

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника**

**Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права**

Науково-теоретичний семінар

**«СУЧАСНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ
ПРОБЛЕМИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС»**

20–21 квітня 2023 року

м. Івано-Франківськ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
2023

УДК 340
К53

Упорядник: Книш В. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

К53 **Науково-теоретичний семінар «Сучасні організаційно-правові проблеми вступу України до ЄС».** Збірник матеріалів науково-теоретичного семінару (м. Івано-Франківськ, 20–21 квітня 2023 року) / упорядник Книш В. В. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 196 с. Назва з тит. екрану.
ISBN 978-966-640-538-1

У збірнику вміщені матеріали науково-теоретичного семінару на тему «Сучасні організаційно-правові проблеми вступу України до ЄС», що був організований кафедрою конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та проведений в м. Івано-Франківськ 20–21 квітня 2023 року.

Для науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів, практикуючих юристів, тих, хто цікавиться первинними науковими пошуками учнів загальноосвітніх навчальних закладів у галузі права.

УДК 340

ISBN 978-966-640-538-1

© Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права, 2023

© Навчально-науковий юридичний інститут, 2023

© Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2023

ВСТУП

23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата у члени Євросоюзу.

В цілому, євроінтеграція – це процес економічного і політико-правового зближення України з європейськими міждержавними структурами, який має завершитися вступом України до Європейського Союзу.

Основні етапи інтеграції України до Європейського Союзу можна систематизувати наступним чином:

1) *декларативний етап (1993 – 1994 рр.)*, на якому Україна заявила про наміри щодо вступу до ЄС. Зокрема, вперше Верховна Рада декларувалася намір України стати членом загальноєвропейських структур ще у липні 1993 року.

2) *етап первинних угод України з ЄС (1994 – 2007 рр.)*. У червні 1994 року Україна та ЄС підписали Угоду про партнерство та співробітництво. До речі, це була перша угода, укладена Євросоюзом з державами колишнього СРСР. Щоправда, її ратифікація розтягнулася майже на чотири роки, тому документ набув чинності лише 1 березня 1998 року.

3) *етап переговорів про асоціацію з ЄС (2007 – 2019 рр.)*. Зокрема, у 2007 році український уряд розпочав переговори щодо укладання угоди про асоціацію. Підписати її мали у листопаді 2013 року, проте в останній момент тогочасний Президент України вирішив призупинити цей процес. Саме після цього у Києві розпочалися масові протести, які згодом переросли у Революцію Гідності. Після Революції Гідності новий уряд підписав Угоду про асоціацію. 16 вересня 2014 року Верховна Рада та Європейський парламент синхронно ратифікували документ. Проте процес ратифікації країнами-членами ЄС розтягнувся на два роки – останніми угоду схвалили Нідерланди у червні 2017 року. Зрештою 01 вересня 2017 року угода набула чинності.

4) *етап конституційних змін щодо євроінтеграції (2019 – 2022 рр.)*. На даному етапі у лютому 2019 року Верховна Рада ухвалила

євроінтеграційні правки до Конституції. Відповідно до них, у преамбулі основного закону прописали «незворотність європейського та євроатлантичного курсу України», а Верховній Раді, Кабміну та Президенту доручили робити все належне для набуття повноправного членства України у ЄС та НАТО.

5) *етап набуття статусу кандидата у члени ЄС (2022 р.)*. Після повномасштабного російського вторгнення євроінтеграційний процес різко пришвидшився. 28 лютого 2022 року Україна офіційно подала заявку на членство в Європейському Союзі і вже 23 червня Європейська Рада надала нашій країні статус кандидата на вступ.

б) *етап переговорів про вступ до ЄС (2023 р.)*. На даному етапі Україна очікує, що вони розпочнуться до кінця 2023 року.

Саме така проблематика лягла в основу Науково-теоретичного семінару, проведеного у рамках навчальної дисципліни «Правові засади інтеграції України до ЄС» зі студентами IV курсу Навчально-наукового Юридичного інституту за освітньою програмою «Міжнародне та європейське право».

Книш В. В.,

*доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника*

Бибик Юлія Ярославівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Набрання членства у ЄС – пріоритет зовнішньої політики України

Відносини між Україною та Європейським Союзом (ЄС) є однією з найважливіших складових зовнішньої політики України. Інтеграція України до ЄС є пріоритетом національних інтересів України та є важливим етапом розвитку держави. Набуття членства в ЄС забезпечить Україні політичну та економічну стабільність, підвищить рівень життя громадян та зміцнить її позиції на міжнародній арені.

За останні роки Україна зробила значні кроки на шляху до набуття членства в ЄС. Уряд України провів низку реформ, що сприяли зміцненню демократії та правової держави, боротьбі з корупцією, підвищенню рівня життя громадян. Україна також активно співпрацює з ЄС у рамках Східного партнерства, яке передбачає зближення України з країнами ЄС, розвиток економічних та політичних відносин, підвищення рівня безпеки та стабільності в регіоні.

За даними дослідження Центру Разумкова, понад 50% українців підтримують набуття членства України в ЄС. Це свідчить про те, що європейська інтеграція є важливою для більшості населення України та знаходиться на підтримці українського суспільства.

Однак, на шляху до набуття членства в ЄС, Україна також стикається з рядом складнощів. Наприклад, конфлікт з Росією в Азовському та Чорному морях та анексія окупованої Росією території Криму, захоплення частини областей на сході країни залишаються одними з найбільших викликів для України на шляху до набуття членства в ЄС. Крім того, ряд реформ, необхідних для набуття членства в ЄС, ще потребують реалізації, зокрема у сфері судової реформи, боротьби з корупцією та реформування енергетики.

Проте, не зважаючи на складнощі, Україна продовжує працювати над набуттям членства в ЄС. У вересні 2020 року підписано Угоду про асоціацію Україна-ЄС, яка включає широкий спектр питань від торгівлі та економічної співпраці до політичної та культурної співпраці. Угода є важливим кроком на шляху до набуття членства в ЄС та сприяє зміцненню відносин між Україною та ЄС.

Загальні висновки наукових досліджень і документів ЄС показують, що набуття членства в Європейському Союзі є важливим пріоритетом зовнішньої політики України. Україна робить значні зусилля для забезпечення європейської інтеграції, проводячи реформи в різних сферах життя країни. Проте, на шляху до членства в ЄС стоїть низка викликів, таких як корупція, низький рівень економічного розвитку та незавершені реформи. Однак, Україна зберігає позитивний діалог з Європейським Союзом, співпрацює з ним у різних сферах, що вказує на те, що набуття членства в ЄС залишається важливим пріоритетом зовнішньої політики України.

Набуття членства в Європейському Союзі (ЄС) є одним з основних пріоритетів зовнішньої політики України, яке відображається в різних наукових публікаціях. ЄС вважається важливим партнером України в розвитку демократії, економіки та інтеграції в європейський простір.

Згідно з дослідженням С. Кириченко та О. Якубовської (2021), українські органи влади вважають європейську інтеграцію важливою для країни і роблять значні зусилля для її реалізації. Автори зазначають, що Україна зробила значний прогрес у відносинах з ЄС, завдяки реформам, що були проведені в різних сферах життя країни. Однак, вони вказують на необхідність подальших зусиль для розв'язання проблем, таких як корупція та незавершені реформи.

У своїй статті О. Шинкаренко (2019) зазначає, що ЄС має ключову роль у реалізації інтеграційних процесів в Україні. Вона наголошує на тому, що співпраця з Європейським Союзом дозволяє Україні розвиватися в різних сферах, зокрема, у питаннях економіки, освіти, науки, культури та соціальних питань.

У своїй статті О. Ільїна (2021) також зазначає, що членство України в ЄС є пріоритетом для країни. Авторка вказує на те, що Україна зробила значний прогрес у виконанні вимог ЄС, таких як укладення Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та проведення реформ у сфері правосуддя, боротьби з корупцією та енергетичної безпеки. Однак, вона також наголошує на тому, що є деякі складнощі, пов'язані з реалізацією інтеграції, такі як відсутність реалістичної перспективи щодо членства, а також відсутність належної підтримки з боку країн-членів ЄС.

У своїй статті С. Палагнюк та Т. Хижняк (2020) зазначають, що інтеграція України в Європейський Союз є важливим фактором для зміцнення демократії в країні та розвитку її економіки. Автори вказують на те, що інтеграція України в ЄС є довгостроковим процесом, який потребує значних зусиль з боку українських органів влади та суспільства в цілому.

Отже, можна зробити висновок, що набуття членства в Європейському Союзі є пріоритетом зовнішньої політики України, що відображено в різних наукових публікаціях. Україна зробила значний прогрес у відносинах з ЄС та провела реформи в різних сферах життя країни, що зміцнює її позицію в процесі інтеграції. Однак, для досягнення членства в ЄС Україні потрібно подальше зусилля в реформуванні країни та розвитку співпраці з країнами-членами ЄС.

Список використаних джерел:

1. Разумков О. Що думають українці про членство в ЄС та НАТО: дослідження Центру Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022/PDF/Ukrayina_i_Yevropeyska_Integratsiya_2022_ua.pdf (дата звернення: 21.04.2023).

2. Посольство України в Європейському Союзі: виклики та перспективи // Україна: аспекти праці. 2020. № 3 (209). С. 5-9. 3. Ніконенко О. Набуття членства в ЄС як стратегічний пріоритет України: політичні та економічні виклики // Вісник Одеського

національного університету. Серія: Політичні науки. 2021. Т. 26. Вип. 1. С. 81-89.

3. Гурінович О. А. Інтеграція України до Європейського Союзу: сутність та перспективи // Наукові праці НДІ міжнародних відносин. 2020. № 3. С. 69-78.

4. Кириченко С., Якубовська О. Виклики європейської інтеграції України: стратегічний вимір. Наукова думка. 2019. № 1 (29). С. 49-58.

5. Лагода І. Що має зробити Україна, щоб дійсно вступити до ЄС? European Pravda. 2021. 5 лютого. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2021/02/5/7100422/> (дата звернення: 20 квітня 2023 року).

6. Палагнюк С., Хижняк Т. Інтеграція України в Європейський Союз як фактор зміцнення демократії та розвитку економіки. Scientific Journal of Polonia University. Series: International Relations. 2020. Vol. 46. P. 70-80.

Борка Дарина Василівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Встановлення дипломатичних відносин України із Європейськими співтовариствами у 1991 р.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуючої в ЄС держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Відповідно до статті 11 Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС».

Разом з цим намір України розбудовувати відносини з ЄС на принципах інтеграції був проголошений набагато раніше. Так, у Постанові Верховної Ради України від 2 липня 1993 року «Про основні напрями зовнішньої політики України» Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення. У документі закріплювалося, що «перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційовано, а згодом - до повного її членства у цій організації».

Відповідні положення щодо підтримки курсу на інтеграцію до ЄС містяться також в Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про співробітництво України та

ЄС, ухваленій 28 листопада 2002 року, Заяві Верховної Ради України від 22 лютого 2007 року з приводу підготовки до початку переговорів щодо нової угоди між Україною та ЄС, а також Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про стан та перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС та Митним союзом, ухваленій 19 травня 2011 року.

Відмова вищого керівництва держави у листопаді 2013 року від підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС спричинила початок масового мирного протесту в Україні на захист євроінтеграційних прагнень народу України, що отримав назву «ЄвроМайдан».

Після перемоги в Україні Революції Гідності, 13 березня 2014 року Верховна Рада України прийняла Постанову «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі», якою підтверджується незворотність курсу України на європейську інтеграцію, метою якої є набуття членства в Європейському Союзі. Було також відзначено, що Україна як європейська держава, яка поділяє спільну історію та цінності з країнами Європейського Союзу, має право подати заявку на набуття членства у Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз. Цією Постановою Верховна Рада України рекомендувала Виконуючому обов'язки Президента України та Кабінету Міністрів України низку першочергових кроків у сфері європейської інтеграції, передусім у контексті укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

З підписанням та ратифікацією у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відносини сторін почали розбудовуватися у якісно новому форматі політичної асоціації та економічної інтеграції. Під час підписання Угоди про асоціацію 27 червня 2014 року Президентом України П. О. Порошенком та під час її ратифікації 16 вересня 2014 року

Верховною Радою України було зроблено заяви, що Україна розглядає укладення Угоди про асоціацію як черговий крок на шляху

до досягнення кінцевої мети європейської інтеграції – набуття повноправного членства України в Європейському Союзі.

Окремі розділи Угоди про асоціацію почали тимчасово застосовуватися з 1 листопада 2014 р., з 1 січня 2016 року почала функціонувати поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС. Процес ратифікації Угоди усіма державами-членами та інституціями ЄС було завершено 11 липня 2017 р. У повному обсязі Угода набула чинності 1 вересня 2017 р.

Виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відбувається на основі затвердженого 17 вересня 2014 р. Кабінетом Міністрів України плану заходів з її імплементації на 2014-2017 роки, який був оновлений 25 жовтня 2017 р.

Серед основних цілей Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України 26 травня 2015 р., визначено забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу. Згідно зі Стратегією, Угода про асоціацію між Україною і ЄС визначає стратегічні орієнтири для проведення системних політичних і соціально-економічних реформ в Україні, широкомасштабної адаптації законодавства України до норм і правил ЄС.

Основні засади і зміст політики Європейського Союзу щодо України визначається положеннями Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Євросоюз розглядає Україну як пріоритетну державу у рамках Європейської політики сусідства, започаткованої у 2004 році. В основу ЄПС покладено принципи поглиблення політичної співпраці та економічної інтеграції між ЄС та країнами-партнерами. Ця політика поширена на країни Східної Європи, Південного Кавказу та Східного і Південного Середземномор'я, таким чином уніфікуючи підходи ЄС до розвитку відносин з країнами цих регіонів. Враховуючи відсутність у ЄПС перспектив набуття членства в ЄС, Україна на політичному рівні заявила про невідповідність цієї політики своїм євроінтеграційним прагненням.

За наполяганням України та інших країн-східних сусідів ЄС, а також у відповідь на започаткування Союзу для Середземномор'я, у 2008 році Європейський Союз висунув ініціативу поглибити відносини зі своїми східними сусідами на основі нових принципів. Відносини з Україною було взято ЄС як орієнтир для подальшого розвитку партнерства зі східними сусідами на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. Нова ініціатива отримала назву Східне партнерство (СхП) і була започаткована у травні 2009 року на Саміті СхП в Празі.

Східне партнерство передбачає можливість оновлення договірно-правової бази відносин ЄС зі східними сусідами шляхом заміни чинних угод про партнерство та співробітництво на угоди про асоціацію, створення поглиблених та всеохоплюючих зон вільної торгівлі (ПВ ЗВТ), лібералізацію візового режиму між ЄС та державами-партнерами тощо. Стратегічним інтересом України щодо Східного партнерства є надання зацікавленим країнам-партнерам перспективи членства в ЄС і, як наслідок, перетворення ініціативи на з'єднуючу ланку з політикою розширення ЄС.

На сьогодні Східне партнерство – це, передусім, багатосторонній форум для діалогу ЄС зі своїми сусідами у вигляді регулярних самітів та зустрічей міністрів закордонних справ, роботи тематичних платформ на рівні експертів, а також майданчик для обміну досвідом між ЄС, його державами-членами та країнами-партнерами у різних сферах. При цьому двосторонній формат відносин з державами-учасницями СхП Європейський Союз розвиває індивідуально та на принципах диференціації.

З початком у 2014 році російської агресії проти нашої держави, ситуація в Україні та події навколо нашої держави є предметом особливої уваги в рамках Спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС. «Українське питання» регулярно знаходить відображення у заявах, резолюціях, висновках та інших документах інституцій і керівництва Європейського Союзу. Європейський Союз послідовно відстоює незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України,

займає чітку і непохитну позицію стосовно невизнання незаконної анексії Росією АР Крим та м. Севастополь, а також здійснює активні зусилля, спрямовані на врегулювання конфлікту на сході України, спричиненого і підтримуваного Росією.

Важливим елементом підтримки міжнародних зусиль з врегулювання ситуації навколо України залишаються обмежувальні заходи, запроваджені ЄС у 2014 р. у відповідь на агресію Росії проти України. На сьогодні діють такі групи обмежувальних заходів ЄС:

1. Обмежувальні заходи проти фізичних осіб та організацій зв'язку з діями, які підривають та загрожують територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України (спрямовані проти окремих офіційних чинників та представників бізнес-кіл РФ, "керівництва" АР Крим та м.Севастополь і т.зв. "ЛНР" та "ДНР", а також "націоналізованих" юридичних осіб, розташованих на території АР Крим, та суб'єктів господарювання, наближених до вищого політичного керівництва РФ), запроваджені на підставі Рішення Ради ЄС 2014/145/CFSP від 17 березня 2014 р. Санкції полягають у замороженні активів фігурантів санкційного списку та обмеженні права їхнього пересування територію держав-членів ЄС. Дія цього санкційного режиму переглядається раз на півроку.

2. Обмежувальні заходи у зв'язку з незаконною анексією АР Крим та м. Севастополь запроваджені на підставі Рішення Ради ЄС 2014/386/CFSP від 23.06.2014 р. і поширюються на всі операції, пов'язані з імпортом товарів та послуг з АР Крим та м. Севастополь, за відсутності належних дозвільних документів, виданих компетентними органами України, надання послуг у сфері туризму, також постачання обладнання та супутніх матеріалів, що використовуються для розвідки та видобування мінеральних енергоносіїв. Дія цього санкційного режиму переглядається раз на рік.

3. Обмежувальні заходи проти РФ у зв'язку з діями з дестабілізації ситуації в Україні (т.зв. секторальні санкції) запроваджені на підставі Рішення Ради ЄС 2014/512/CFSP від 31.07.2014 р. На сьогодні обмежувальні заходи поширюються на

доступ низки російських банківських установ до первинного та вторинного позикових ринків капіталу, обмеження щодо торговельних операцій стосовно озброєння та товарів подвійного використання, а також обмеження щодо постачання обладнання та технологій, які використовуються в енергетичній сфері. Дія цього санкційного режиму переглядається раз на півроку.

Крім того, на підставі Рішення Ради ЄС 2014/119/CFSP від 05.03.2014 р. ЄС запровадив обмежувальні заходи проти колишніх високопосадовців України та їхнього найближчого оточення у зв'язку з незаконним привласненням державних коштів України, а також зловживанням службовим становищем. Згадані санкції полягають у замороженні активів фігурантів санкційного списку. Дія цього санкційного режиму переглядається раз на рік.

Договірно-правова база та інструменти співробітництва забезпечувалось через укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (УПС) від 14 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.). Це започаткувало співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Укладення УПС дозволило встановити регулярний двосторонній діалог між Україною та ЄС на політичному та секторальних рівнях, впровадити впорядкований режим торгівлі між обома сторонами на основі принципів ГАТТ/СОТ, визначити пріоритети адаптації законодавства України до стандартів та норм Європейського Співтовариства (*acquis communautaire*) у пріоритетних секторах української економіки.

З огляду на завершення у березні 2008 року 10-річного терміну дії УПС, 5 березня 2007 року Україна та ЄС розпочали переговорний процес щодо укладення нової посиленої угоди між Україною та ЄС. Після завершення вступу України до Світової організації торгівлі 18 лютого 2008 року були започатковані переговори в частині створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, що відкрило шлях до лібералізації руху товарів, капіталів та послуг та широкої гармонізації нетарифних інструментів економічного

регулювання. 9 вересня 2008 року на Паризькому Саміті Україна та ЄС досягли політичної домовленості про укладення майбутньої угоди в форматі Угоди про асоціацію, яка будуватиметься на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. У ході 15-го Саміту Україна – ЄС в Києві 19 грудня 2011 сторони оголосили про завершення переговорів по майбутній Угоді про асоціацію, а 30 березня 2012 текст майбутньої Угоди було парафровано главами переговорних команд України та ЄС.

У два етапи – 21 березня 2014 року та 27 червня 2014 року Угоду про асоціацію було підписано в м. Брюссель Україною, ЄС та його державами-членами. Від України політична частина Угоди про асоціацію була підписана Прем'єр-міністром України А. П. Яценюком, економічна – Президентом України П. О. Порошенком. Зі сторони ЄС Угоду підписали керівники інституцій ЄС та лідери усіх держав-членів Європейського Союзу.

16 вересня 2014 р. Верховна Рада України та Європейський Парламент синхронно ратифікували Угоду про асоціацію. Завершення Україною та ЄС усіх необхідних внутрішніх процедур дозволило розпочати з 1 листопада 2014 року тимчасове застосування значної частини Угоди про асоціацію на період до набуття нею чинності у повному обсязі після завершення процесу ратифікації усіма державами-членами ЄС. З 1 вересня 2017 р. Угода почала застосовуватися у повному обсязі.

Укладення Угоди про асоціацію формує договірно-правову основу співробітництва України та ЄС на середньострокову перспективу. Угодою про асоціацію передбачено підтримання регулярного діалогу на найвищому рівні у формі щорічних самітів, а також створення нових постійних органів двостороннього співробітництва – Рада асоціації, Комітет асоціації, Комітет асоціації у торговельному форматі, галузеві підкомітети Комітету асоціації, Парламентський комітет асоціації та Платформа громадянського суспільства.

Спільним політичним інструментом реалізації та моніторингу Угоди про асоціацію є Порядок денний асоціації. Цей інструмент був запроваджений Україною та ЄС ще на етапі переговорів щодо Угоди про асоціацію з метою підготовки умов та сприяння ефективній імплементації її положень. Рішення про розробку Порядку денного асоціації було прийнято під час Паризького Саміту Україна – ЄС у вересні 2008 року, спільний документ був схвалений 16 червня 2009 року і набув чинності у листопаді 2009 року. Порядок денний асоціації удосконалюється і доповнюється з урахуванням розвитку поточного діалогу між Україною та ЄС, а також досягнутих Україною результатів і цілей у впровадженні внутрішніх реформ. Сторони визначають пріоритети Порядку денного асоціації, які доповнюють зобов'язання сторін відповідно до Угоди про асоціацію для повної імплементації цієї Угоди. Оновлений Порядок денний асоціації був схвалений 16 березня 2015 р.

Важливу допомогу у впровадженні реформ, передбачених Угодою про асоціацію, надає Група підтримки України в Європейській Комісії (створена 10 квітня 2014 року).

Список використаних джерел:

1. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу: Навчальний посібник / І. А. Грицяк . – К. : К.І.С., 2004. – 260 с.
2. Довгань В. М. Європейський Парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу: Монографія / В. М. Довгань. – К. : КНТ, 2007. – 204 с.
3. Дэйвис К. Право Европейского Союза / К. Дэйвис; пер. со 2-го англ. изд. – К. : Знання, 2005. – 406 с.
4. Европейское право: учебник для вузов / под ред. проф. Л. М. Энтина. – М. : Норма, 2004. – 720 с.
5. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: Навч. посіб. / В. Кернз. Пер. з англ. – К. : “Знання”, 2002. – 381 с.

6. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Геннадія Друзенка та Світлани Друзенко, за заг. ред. Геннадія Друзенка. – К. : «К.І.С.», 2010. – 536 с.

7. Копійка В. В. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. Навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко. – К. : Ін Юре, 2001. – 448 с.

Бурянна Наталія Володимирівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Проблеми регулювання візового режиму між Україною та ЄС

Сьогодні візова політика ЄС базується на Лісабонському договорі про функціонування ЄС . Згідно з його положеннями, ЄС реалізує комплекс заходів, спрямованих на забезпечення формування загальної візової політики та скасування контролю за переміщенням осіб на внутрішніх та зовнішніх кордонах. Доволі ефективним засобом, що дозволяє забезпечити безпеку на зовнішніх кордонів виступає Візова інформаційна система (VIS), що покращує загальну візову політику ЄС шляхом полегшення обміну інформаційних даних між державами-членами та допомагає ідентифікувати будь-яку особу, яка не має права на перетин кордону, перебувати чи проживати на території країни-члена ЄС.

Варто наголосити на Угоді між Україною та Європейським Союзом про спрощення оформлення віз від 18 червня 2007 р. (набула чинності з 1 січня 2008 р.) , яка посідала важливе місце у становленні візової політики ЄС щодо України. Положеннями Угоди визначено переваги для всіх категорій громадян України в частині, що стосується візового збору та тривалості візових процедур, а також спрощення візових процедур для окремих категорій громадян України. Це, зокрема, стосується уніфікації документів, що підтверджують мету поїздки, критеріїв видачі багаторазових віз. Було також скасовано візові вимоги для власників дипломатичних паспортів. Право на безоплатне отримання шенгенських віз отримали 14 категорій українських громадян. 23 липня 2012 р. у Брюсселі підписано Угоду про внесення змін до Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз. Удосконалена Угода передбачає розширення категорій громадян України, які можуть отримувати безкоштовні та

багаторазові Шенгенські візи до того часу, поки Україна не отримає безвізовий режим з ЄС. Йдеться також про розширення категорій громадян, які матимуть право на спрощене оформлення безкоштовних, багаторазових віз.

Важливим етапом у відносинах між Україною та ЄС стало підписання у 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і подальша співпраця в цій сфері. Угода про асоціацію має мету забезпечити якісно новий, поглиблений формат відносин між Україною та ЄС. Питання візової політики зосереджені у розділі III Угоди «Юстиція, свобода та безпека», де важливу увагу приділено забезпеченню мобільності громадян і поглибленню візового діалогу, зокрема, шляхом запровадження безвізового режиму після виконання відповідних критеріїв, передбачених у Плані дій щодо лібералізації візового режиму для України 2010 р.

Безвізовий режим між Україною та Європейським союзом — статус, що дозволяє громадянам України вільно перетинати міждержавні кордони країн Європейського Союзу без попереднього звернення до посольства для отримання дозволу, починаючи з 11 червня 2017 року.

Українці, які мають біометричні паспорти, можуть приїжджати в країни ЄС з діловою чи туристичною метою або в сімейних справах на термін до 90 днів протягом 180-денного періоду протягом року. При в'їзді в Шенген, окрім біометричного паспорту, громадянам України необхідно мати підтвердження мети поїздки, місця проживання, наявність фінансових коштів, намір повернутися до місця постійного проживання, медичне страхування. Цей режим не розповсюджується на осіб, котрі мають намір прибути до ЄС з метою працевлаштування чи навчання.

Що стосується перспектив безвізового режиму, то можна зазначити такі:

- Безвізовий режим відкриває українцям можливість вільного пересування по Європі. Це – поїздки на вихідні, концерти, виставки,

музичні і театральні фестивалі, футбольні матчі, пляжний відпочинок, до друзів і рідних.

- Згодом, завдяки безвізовому режиму, очікується зниження цін на авіаквитки, вихід на ринок України нових лоукост-авіакомпаній. Це дасть ще більше можливостей подорожувати в країни ЄС.

- Безвізовий режим відкриває громадянам України масу можливостей для розвитку бізнесу – це і пошук партнерів, і обмін досвідом, і участь в різних виставках, конференціях та інших заходах.

- Безвізовий режим дозволяє вчитися в ЄС в рамках короткострокових програм терміном не більше 90 днів. Для тривалого навчання доведеться оформити спеціальну візу, але короткі стажування, курси, семінари, участь в наукових конференціях, а також вибір університету або коледжу – все це стає доступно без візи.

На сьогоднішній день Україна розпочала процес інтеграції до Європейського Союзу, що означає відкриття шляху для поглиблення співпраці в різних сферах, таких як торгівля, культура, наука, технології тощо. Однак, проблеми з візовим режимом стали перешкодою для багатьох українців, які бажають відвідати країни ЄС або перебувати там на тривалий термін.

Однією з основних проблем регулювання візового режиму між Україною та ЄС є відмова багатьох країн ЄС від безвізового режиму з Україною, що призводить до значного збільшення витрат та затримок для українських громадян, які хочуть подорожувати в ЄС.

Це викликано різними факторами, включаючи:

1. Висока кількість нелегальних мігрантів з України, які спробують залишитися в країнах ЄС після закінчення терміну візового перебування. Це збільшує ризик нелегальної міграції та злочинності.

2. Необхідність встановлення жорстких візових режимів для боротьби з тероризмом та іншими загрозами безпеці в ЄС.

3. Політичні та економічні турбулентності в Україні, які створюють невизначеність щодо майбутнього розвитку країни.

Також проблеми регулювання візового режиму між Україною та ЄС можуть включати в себе наступні питання:

1. Візова лібералізація: Україна і ЄС уклали Угоду про асоціацію, яка передбачає візову лібералізацію для громадян України. Однак, візовий режим для українців все ще досить обмежений, а візові процедури можуть бути досить складними для деяких громадян України.

2. Недостатня кількість консульських установ: Україна має обмежену кількість консульських установ в ЄС, що може призводити до труднощів у видачі віз громадянам України.

3. Високі вимоги до документів: Україна і ЄС мають різні вимоги до документів для отримання візи. Це може призвести до складнощів для громадян України, які намагаються отримати візу для в'їзду в країни ЄС.

4. Проблеми з міграційною політикою: Відсутність спільної міграційної політики між Україною і ЄС може призводити до складнощів при видачі віз та в'їзді в країни ЄС для українців.

5. Дискримінація громадян: Іноді громадяни України можуть бути об'єктом дискримінації при отриманні візи або в'їзді в країни ЄС. Усі ці питання можуть призвести до труднощів у відносинах між Україною та ЄС, а також ускладнюють процес візових перетинів для громадян України.

Для вирішення цих проблем потрібна більш ефективна співпраця між Україною та ЄС, країни повинні працювати над вдосконаленням візового режиму. Потрібно встановити спільну візову політику для всіх країн ЄС, щоб зменшити розбіжності в вимогах та процедурах отримання віз. Також необхідно зробити процес отримання візи більш доступним та простим для заявників, це можна зробити шляхом впровадження електронної візової системи та спрощення процедур подання документів.

У підсумку, проблеми з візовим режимом між Україною та ЄС потребують серйозного вирішення, зміна візового режиму може стати важливим кроком у поглибленні співпраці та розвитку відносин між Україною та ЄС.

Отже, регулювання візового режиму між Україною та ЄС є складним процесом, який повинен враховувати інтереси обох сторін. Для підтримки дружніх відносин та сприяння розвитку партнерства між Україною та ЄС важливо продовжувати працювати над розв'язанням цих проблем та підтримувати діалог між країнами.

Список використаних джерел:

1. Угода між Україною та Європейським співтовариством про спрощення оформлення віз. – Люксембург. 18.06.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Указ Президента України «Про Національний план з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 22.04.2011 № 494/2011 // ВВР 494/2011.
3. Кіш Є. Б. Розширення безвізового «шенгенського» європейського простору: проблемні питання для України / Є. Б. Кіш // Історія науки і біографістика. – 2008.
4. Мушак Н. Б. Співробітництво України та Європейського Союзу у сфері візової політики. Журнал порівняльного і європейського права. 2016. Випуск 1.
5. Про розвиток безвізового діалогу між Україною та ЄС./ Офіційний сайт Представництва України при Європейському Союзі та Європейському співтоваристві із атомної енергії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/justice/visa-liberalization>.

Возненко Яна Сергіївна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Встановлення дипломатичних відносин України із Європейськими співтовариствами у 1991 р.

Проголошення незалежності України, її легітимізація на всеукраїнському референдумі 01.12.1991 перетворили формальну правосуб'єктність держави в міжнародних відносинах у реальну. В умовах постбіполярної доби після завершення «холодної війни» перед зовнішньою політикою постали нові завдання. Вони були пов'язані з визнанням України міжнародним співтовариством, встановленням дипломатичних відносин, створенням ефективної мережі дипломатичних і консульських представництв, розбудовою комплексних двосторонніх відносин з іншими країнами, набуттям членства в міжнародних організаціях і подальшою там діяльністю.

Загалом в історії незалежної України можна виокремити такі етапи еволюції зовнішньої політики й дипломатії: унезалежнення і конституціоналізм (середина 1990 — середина 1996), багатовекторність (середина 1996 — кінець 2013), європейський, євроатлантичний курс (від початку 2014).

На етапі становлення державності й оформлення зовнішньополітичного курсу України активно розвивалася концепція багатовекторності. Йшлося про розвиток та підтримку рівноправних і взаємовигідних відносин із різними учасниками міжнародного співтовариства відповідно до національних інтересів, що знайшло відповідне оприсутнення в Конституції України.

Постановою Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» проголошена гнучка і збалансована зовнішня політика за такими напрямками: розширення участі в європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах Співдружності Незалежних Держав (СНД), членство в ООН та

інших універсальних міжнародних організаціях. Було підкреслено, що намір стати нейтральною та позаблоковою державою не може вважатися перешкодою для повномасштабної участі в загальноєвропейській структурі безпеки. Тож друга половина 1990-х і перше десятиліття 2000-х характеризуються прийняттям низки основоположних документів, які декларували європейські та євроатлантичні інтеграційні орієнтири України, а також забезпеченням двостороннього й багатостороннього співробітництва тощо. Україна розбудовувала відносини із західними державами (членами Європейського Союзу, НАТО і США), прикордонними (зокрема Російською Федерацією як особливим партнером) та іншими. Попри подальшу зорієнтованість України на європейську інтеграцію, вона намагалася зберегти стратегічне партнерство з Російською Федерацією та СНД, йшлося також про розвиток євразійського вектора зовнішньої політики. З перемогою на президентських виборах В. Ющенка активізувався європейський, євроатлантичний курс. Пожвавилися також відносини зі США.

Міжнародне визнання і встановлення дипломатичних відносин

Незалежну й суверенну Україну першою серед міжнародного співтовариства офіційно визнала Республіка Польща, другою — Канада (обидві — 02.12.1992). Дипломатичні відносини започатковані 08.01.1992 і 27.01.1992 відповідно.

Після Всеукраїнського референдуму 03.12.1991 було підписано протокол про встановлення міжнародних відносин між Україною та Угорською Республікою і 06.12.1991 — Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорською Республікою; так за незалежності України розпочалася двостороння дипломатія. З Угорською Республікою пов'язано відкриття перших дипломатичних представництв — як посольства Угорської Республіки в Україні, так і України в Угорській Республіці.

04.12.1991 Україну як незалежну державу визнали Литовська Республіка й Латвійська Республіка, 05.12.1991 — Російська Федерація, Республіка Болгарія, Республіка Хорватія, Аргентинська

Республіка й Багатонаціональна Держава Болівія. Далі, зокрема, незалежність визнали США — 25.12.1991, Федеративна Республіка Німеччина — 26.12.1991, Французька Республіка — 27.12.1991, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії — 31.12.1991. У лютому 1992 уперше в історії незалежної України посол іноземної держави (Федеративна Республіка Німеччина) вручив вірчі грамоти Президенту України.

Інші напрями двостороннього та багатостороннього співробітництва

Проголошення та реалізація Україною в 1991–1996 курсу на рівноправні та партнерські відносини з усіма суб'єктами світового співтовариства, ліквідацію ядерної зброї, її подальша політика та дії на міжнародній арені — усе це сприяло зростанню авторитету держави, довіри до неї інших країн і міжнародних структур, відповідальних за європейські та глобальні політичні, безпекові й економічні процеси.

Україна є підписантом та стороною багатьох міжнародних конвенцій та договорів. Має постійні представництва при міжнародних організаціях у м. Відні (Австрія), Європейському Союзі, ООН, Раді Європи, ЮНЕСКО, а також місію при НАТО. Бере участь у міжнародних миротворчих операціях, а також долучена до безпекового співробітництва. Від початку незалежності Україна виступала за встановлення відносин політичного й військового партнерства, взаємовигідного економічного співробітництва, широких культурних, наукових, гуманітарних зв'язків із західними країнами. Окрім того, вона розвиває відносини з державами інших регіонів, а також бере участь у низці міжнародних організацій, зокрема долучена до всіх напрямів діяльності ООН.

У 1992 Україна приєдналася до Ради з безпеки і співробітництва в Європі (з 1995 р. — ОБСЄ). Важливим чинником інтеграції в єдиний європейський правовий простір стало членство в Раді Європи (з 1995). Держава представлена в таких головних органах: Комітеті міністрів, Парламентській асамблеї та Конгресі місцевих і

регіональних влад. Вона долучається до розбудови договірно-правової бази Ради Європи.

У 1992 Україна почала брати участь у діяльності кількох робочих груп Центральноєвропейської ініціативи — організації країн Центральної та Східної Європи. Вона займається налагодженням багатостороннього співробітництва в політичній, соціально-економічній, науковій, культурній сферах, сприяє зміцненню стабільності та безпеки в регіоні. Згодом 1994 Україна отримала статус члена Асоційованої ради Центральноєвропейської ініціативи, 1996 — повноправного члена. Як член ЮНЕСКО Україна ініціювала низку міжнародних програм і проектів, кількаразово обиралася до її керівного органу — Виконавчої ради. Україна є однією із засновниць Організації за демократію та економічний розвиток — ГУАМ, її періодично очолює тощо.

Так, на сучасному етапі діяльність України на міжнародній арені за реалізації зовнішньополітичного курсу визначила низку стратегічних результатів. З-поміж здобутків останніх років — створення «Люблінського трикутника» (платформа для політичного, економічного й соціального співробітництва між Україною, Республікою Польща та Литовською Республікою; 2020), ініціювання Кримської платформи (її підтримала та готова брати участь низка держав, зокрема США, Канада, Турецька Республіка; установчий саміт відбудеться 23.08.2021), головування у Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону (уперше погоджено заявку країни, яка не є членом Європейського Союзу; триватиме з кінця 2021 і до кінця 2022) тощо.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як представник головуючої в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України. Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Відповідно до статті 11

Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС».

Разом з цим, намір України розбудувати відносини з ЄС на принципах інтеграції був проголошений набагато раніше. Так, у Постанові Верховної Ради України від 2 липня 1993 року «Про основні напрями зовнішньої політики України». Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення. У документі закріплювалося, що «перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна підпише Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом - до повного її членства у цій організації».

У подальшому стратегічний курс України на європейську інтеграцію був підтверджений та розвинутий у Стратегії інтеграції України до ЄС, схваленій Указом Президента України 11 червня 1998 року, та Програмі інтеграції України до ЄС, схваленій Указом Президента України 14 вересня 2000 року. Зокрема, у Стратегії набуття повноправного членства в ЄС проголошено довготерміною стратегічною метою європейської інтеграції України. Підтримка курсу на інтеграцію до ЄС традиційно надається й на рівні Верховної Ради України, зокрема відповідні положення містяться в Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про співробітництво України та ЄС, ухваленій 28 листопада 2002 року, Заяві Верховної Ради України від 22 лютого 2007 року з приводу підготовки до початку переговорів щодо нової угоди між Україною та ЄС, Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про стан та перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС та Митним союзом, ухваленій 19 травня 2011 року, а також в Постанові Верховної Ради України від 20 березня 2012 року.

Нова незалежна країна, територія якої дорівнювала території Франції, при тому, що її населення становило 1991 майже 52 млн осіб, а економічний і культурний потенціал давав підстави сподіватися на швидке входження до групи найрозвинутіших європейських держав, постала перед низкою проблем, на розв'язання яких в Європі знадобилися століття. Виробляючи до розпаду СРСР 23,5 % сільськогосподарської і 16,9 % промислової продукції від загальносоюзних обсягів, УРСР могла контролювати лише 5 % свого валового національного продукту, а на РРФСР замикалися 72 % її господарських зв'язків. Тому, крім економічної самостійності, йшлося про створення національних державних інституцій і структур, відновлення національно-культ. ідентичності українців і формування політ. нації, перехід до ринкової економіки та побудову громадянського суспільства, створення нової системи суспільних відносин і правової й демократ. держави. Водночас формування справді глобальної системи міжнародних відносин висувало імперативи оформлення чіткого кола українських інтересів у різних регіонах світу, виділення зовнішньополітичних пріоритетів і ключових партнерів і самоствердження України у світ. політиці.

Отже, Україні з перших днів незалежності доводилося паралельно вирішувати принаймні два стратегічно важливих завдання: з одного боку, розбудовувати справді суверенну національну державу, що ускладнювалося економічною кризою в країні початку 1990-х рр., а з другого, — одночасно включатися до різних інтеграційних об'єднань, що істотно впливають на сучасні міжнародні відносини.

Список використаних джерел:

1. https://vue.gov.ua/%D0%95%D0%BF%D0%_%
2. <https://arm.naiou.kiev.ua/books/eulaw/info/lectml>
3. <http://resource.history.org.ua/cbin/eiu/history.exe>

Войтків Христина Василівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

**Передумови укладення угоди про партнерство та
співробітництво між Європейськими співтовариствами і
Україною 1994 р.**

Передумови укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 р. є дуже актуальною і цікавою з історичної та політичної точок зору. Україна, яка вийшла з Радянського Союзу, шукала своє місце в світі та була зацікавлена у розвитку співпраці з країнами Європейського Союзу.

Укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року було результатом кількох передумов, які склалися в період після розпаду Радянського Союзу та незалежності України. Деякі з цих передумов включають наступні:

1. Прагнення України до зміцнення своєї незалежності та інтеграції зі світовою спільнотою. Після отримання незалежності в 1991 році Україна стала активно працювати над зміцненням своєї незалежності та прагнути до інтеграції зі світовою спільнотою. Українська влада вважала, що співпраця з Європейськими співтовариствами може допомогти досягти цих цілей.

2. Розвиток економіки та політики в Україні після розпаду Радянського Союзу. Україна, як і багато інших країн, які отримали незалежність після розпаду Радянського Союзу, стикнулася з численними викликами у сфері економіки та політики. Розвиток ринкової економіки, зміна політичної системи та перехід до демократії були складними завданнями, які вимагали підтримки та допомоги з боку міжнародної спільноти.

3. Політична воля з боку Європейських співтовариств. Укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року було також результатом політичної волі з боку Європейських співтовариств. Підтримка України у її прагненні до демократії та ринкової економіки відображала бажання Європейських країн зміцнити свої відносини з Україною та підтримати розвиток стабільної демократії та економічної стабільності в регіоні.

4. Відносини з Російською Федерацією. Україна, як країна, яка має довгі та складні відносини з Російською Федерацією, мала зацікавленість у зміцненні своїх відносин з Європейськими країнами. Українська влада була свідома того, що співпраця з Європейськими співтовариствами може допомогти досягти цих цілей та зменшити залежність України від Росії.

5. Підтримка розвитку та стабільності в регіоні. Укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року також було спрямоване на зміцнення регіональної стабільності та розвитку. Україна, як країна, яка має важливе геополітичне положення в регіоні, може стати ключовим партнером для Європейських країн у питаннях регіональної стабільності, енергетики та безпеки.

Геополітичне положення України, зокрема її кордон з Російською Федерацією, ставило певні вимоги до формування зовнішньої політики країни. З іншого боку, Європейський Союз також знаходився в процесі перебудови свого політичного та економічного простору після падіння Берлінської стіни та розпаду Радянського Союзу.

Економічна ситуація в Україні на той момент була досить складною, але країна мала потенціал для розвитку та становила привабливий ринок для європейських товарів та послуг. З іншого боку, для Європейського Союзу Україна стала важливим транзитним ринком та регіоном для співпраці у сфері енергетики.

Політична ситуація в Україні на той момент була складною, оскільки країна знаходилася в процесі політичних реформ та

демократизації після років авторитарного правління. Це ставило вимоги до того, яким чином Європейський Союз міг співпрацювати з Україною, аби підтримувати демократичні та правові стандарти.

Укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року було важливим кроком у зміцненні відносин між Україною та Європейськими країнами, а також у підтримці розвитку демократії та ринкової економіки в Україні. Угода створила правову основу для співпраці між Україною та Європейськими країнами у багатьох сферах, таких як торгівля, інвестиції, енергетика, транспорт, наука та техніка.

Крім того, Угода сприяла зміцненню довіри між Україною та Європейськими країнами, що в свою чергу стало сприятливим для подальшого розвитку відносин між ними. Україна отримала можливість доступу до європейських ринків та технологій, що дало поштовх для розвитку української економіки. Водночас, Європейські країни отримали нового партнера для співпраці в регіоні та можливість забезпечити свої інтереси в Україні.

Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року була важливим кроком на шляху України до європейської інтеграції. Угода стала першим кроком у розвитку відносин між Україною та Європейськими країнами та поклала фундамент для подальшої співпраці та інтеграції України в Європейський союз. Угода була підтверджена більшою кількістю документів, що були укладені в майбутньому, таких як Рамкова угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом, що ввійшла в силу в 1998 році.

Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 року була не тільки важливим етапом в історії відносин між Україною та Європейськими країнами, але і надала певний імпульс іншим країнам регіону для поглиблення взаємовідносин з Європейськими країнами. Україна стала прикладом успішної співпраці з Європейськими країнами, що дало змогу залучити

до країни більше іноземних інвестицій та технологій, а також допомогло покращити життя українців. Також вона дала поштовх для зміцнення ринкової економіки України та поклала фундамент для її подальшої інтеграції в Європейський Союз.

Укладення Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною в 1994 році мало як позитивні, так і негативні передумови. Позитивною передумовою укладення Угоди було бажання України розвивати свої відносини з Європейськими країнами та Європейським Союзом. Це було підтверджено різними кроками України, такими як вступ до Ради Європи у 1995 році, прийняття Конституції України 1996 року з позицією про нейтралітет та європейську інтеграцію, а також підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році.

Позитивні передумови:

- Розвиток демократії в Україні: Україна почала перехід до демократичної форми правління після розпаду Радянського Союзу, що зробило її більш привабливою для Європейських співтовариств.

- Потреба України в зовнішніх інвестиціях: Україна потребувала інвестицій для розвитку своєї економіки, і Європейські співтовариства могли надати їх після укладення Угоди.

- Стратегічне положення України: Україна має важливе геополітичне положення і є транзитним коридором для транспортування російської нафти та газу до Європи.

- Відсутність попередньої договірної бази між Україною та ЄС, що стимулювало встановлення нового партнерства на основі спільних цінностей, інтересів та прагнень.

- Велика зацікавленість ЄС в стабільності та демократії в Україні після розпаду Радянського Союзу, яка давала можливість для розширення його впливу на східноєвропейський регіон.

- Залучення української діаспори в Європі, яка сприяла встановленню контактів та сприяла українській ініціативі стосовно партнерства з ЄС.

- Реформи, які проводила Україна в перехідний період, направлені на розвиток ринкової економіки та демократії, сприяли українській стороні для налагодження співпраці з ЄС.

Негативною передумовою укладення Угоди були економічні труднощі, з якими зіткнулася Україна після отримання незалежності від СРСР. Україна стикнулася зі зниженням економічного зростання, інфляцією, дефіцитом бюджету та іншими економічними проблемами, які затримували її розвиток та змушували звернутися до Міжнародного валютного фонду та інших міжнародних фінансових установ для отримання допомоги.

Негативні передумови:

- Низький рівень економічного розвитку України: Економіка України була слабою і не розвиненою в той час, коли Угода була укладена. Це ускладнювало реалізацію Угоди, адже вона потребувала від України виконання складних економічних реформ.

- Недостатня політична стабільність: На той час, коли Угода була укладена, в Україні відбувалися постійні зміни влади і політична нестабільність, що також ускладнювало її реалізацію.

- Відсутність стійкої політичної стабільності в Україні та економічної кризи, які перешкоджали укладенню масштабної угоди з ЄС.

- Погіршення стану прав людини в Україні після незалежності, що створювало проблеми в партнерстві з ЄС, який ставив питання про дотримання прав людини як одного з основних принципів відносин.

Отже, можна зробити висновок, що Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами та Україною 1994 року стала важливим кроком у зміцненні відносин між Україною та країнами ЄС. Вона сприяла розвитку демократії та економіки в Україні, покращенню життя людей та інтеграції країни в європейський спільноту. Угода містить положення про співпрацю в галузі політики, економіки, енергетики та екології, що дозволило створити механізми для спільної роботи з цих питань. Україна прагне до набуття членства в Європейському Союзі, та з кожним роком зміцнює свої зв'язки з

Європейськими країнами і покращує свої шанси на членство. В цілому, Угода про партнерство та співробітництво є важливим кроком у розвитку України та підтримці співпраці з країнами ЄС.

У важливості підтримки співпраці України та ЄС свідчить і заява Європейської комісії про те, що Європейський Союз залишається партнером та другом України в боротьбі за зміцнення демократії, розвитку економіки та забезпеченні миру та стабільності на її території.

Список використаних джерел:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною. (1994). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text (дата звернення: 20 квітня 2023 року).

2. Кузьменко, О. (2017). Україна – ЄС: перспективи розвитку співробітництва. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 3(47), 84-87.

3. Литвиненко, І. (2018). Україна – Європейський Союз: від Партнерства і співробітництва до Асоціації. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, 77, 18-24.

4. Угода між Європейським Співтовариством та Україною про партнерство: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21994A0501\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21994A0501(01)&from=EN) (дата звернення: 20 квітня 2023 року).

5. Чернишов В.В. Зовнішньоекономічні відносини України з Європейськими країнами: стан та перспективи // Економіка та держава. - 2019. - № 11. - С. 59-62.

Гаранько Владислав Федорович,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Співробітництво України та ЄС у сфері екології

Співробітництво України та ЄС в сфері екології є важливою складовою двосторонніх відносин України на Європейського Союзу. Це здійснюється декількома напрямками, які є актуальними для обох сторін.

Основи двостороннього співробітництва між Україною та ЄС у природоохоронній сфері визначає ст. 63 Угоди «Про партнерство і співробітництво» між Україною і Європейським Союзом від 16 червня 1994 р., яка є базовим документом у цій сфері. Співробітництво учасників яке охоплює такі питання:

- моніторинг рівнів забруднення та оцінку стану природного довкілля;
- систему інформації про стан довкілля;
- боротьбу із локальним, регіональним і транскордонним забрудненням атмосферного повітря та води;
- стале, ефективне та екологічно безпечне виробництво та використання енергії; безпека підприємств;
- зменшення обсягів, утилізація та безпечне знищення відходів;
- захист лісів.

У 2005 року Рада з питань співпраці між ЄС та Україною ухвалила План дій «Україна–ЄС».

Основні напрями у стосунках між ЄС та Україною:

1) У 1993 році Україна приєдналася до процесу «Довкілля для Європи», та взяла участь у конференції на рівні міністрів у Люцерні. Прийнята на конференції «Програма охорони довкілля для Центральної та Східної Європи» була використана Україною для ухвалення її Національного Плану заходів щодо навколишнього середовища;

2) У 1998 році UNECE вирішила скликати 5-ту європейську конференцію міністрів з охорони навколишнього середовища в 2003 році у Києві. З допомогою ПРООН та інших донорських агенцій український уряд підготував цю конференцію та продемонстрував свою роль у охороні довкілля. З цієї нагоди Уряд підготував «Національну доповідь України з гармонізації життя суспільства та навколишнього природного середовища», яка включає огляд стану довкілля в Україні, в тому числі рамкову екологічну політику та стратегії переходу до сталого розвитку;

3) У 1999 році Україна взяла участь у 6-й сесії Комітету Європейської Комісії з питань екологічної політики, присвяченій подальшому розвитку процесу «Довкілля для Європи» через оцінку поточного стану довкілля у Європі, розбудову політичної підтримки екологічних цілей серед держав ЄС, сприяння інтеграції екологічних політик країн СНД та надання допомоги останнім у вирішенні екологічних проблем;

4) У 1999 році Уряд України та Комітет UNECE з питань екологічної політики прийняли рекомендації, представлені в «Огляді ефективності заходів щодо охорони довкілля в Україні». Цей Огляд містив «Главу 1. Правові інструменти та інституційні засоби захисту природного навколишнього середовища», яка представляла собою огляд правових та політичних засад діяльності в екологічній сфері, існуючих засобів управління захистом довкілля, а також існуючі партнерські процеси та відповідні рекомендації [4].

Основною проблемою реалізації вимог ЄС щодо України залишається питання фінансового забезпечення. Часткове її вирішення можливе через надання траншу кредиту з боку ЄС, в якому передбачається виділення коштів і для екологічної сфери у сумі 371 млн. грн. (35 млн. євро). З огляду на це, передбачено чотири основні напрями співпраці, а саме: екологічна політика на секторальному і регіональному рівнях; наближення екологічного законодавства України до норм законодавства ЄС; розбудова інституційних спроможностей; підтримка реалізації екологічної політики у

підсекторах: повітря, водні ресурси, управління відходами та біорозмаїття. Якщо уряд України виконає усі показники у цих секторах, то упродовж 2011–2013 рр. вона отримає кошти.

Важливим документом у галузі охорони довкілля стала Оргуська Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, підписана 25 червня 1998 року. Відповідно до положень Конвенції державам - учасницям Конвенції гарантуються права на доступ до інформації, на участь громадськості в процесі прийняття рішень і на доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля. Крім того, держави повинні забезпечити умови, за яких посадові особи та державні органи надавали б громадськості допомогу та орієнтували її в отриманні доступу до інформації, сприяли участі в процесі прийняття рішень і в одержанні доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля.

Потреба Спільноти у встановленні механізму відповідальності за шкоду, заподіяну довкіллю, була формально закріплена у Білій Книзі про відповідальність за шкоду, заподіяну довкіллю, що її було схвалено в лютому 2000 року.

Наразі у сфері охорони довкілля акцент робиться на всебічний розвиток правових інструментів. Так, нещодавно було схвалено Шосту програму дій щодо довкілля, яка формулює пріоритети Європейської Спільноти у цій сфері до 2010 року. Програма дій спрямована, головним чином, на розв'язання чотирьох основних проблем: зміна клімату, збереження рослинної та біологічної розмаїтості, захист довкілля та здоров'я людей, раціональне використання природних ресурсів та утилізація відходів. Програма визначає заходи, спрямовані на досягнення таких пріоритетів: вдосконалене застосування законодавства про довкілля, зростання екологічної складової в інших політиках Спільноти.

«Екологізація» ринку товарів через виробництво продуктів, безпечніших для довкілля протягом їхнього життєвого циклу, є

інновацією, яка стала невід'ємною складовою політики виробництва в ЄС.

Коло правових інструментів Європейського Союзу, що регулюють питання охорони довкілля, постійно розширюється, а відповідно розвивається й європейська політика довкілля. У цьому контексті слід згадати, зокрема, про запровадження еко-податку (принцип "забруднювач платить") та бухгалтерського обліку в сфері охорони довкілля. Крім цього, політика довкілля охоплює не тільки систему законодавства, що забезпечує високий рівень захисту довкілля та гарантує функціонування внутрішнього ринку, але й запроваджує фінансові (програма LIFE) та технічні інструменти: еко-маркування, систему Союзу з захисту довкілля та екологічного моніторингу, а також спільні критерії, що застосовуються до екологічних інспекцій у державах-членах.

Кіотський протокол до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, підписаний 1997 року, передбачає впровадження ринкових механізмів контролю над шкідливими викидами та створює так званий ринок квот на викиди: країна, промисловість якої забруднює повітря більше, ніж встановлено протоколом, зобов'язується купувати квоти на викиди парникових газів у екологічно «чистих» держав. Сторони також зобов'язуються проводити заходи, спрямовані на зведення до мінімуму несприятливих наслідків зі зміни клімату. Сторона протоколу, що не досягла встановлених показників скорочення викидів, несе відповідальність за їхнє перевищення. Але для того, щоб Кіотський протокол набрав чинності, потрібно, щоб його підписали держави, відповідальні за принаймні 55% парникових газових викидів. США та Росія – дві найбільших за викидами в атмосферу промислових газів країни – категорично відмовляються від ратифікації протоколу, оскільки це може мати негативні наслідки для економіки цих країн.

Як підсумок можна сказати, що відносини України на Європейського Союзу в сфері захисту екології є на доволі високому рівні. Обидві сторони, розуміючи ставляться до проблеми

навколишнього середовища. Варто відзначити і те, що відносини України та ЄС мають велику перспективу та продовжать розвиватись.

Список використаних джерел:

1. Співпраця України та європейського союзу в галузі охорони довкілля. О. Івасечко, Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. С. 19-25;
2. Environmental cooperation of Ukraine with Baltic countries in waste management projects. V. Mykhaylenko - <http://www.researchgate.net>
3. https://minjust.gov.ua/m/str_2971

Olesia Hnatkivska,

4th year student, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university,
student of Educational and scientific law institute

**Features of the Decree of the President of Ukraine "On approval
of the strategy of Ukraine's integration into the European Union" of
1998**

The current legal basis for relations between Ukraine and the EU is the Partnership and Cooperation Agreement (PCA) dated June 14, 1994 (entered into force on March 1, 1998), which initiated cooperation on a wide range of political, trade, economic, and humanitarian issues. The conclusion of the UPA made it possible to establish a regular bilateral dialogue between Ukraine and the EU at the political and sectoral levels, to implement an orderly trade regime between both sides based on GATT/WTO principles, to determine priorities for the adaptation of Ukrainian legislation to the standards and norms of the European Community (*acquis communautaire*) in priority sectors of the Ukrainian economy.

7 priorities of cooperation between Ukraine and the EU have been defined within the framework of the UPU: energy, trade and investments, justice and internal affairs, approximation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union, environmental protection, transport, cross-border cooperation, cooperation in the field of science, technology and space. On the basis of the UPU, the Ukraine-EU political dialogue is developing in the form of annual meetings at the highest level: the Ukraine-EU Summit (with the participation of the President of Ukraine, the President of the European Council and the President of the European Commission); meetings of the Council on Cooperation (with the participation of the Prime Minister of Ukraine, the High Representative of the EU for Foreign Affairs and Security Policy, the Minister of Foreign Affairs of the country holding the EU presidency); Committee and sectoral subcommittees on Ukraine-EU cooperation; Parliamentary Cooperation Committee; political dialogue meetings at the level of foreign ministers; meetings within the framework

of sectoral dialogues; regular consultations at the level of working groups. Visits are exchanged at the highest and highest levels every year.

The strategy of Ukraine's integration into the EU was approved with the aim of implementing Ukraine's strategic course for EU integration, ensuring Ukraine's comprehensive entry into the European political, economic and legal space and creating prerequisites for Ukraine's acquisition of EU membership." The main ideas and goals of the Strategy (1998). The national interests of Ukraine require the establishment of Ukraine as an influential European state, as well as a full member of the EU.

Ukraine's obtaining the status of an associate member of the EU is the main foreign policy priority of Ukraine in the medium term and should be correlated in time with the acquisition of full membership in the EU by candidate states that share a common border with Ukraine. As it is known, the task of obtaining associate membership in the EU by Ukraine in the medium term during the period of accession of Central and Eastern European countries to the EU in 2004 and 2007 was not achieved.

In addition, the Strategy determined the main directions of the integration process of Ukraine: 1) adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation, ensuring human rights; 2) economic integration and development of trade relations between Ukraine and the EU; 3) Ukraine's integration into the EU in the context of pan-European security; 4) political consolidation and strengthening of democracy; 5) adaptation of Ukraine's social policy to EU standards; 6) cultural-educational and scientific-technical integration; 7) regional integration of Ukraine; 8) industry cooperation; 9) cooperation in the field of environmental protection.

So, the basic document that defined the legal mechanism of bilateral cooperation between Ukraine and the EU at the initial stage of cooperation with the EU was the Agreement on Partnership and Cooperation, which was signed in 1994, ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine also in 1994, but entered into force only in 1998 after it was ratified by the parliaments of all EU member states. At the same time, its provisions did not contain the prospects of Ukraine's membership in the EU, but were primarily aimed at the development of trade relations, as well as political dialogue between the

parties. Ukraine's own aspirations for EU membership were announced by Ukraine and recognized by the EU already after the ratification of the UPU, that is, in the late 1990s, together with the approval by the Decree of the President of Ukraine of the Strategy of Ukraine's Integration into the European Union in 1998, and the Program of Ukraine's Integration into the EU, approved By decree of the President of Ukraine in 2000.

This Strategy defines the main directions of Ukraine's cooperation with the European Union (EU), an organization that in the process of its development has achieved a high level of political integration, unification of law, economic cooperation, social security and cultural development.

The national interests of Ukraine require the establishment of Ukraine as an influential European state, a full member of the EU. As a result of the expected expansion of the EU in the coming years - the accession of Poland and Hungary to the EU - Ukraine will border the EU, which will create a fundamentally new geopolitical situation. In this regard, a clear and comprehensive definition of the foreign policy strategy regarding the integration of Ukraine into the European political (including in the field of foreign policy and security policy), informational, economic and legal space is necessary.

References:

1. STRATEGY integration of Ukraine into the European Union
2. Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" dated March 18, 2004 No. 1629-IV // Official Gazette of Ukraine. - 2004. - No. 15. - p. 30.
3. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 12, 1998 No. 852 "On the introduction of a mechanism for adapting the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union".
4. Agreement on partnership and cooperation between Ukraine and the European Communities (European Union) and their member states of June 16, 1994.

Дирда Анжела Романівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

**Специфіка Закону України «Про Загальнодержавну
програму адаптації законодавства України до законодавства
Європейського Союзу» 2004 р.**

Україна після здобуття незалежності поступово шукає власне місце у європейських інтеграційних процесах. Головним напрямом зовнішньої політики України та її стратегічним курсом визнано вступ до Європейського Союзу (ЄС). Тому ключовим елементом успішної євроінтеграції України є адаптація українського законодавства, тобто досягнення певного рівня узгодженості українського законодавства із сучасною європейською правовою системою або приведення у відповідність законодавства України до стандартів права ЄС [1].

Згодом в законодавстві України були ухвалені та впроваджені низка законів та підзаконних актів, які допомогли спряти адаптації до Європейського Союзу і які були розроблені з урахуванням права Європейського Союзу, також унесенні відповідних змін у чинні правові акти України.

В Україні створено основні політико-правові та організаційні засади адаптації законодавства.

Зокрема, Угодою про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 року, в якій визначено пріоритетні сфери адаптації законодавства.

Програмою інтеграції України до Європейського Союзу, схваленою Указом Президента України від 14 вересня 2000 року № 1072, визначено шляхи і темпи реалізації окремих пріоритетів, обумовлених ходом проведення економічних реформ та спрямованих на досягнення критеріїв, що впливають із цілей валютного, економічного та політичного союзу держав - членів Європейського

Союзу і сформульовані Європейською Радою на Копенгагенському саміті в червні 1993 року.

На виконання Указу Президента України від 9 лютого 1999 року № 145 "Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади" Кабінет Міністрів України запровадив єдину систему планування, координації та контролю нормотворчої діяльності і роботи органів виконавчої влади з адаптації законодавства, затвердив Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу[10].

Окремі аспекти адаптації законодавства України до права ЄС досліджували такі автори: М. Микієвич, В. Мотиль, О. Головка-Гавришева, В. Муравйов, Н. Малишева, та ін.

Щодо самих термінів позначення процесу гармонізації, то можна виокремити наступне. Зокрема, на думку Н. Железняка, йдеться не про адаптацію національного законодавства до законодавства ЄС, а про наближення, гармонізацію національного законодавства із законодавством ЄС [2].

В. Муравйов, найадекватніше характеризує мету цього процесу – узгодити національні норми в такий спосіб, щоби в обох випадках вони створювали однакові правові умови для діяльності суб'єктів господарювання в межах внутрішнього ринку [9]. Угода про співробітництво України з ЄС (УПС) оперувала різними термінами на позначення процесу гармонізації, таких як «зближення» (ст. 51, 76), «адаптація» (ст. 53, 77), «наближення» (ст. 60), «встановлення еквівалентних норм» (ст. 67) [3].

Поняття гармонізації законодавства визначено також у Словнику термінів і понять із міжнародного та європейського права, який видав Інститут законодавства Верховної Ради України, як приведення законодавства держав-членів і країн-не членів у відповідність до вимог Європейського Союзу на підставі правових актів організації. Цей процес може відбуватися у формі адаптації законодавства, імплементації положень, стандартизації норм тощо [6], проте, з іншого

боку, План дій «Україна – Європейський Союз» чітко засвідчує необхідність саме гармонізації права [7].

Отже, підсумувавши все вищесказане, можемо зробити висновок, що доцільно оперувати такими термінами на позначення процесу гармонізації, як «наближення», «адаптація», «узгодження», «апроксимація» та ін.

Базовим нормативно-правовим актом у сфера адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, є Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» 2004 р. Дана Програма визначає механізм досягнення Україною відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом до держав, які мають вступити до нього.

Метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом (ЄС) до держав, які мають намір вступити до нього.

Основним лейтмотивом в роботі над Програмою була філософія, закладена Європейською Комісією у Білу книгу по підготовці держав Центральної та Східної Європи до інтеграції у внутрішній ринок ЄС. Ця філософія полягає у необхідності формування адміністративних структур та юридичних механізмів, потрібних як для адаптації національного законодавства, так і для його ефективної реалізації[5].

Проте в Програмі вдалося передбачити лише загальні риси інституційного механізму адаптації законодавства, а саме роль Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Так, до повноважень Верховної Ради України, зокрема, віднесено забезпечення експертизи внесених всіма суб'єктами законодавчої ініціативи законопроектів на їх відповідність *acquis communautaire* на всіх етапах розгляду законопроектів, а також визначення цілей та

завдань наступних етапів виконання Програми, встановлення їх часових рамок.

Забезпечення виконання Програми покладено на Кабінет Міністрів України, який щороку має затверджувати план заходів з виконання Програми та передбачати в проектах Державного бюджету кошти на фінансування заходів з виконання Програми.

Відповідно до Програми органом, що координує роботу з виконання Програми та забезпечує реалізацію політики у сфері адаптації законодавства, є уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері адаптації, яким згідно з Указом Президента України визначено Мін'юст [4].

Таким чином, Мін'юст відповідно до покладених на нього завдань має:

- здійснювати експертизу (готувати висновки) щодо відповідності *acquis communautaire* проектів законів України та інших нормативно-правових актів, що за предметом регулювання належать до сфер, відносини в яких регулюються правом Європейського Союзу;
- організовувати роботу з підготовки щорічного плану заходів з виконання Програми, проводити моніторинг виконання Програми;
- здійснювати науково-експертне, аналітичне, інформаційне та методологічне забезпечення виконання Програми, переклад актів *acquis communautaire* українською мовою, підготовку глосарія термінів *acquis communautaire*.

Виконання зазначених завдань без відповідного посилення інституціональної спроможності Мін'юсту було неможливим, оскільки їх реалізацію не можна було покласти на існуючий Центр європейського та порівняльного права, виходячи з того, що його статус не передбачав виконання владних повноважень, які відповідно до Указу Президента України „Про систему центральних органів виконавчої влади” мають здійснюватись урядовим органом державного управління [8].

Зокрема, програма визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі. Цей механізм включає:

- адаптацію законодавства,
- утворення відповідних інституцій
- та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування.

Програма містить XII розділів:

- Загальні положення
- Визначення термінів
- Державна політика України щодо адаптації законодавства
- Етапи адаптації законодавства, мета та завдання першого етапу виконання програми
- Мета та завдання першого етапу виконання програми
- Послідовність здійснення адаптації законодавства у пріоритетних сферах
- Щорічні плани виконання програми
- Інституціональний механізм
- Особливості розгляду законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, що належать за предметом правового регулювання до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу
- Фінансове забезпечення
- Кадрове забезпечення
- Інформаційне забезпечення

Отже, підсумувавши все вищесказане, можемо зробити висновок, що в процесі адаптації законодавства України до ЄС передбачається вирішення наступних завдань:

1. здійснення правового забезпечення інтеграції України до ЄС;
2. аналіз чинного законодавства України щодо відповідності нормам ЄС;

3. підготовка пропозицій щодо розробки проектів змін або доповнень до нормативно-правових актів України або прийняття нових законодавчих актів;

4. обґрунтування найбільш прийнятних шляхів адаптації законодавства України до законодавства ЄС та аналіз наслідків внесення відповідних змін до чинного законодавства;

5. забезпечення належного рівня підготовки проектів нормативно-правових актів України з метою гармонізації із законодавством ЄС;

6. проведення серії консультацій з міжнародними експертами з питань використання юридичної термінології в законодавстві ЄС та впровадження їх в законодавство України;

7. організація роботи з наукового дослідження процесів уніфікації та гармонізації європейського права в державах-членах ЄС.

Базовим нормативно-правовим актом у сфері адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу став Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» 2004 р. Відповідно до положень, адаптація полягає у зближенні законодавства України із сучасною європейською системою права. Вона передбачає реформування правової системи України та її поступове узгодження з європейськими стандартами.

У Програмі передбачені загальні ознаки механізму адаптації законодавства, зокрема визначені етапи її проведення, завдання, які необхідно виконати на першому етапі (2004 – 2007 роки), послідовність, інституційний механізм, роль Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Загалом можна стверджувати, що в Україні, хоча і виконують певні дії щодо наближення законодавства до вимог ЄС, проте цей процес, на нашу думку, дуже повільний. Крім того, європейське законодавство періодично змінюється та вдосконалюється, тому Україні треба якнайшвидше докласти значних зусиль для імплементації європейських стандартів у національне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Мотиль В. Адаптація українського законодавства до екологічних стандартів Європейського Союзу / В. Мотиль // Європейське екологічне право: матеріали V міжнародної наукової-практичної конференції (в рамках проекту: «Тристороння співпраця між містами Львів, Вроцлав та Дрезден для передачі знань і ноу-хау в галузі екології»). – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – С. 58–61.

2. Железняк Н. Проблеми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу / Н. Железняк. // Право України. – № 11. – 2004. – С. 140–142

3. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Ратифіковано Законом № 237/94- ВР (237/94-ВР) від 10.11.94 [Рабинович М. Гармонизация законодательства Украины и ЕС: теоретический аспект / М. Рабинович [Капіца Ю. Наближення законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським Союзом та Україною / Ю. Капіца // Український правовий часопис. – К., 1999. – Вип. 5. – С. 18–25.

4. Указ Президента України від 21 серпня 2004 р. № 965 „Питання організації виконання Закону України „Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.

5. ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС. Директор Державного департаменту з питань адаптації законодавства Міністерства юстиції України О.В. Зеркаль.

6. Муравйов В. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / В. Муравйов, Н. Мушак // Віче. – 2013 – № 8 [Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-

членами, з іншої сторони [Малишева Н. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом / Н. Малишева. – К., 1998.

7. Лозо В. И. Правовые основы экологической стратегии Европейского Союза. (Концепция, программное обеспечение, систематизация и комментарий действующего законодательства ЕС) / В. И. Лозо. – Х. : Право, 2008. – 368 с.

8. Указ Президента України від 15 грудня 1999 р. № 1572 „Про систему центральних органів виконавчої влади“.

9. [Урядовий портал. Адаптація законодавства. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=223287610&cat_id=223281453&ctime=1250084429452

10. Кухарська Н. О. УКРАЇНА В СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ: Навчальний посібник.

Oksana Ivanchuk,

4th year student, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university,
student of Educational and scientific law institute

Specifics of the Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" of 2004.

An integral component of the general integration process is global and European legal integration, which involves the gradual convergence and harmonization of national legal systems. After the declaration of independence, Ukraine is looking for its own place in the European integration processes. Accession to the European Union (EU) is recognized as the main direction of Ukraine's foreign policy and its strategic course. Therefore, a key element of successful European integration of Ukraine is the adaptation of Ukrainian legislation, i.e. achieving a certain level of consistency of Ukrainian legislation with the modern European legal system or bringing Ukrainian legislation into compliance with EU law standards [3]. The adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union consists in the step-by-step adoption and implementation of laws and by-laws of Ukraine, developed taking into account the law of the European Union, as well as in making appropriate changes to the current legal acts of Ukraine [2].

Today, the adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the EU takes place in accordance with the provisions of the Law of Ukraine "On the National Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" dated March 18, 2004.

The national program combines elements of the strategy and remains a working document. It defines the strategic goal of the adaptation process of Ukrainian legislation - compliance with the requirements of the III Copenhagen and Madrid criteria, and also defines the general mechanism of the adaptation process [5].

According to the Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" dated March 18, 2004, the goal of adapting the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union is to achieve compliance of the legal system of Ukraine with the *acquis communautaire*, taking into account the criteria put forward by the European Union to the states , who intend to enter it. For a long time, such specific criteria did not exist for Ukraine. Taking this into account, during the implementation of its activities in the context of this issue, the Ukrainian authorities were guided by general principles characteristic of the implementation of legislation [6]. Over time, the authorities analyzed the problems of adapting the legislation to the requirements of the European Union, since the problem of bringing the civil service in Ukraine closer to international legal standards is quite urgent and, first of all, necessary for our state. Asking the question: why do we need to adapt the civil service to EU standards, V.O. Gabrynets gives an affirmative answer: not only because of foreign policy priorities, but because our main domestic political priority is the construction of a modern legal state of the European type [4]. Therefore, the adaptation of legislation to the norms of the European Union for our country is an inevitable factor in improving the quality of administrative services, increasing the role and efficiency of civil service in public life, trust in state power as a whole, etc.

The nationwide program of 2004 initiated a systematic approach to the gradual alignment of Ukrainian legislation with EU standards. The program names the institutions that ensure adaptation and lists their tasks in a general form. However, the National Council on the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union established by this normative act, aimed at ensuring the coordination of the activities of state authorities on the adaptation of the legislation, is currently inactive. The same fate befell the State Council on European and Euro-Atlantic Integration of Ukraine.

Instead, in accordance with the current legal framework, the institutional mechanism for the adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union consists of the following state bodies

and institutions: the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Ministry of Justice of Ukraine, the Coordination Council for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union, etc.

The nationwide program of adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union defines the mechanism for Ukraine to achieve compliance with the third Copenhagen and Madrid criteria for acquiring membership in the European Union. This mechanism includes the adaptation of legislation, the formation of relevant institutions and other additional measures necessary for effective law-making and law enforcement.

The purpose of adapting the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union is to achieve compliance of the legal system of Ukraine with the *acquis communautaire*, taking into account the criteria put forward by the European Union (EU) to the states that intend to join it.[4]

The adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation is a priority component of the process of Ukraine's integration into the European Union, which in turn is a priority direction of Ukrainian foreign policy.

Adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation is the process of bringing the laws of Ukraine and other normative legal acts into compliance with the *acquis communautaire*¹. However, the adaptation of the legislation is not only the improvement of the existing legislation, but also the development of projects of regulatory legal acts taking into account the *acquis communautaire*.

The *acquis communautaire* is the legal system of the European Union, which includes, but is not limited to, legislation adopted under the three pillars of the EU². The three pillars of the EU include the European Community, Common Foreign and Security Policy, and Cooperation in Justice and Home Affairs. The European Community, in turn, was formed from the European Economic Community, the European Coal and Steel Community and the European Atomic Energy Community.[1]

The program defines the mechanism for Ukraine to meet the third Copenhagen and Madrid criteria for membership in the European Union.

This mechanism includes: adaptation of legislation, formation of relevant institutions and other additional measures necessary for effective law-making and law enforcement.

The program contains sections:

- Terms
- Definition of terms
- State policy of Ukraine regarding the adaptation of legislation
- Stages of legislation adaptation, purpose and tasks of the first stage of program implementation
- The sequence of adaptation of legislation in priority areas
- Annual plans for the implementation of the program
- Institutional mechanism
- Peculiarities of consideration of draft laws and drafts of other regulatory legal acts, which belong to the spheres, in which legal relations are regulated by the law of the European Union, by subject of legal regulation
- Financial personnel and organizational support

In order to ensure compliance with domestic legislation covered by the UA, Chapter IX of the Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to EU Legislation" dated 03/18/2004 provides for the procedure for conducting an examination of draft laws and drafts of other normative legal acts that belong to the subject of legal regulation to spheres in which legal relations are regulated by the law of the European Union.[6]

Each draft law submitted to the Verkhovna Rada of Ukraine is sent within seven days to the Committee on European Integration of the Verkhovna Rada of Ukraine to determine whether the draft law belongs to the spheres in which legal relations are regulated by the law of the European Union.

Draft laws, which, according to the conclusion of the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on European Integration, belong to the spheres of legal regulation in the spheres in which legal relations are

regulated by the law of the European Union, except those developed for the implementation of this Program, are submitted within three days to the authorized central body of the executive power for the preparation of an expert conclusion on the compliance of these draft laws with the *acquis communautaire*. The authorized central body of executive power prepares an expert opinion on the compliance of draft laws with the *acquis communautaire* within a twenty-day period and submits it to the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on European Integration for the preparation of proposals regarding the feasibility of adopting the draft law by the Verkhovna Rada of Ukraine and the terms of its entry into force.

Draft laws of Ukraine and other regulatory legal acts, which by subject of legal regulation belong to the spheres in which legal relations are regulated by the law of the European Union, must be subject to examination for compliance with the *acquis communautaire*.

The examination of draft laws of Ukraine and other regulatory legal acts, which by the subject of legal regulation belong to the spheres in which legal relations are regulated by the law of the European Union, is carried out by the authorized central body of the executive power, and the examination of the drafts of regulatory legal acts of the ministries, other central bodies of the executive power - relevant subdivisions of the bodies that issue the act.[2]

Normative legal acts that contradict the *acquis communautaire* can be adopted only if there is sufficient justification for the need to adopt such an act and for a period clearly defined in the act itself.

The Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" dated March 18, 2004 does not contain a separate section that would touch upon issues of adaptation of the legislation on civil service. It is noted only that at the first stage of the implementation of the Program, it is necessary to create a system of training and advanced training of civil servants on European law, including the development and approval of relevant training programs. That is, the Program regulates adaptation processes only with respect to those defined in Art. 51 UPS of priority spheres of activity. In

addition, the Program does not have a list of adaptation measures, which makes it atypical for documents of this type.[1]

Conclusions: the adaptation of legislation is an effective means of comparison of universal-civilizational and specific-national understanding of law, achievement of conceptual-normative commonality of legal regulation and affirmation of European legal understanding. The institutional mechanism for adapting domestic legislation to the *acquis communautaire* needs significant adjustment, first of all by restoring the institutional capacity of the Ministry of Justice of Ukraine as the authorized central body of the executive power in the field of adapting legislation, strengthening the European adaptation legal personality of the Vice Prime Minister for European and Euro-Atlantic Affairs integration of Ukraine, improving the coordination of adaptation activities and its decentralization due to the wider involvement of non-governmental institutions and specialized experts in the implementation of relevant measures.

In general, it can be said that in Ukraine, although certain actions are being taken to bring the legislation closer to EU requirements, this process, in my opinion, is very slow. In addition, European legislation is periodically changed and improved, so Ukraine needs to make significant efforts to implement European waste management standards into national legislation as soon as possible.

References:

1. Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" dated March 18, 2004 No. 1629-IV // Official Gazette of Ukraine. - 2004. - No. 15. - p. 30.

2. Proposals to the President: a new wave of reforms: the report of the "Blue Ribbon" commission. - K.: UNDP, 2005. - 104 p.

3. Practical adviser to a civil servant on issues of European integration / Agreement. L.L. Prokopenko, O.M. Rudik, I.D. Shumlyayeva. - D.: DRIDU NADU, 2009. – Issue 2: Europeanization of public administration. - 64 p.

4. Agreement on partnership and cooperation between Ukraine and the European Communities (European Union) and their member states of June 16, 1994.

5. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 12, 1998 No. 852 "On the introduction of a mechanism for adapting the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union".

6. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 12, 1998 No. 1773 "On approval of the Regulation on the Interdepartmental Coordination Council for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union".

Zoriana Karatnitska,

4th year student, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university,
student of Educational and scientific law institute

The degree of fulfilment by Ukraine of the requirements put forward to the candidate states for joining the EU

The European Union is primarily an intergovernmental association, participation in which is currently desirable for a number of countries, including Ukraine. Membership plays an important role in determining the nature of the organization and the scope of its competence and legal personality.

The EU is an association of the latest type, where member states legally remain sovereign states that have voluntarily "pooled their sovereignties in order to increase their power and influence in the world, which no member state could achieve alone". It can be noted that the process of expansion of the European Union is nevertheless accompanied by certain changes in the legal status at each stage and is also accompanied by the delegation of sovereign powers to joint EU bodies.

The possibility of accepting a certain country into the European Communities is provided for in Article 49 of the EU Treaty. Theoretically, every country can apply for EU membership. However, the candidate must fulfill a number of requirements for this.

Thus, the prerequisites for joining the EU are reflected in Art. 40 of the Treaty on the European Union (hereinafter - TEU). According to the provisions of this article, any European state that respects the values enshrined in Art. 2 TEU, and is committed to their dissemination, can apply for membership in the EU. According to Art. 2 TEU, the Union is based on such values as respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities.

Other requirements for states that prefer to join the EU are reflected in the so-called Copenhagen criteria. The criteria that candidate countries must

meet to join the European Union were approved at the European Council meeting in Copenhagen in June 1993 and include:

1) stability of institutions guaranteeing democracy, rule of law, respect for human rights, respect and protection of national minorities (political criteria);

2) the presence of an effective market economy and the ability to withstand competitive pressure and the action of market forces within the EU (economic criteria);

3) the ability to assume the obligations resulting from EU membership, including strict compliance with the goals of the political, economic, and monetary union (other criteria);

4) the ability of the European Union to absorb new members, while simultaneously supporting the dynamics of European integration, which is an important factor in the common interest of both the Union and the candidate states. Sometimes this criterion is called "independent", since its essence is to ensure that the entry of new countries does not weaken European integration [1, p. 38–39].

Political criterion. The possibility of accepting a new country into the EU is provided for in Art. 49 of the EU Treaty: "Any European state that respects the values specified in Art. 2, and committed to their dissemination, may apply for membership in the Union." According to Article 2 of the said treaty: "The Union is based on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and observance of human rights, including the rights of persons belonging to minorities. These values are common to member states within the framework of society, characterized by pluralism, non-discrimination, tolerance, justice, solidarity and equality of women and men" [2]. Throughout its history, the EU has rejected applications for membership in the Union only a few times: failure befell Morocco, Turkey, and Spain. Morocco did not meet the basic geographical criteria for EU membership, and Spain and Turkey were refused to start negotiations mainly because of the authoritarianism of the regimes that ruled in these countries at the time of submitting the applications - after the autocracies gave way to completely legitimate

democratic ones. governments - the EU started accession negotiations with these countries [3] The decisions of the Luxembourg Council (December 12-13, 1997) stated that "compliance with the Copenhagen political criterion is a prerequisite for starting association negotiations."

To date, Ukraine has already fulfilled a number of political criteria, among which should be attributed: enshrining in the Constitution of Ukraine the guarantee of protection of political, economic and social rights. The Constitution established democratic institutions and independent bodies of justice, bodies of constitutional jurisdiction, which create conditions for the normal functioning of state institutions; a number of international normative acts were ratified, for example, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights; a number of new laws concerning the improvement of the electoral process were approved; the death penalty was abolished; the Law of Ukraine "On Implementation of Decisions of the European Court of Human Rights" was adopted; a reform of the prosecutor's office was carried out regarding the limitation of powers, etc. But there are also tasks that still need to be solved in the future, for example, real measures should be taken to ensure the observance of human rights and freedoms enshrined in the Constitution of Ukraine; the anti-corruption policy should be more consistent; it is necessary to eliminate existing discrepancies between various legislative acts, for example, between the Civil and Economic Codes of Ukraine, etc.

The group of economic criteria has two components - the existence of a functioning market economy; the ability to cope with market forces and pressures of the competitive environment within the European Union – the performance of each of which is assessed based on the analysis of a number of factors. The state of fulfilment of the economic criterion in our country is as follows: the level of production productivity is gradually increasing and the base of economic growth is expanding; Ukraine received the status of a country with a market economy from the EU and the USA; amendments were made to the relevant laws of Ukraine in order to bring the legislation into line with EU legislation; in the field of financial services, the National

Bank of Ukraine adopted resolutions aimed at improving the audit and supervision process in the banking sector; the relevant legislation on the regulation of securities markets was approved; the system regarding the procedure for conducting audits and creating computer registers of tax invoices and the corresponding automated system was reformed; in the field of intellectual property rights, significant success was achieved in improving the relevant legislation, etc. [4]

By the way, in order to evaluate the fulfilment of membership conditions by the candidate countries, the European Commission (EC) goes beyond the formal description of political institutions and relations between them in each of its Conclusions. Based on a number of detailed criteria, it assesses whether democracy has a real character. At the same time, it is checked how constitutional rights and freedoms are protected, in particular, freedom of speech in the process of activity of political parties, non-governmental organizations and mass media.

The existence of an effective market economy is characterized by the following elements:

- balance between supply and demand as a result of free interaction of market forces;
- liberalization of prices and trade;
- absence of obstacles to market access and exit;
- availability of a sufficient legal basis, including regulation of property rights, execution of laws and contracts;

Legal scientific electronic journal♦

- achievement of macroeconomic stability, including price equilibrium, stability of state financing and balance of payments;
- public consensus on the most important issues of economic policy;
- sufficient development of the financial sector to direct savings to investment in production.

"The ability to cope with competitive pressure and the action of market forces within the European Union" (this component of the economic criterion must be satisfied in the medium term - 5 years) is evaluated based on the analysis of the following factors:

- the presence of an effective market economy with a sufficient level of macroeconomic stability, which enables market subjects to make decisions in an atmosphere of stability and predictability;
- a sufficient number of human and material resources, including infrastructure (energy supply, telecommunications, transport, etc.), the level of education and research activities;
- degree of influence of government policy and legislation on competition through trade policy, competition policy, provision of state aid;
- the level and pace of integration of the state into the EU before its expansion;
- a sufficient share of small firms in the structure of the economy, since small firms benefit from simplified access to the market [5].

The third criterion - the criterion of membership, is, as evidenced by the negotiations of the candidate countries, the most difficult to fulfil. During negotiations about acquisition of membership in the EU specified 31 membership criteria. Each of them corresponds to one of the 31 chapters of the *acquis communautaire* ("common acquis of the EU"). The Copenhagen European Council concluded that candidate countries should be able to undertake the obligations of EU membership in the context of compliance with the objectives of the Treaty on European Union, including political, economic and monetary union. Common foreign policy and security policy are the main components of the EU political union. An important segment of the EU is the European Economic and Monetary Union. However, a distinction should be made between participation in the monetary union, which is binding for all EU members, and the adoption of the euro as a single currency. New members are not required to adopt the euro as a single currency, even if they participate in EMU. Participation in it will contribute to the development of the candidate countries, the future adoption of the euro as a single currency for all EU members [6]. In order for Ukraine to fulfil this criterion, it is necessary to carry out a number of practical actions in relation to each of the points of the *acquis communautaire*, among which we can highlight: ensuring price stability, stability of the national currency, overcoming the budget deficit, public debt, harmonization of Ukrainian

legislation with EU regulations in the field of energy, industry, ecology, to ensure compliance of industrial production standards with European ones, etc.

According to the decision of the European Council in Luxembourg in 1997, the European Commission was asked to submit annual reports on the progress made by the candidate countries in the accession process with relevant conclusions. In them, the Commission analyses the compliance of the reforms carried out in the candidate countries since 1997 with the Copenhagen criteria. At the same time, the EC takes into account only the measures taken, not those that are being prepared. This is a universal method that makes it possible, based on an objective approach, to compare and evaluate the real progress of countries on the way to joining the EU.

As for Ukraine, today the prospects for Ukraine joining the EU in the next 5–10 years are doubtful. First, the Association Agreement, which does not guarantee membership, military aid, or liberalization of employment conditions, is currently ratified.

In addition, the unsettled situation in the East of Ukraine, problems in the fight against corruption, low competitiveness of the economy along with a significant population, and the real potential to undermine the monopoly position of European leaders on the market of certain types of goods stand in the way of European integration.

In view of the Enlargement Strategy, published in February 2018, it can be concluded that the European Union will strengthen its relations exclusively with the countries of the Western Balkans with the prospect of granting them membership in the community ("WB6 concept").

By the way, unlike the EU, member states are increasingly reluctant to accept the idea of EU expansion, especially when the Union faces such serious internal problems as the current refugee crisis [7. с. 7].

In fact, given the state of events, it can be said that the EU is ready to discuss the possibility of jointly formulating partnership priorities that will direct relations in each area more clearly in accordance with jointly defined interests. That is why, maybe not now and not in 5 years, but Ukraine will

be able to start the process of joining the EU and get the long-awaited membership.

As you can see, joining the European Union requires the candidate state to fulfil a number of requirements. However, it should be noted that even the fulfilment of all the above-mentioned criteria does not give any state a guarantee of joining the EU, but is only a prerequisite for the start of negotiations. Today's conditions are not favourable for the realization of Ukraine's European integration aspirations. The progress of our country in the direction of the EU is hindered by both external and internal factors.

References:

1. Жовква І.І. Критерії членства СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. Київ, 2010. 84 с.

2. Договір про Європейський Союз; Договір, Міжнародний документ від 07.02.1992. Електронний ресурс: режим доступу – http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_029

3. Міхель Д. О. Копенгагенські критерії як чинники розбудови демократичних процесів та наближеності до європейського рівня життя в Україні / Д. Міхель// Наукові праці. Політологія. – 2010. – Випуск 137. Том 149. – С.153–157

4. Жовква І. І. Критерії членства СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України / В. Р. Сіденко, І. І. Жовква, Г. М. Немиря, Г. М. Перепелиця// Аналітичне дослідження. – Київ, 2010. – 84 с.

5. Петров Р.А. Транспозиція «acquis» Європейського Союзу у правові системи третіх країн : монографія. Київ : Істина, 2012. 154 с.

6. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі (довідка). Електронний ресурс: режим доступу – <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774>

7. Перспектива членства в ЄС для Грузії, Молдови та України: неможлива, забута чи прихована? / Інститут світової політики. 2016. URL: <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Perspektyva-chlenstva-v-ES-dlya-Gruziyi-Moldovi-Ukrayiny.pdf>

Каюк Катерина Іванівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Щорічні саміти «Україна – ЄС», їх юридичні наслідки

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як представник головної в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Чинною правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво (УПС) від 14 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Укладення УПС дозволило встановити регулярний двосторонній діалог між Україною та ЄС на політичному та секторальних рівнях, впровадити впорядкований режим торгівлі між обома сторонами на основі принципів ГАТТ/СОТ, визначити пріоритети адаптації законодавства України до стандартів та норм Європейського Співтовариства у пріоритетних секторах української економіки.

На основі УПС розвивається політичний діалог Україна – ЄС у формах щорічних зустрічей на найвищому рівні: Саміт Україна – ЄС (за участю Президента України, Президента Європейської Ради та Президента Європейської Комісії); засідань Ради з питань співробітництва; Комітету та галузевих підкомітетів з питань співробітництва Україна – ЄС; Комітету парламентського співробітництва; зустрічей політичного діалогу на рівні міністрів закордонних справ; засідань в рамках секторальних діалогів; регулярних консультацій на рівні робочих груп. Щороку здійснюється обмін візитами на високому та найвищому рівнях.

Саміти є найвищим рівнем політичного діалогу з питань реалізації політик. Їх проведення відбувається на підставі статті 5

Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, відповідно до якої «сторони проводять регулярні засідання в рамках політичного діалогу на рівні самітів».

До питань, які розглядаються на самітах належать: двосторонні або міжнародні питання, що становлять взаємний інтерес; здійснюється загальний нагляд за виконанням Угоди.

З 1997 року відбулося 24 чергові та один позачерговий саміт Україна — ЄС. Перший саміт Україна - ЄС відбувся у вересні 1997 року в Києві. На ньому було обговорено стан і перспективи розвитку відносин з ЄС. Президент України Леонід Кучма підтвердив європейський вибір України, відповідно до підписаної у 1992 році Угоди про партнерство і співробітництво. Була підписана угода між Європейським співтовариством з вугілля та сталі і урядом України про торгівлю сталеливарними виробами. Ще одним результатом стало одностороннє введення Україною безвізового режиму для власників дипломатичних паспортів країн-членів ЄС.

Остаточний механізм проведення щорічних зустрічей у форматі Саміту Україна - ЄС за участю Президента України та керівництва Євросоюзу сформувався після набуття чинності Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (УПС) в 1998 році і започаткував найвищу форму політичного й економічного співробітництва сторін.

Другий Саміт відбувся 16 жовтня 1998 року у Відні. На якому Україна вперше заявила про прагнення на асоційованих правах взаємодіяти з Європейським Союзом, а ЄС узяв до уваги відповідні положення Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 1998 року. Відносини між Україною та ЄС було визначено як "стратегічне партнерство", обговорено питання співробітництва у сфері зовнішньої і безпекової політики.

У результаті Третього Саміту Україна – ЄС, який відбувся 23 липня 1999 року, було досягнуто прогресу у визнанні Євросоюзом євроінтеграційного курсу України. Лідери погодили розпочати роботу

із запровадження режиму вільної торгівлі між Україною та ЄС. Зокрема було вирішено зосередитися на скасуванні бар'єрів для торгівлі та інвестицій. ЄСівська сторона привітала підписання парасолькової угоди INOGATE та українську ініціативу провести Балто-Чорноморський саміт як внесок України у розвиток регіонального співробітництва.

Україна та ЄС підтвердили свої зобов'язання реалізувати Меморандум про взаєморозуміння Групи Семи щодо закриття Чорнобильської АЕС задля гарантування розвитку в Україні ефективного й екологічно безпечного енергетичного сектору.

15 вересня 2000 року у Парижі відбувся Четвертий Саміт. Сторони привітали ухвалення Європейською Радою Спільної стратегії Європейського Союзу щодо України.

Україна проінформувала про темпи реалізації Стратегії інтеграції України до ЄС, зокрема про ухвалення національної Програми інтеграції України до ЄС.

ЄС підтримав намір України наближати систему стандартів оцінки у сфері торгівлі до ЄСівських та привітав сумлінне виконання Україною вимог Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі.

П'ятий Саміт Україна – ЄС став важливою подією у відносинах між Україною та Європейським Союзом, надав новий імпульс розвитку співробітництва в енергетичному секторі, сфері юстиції та внутрішніх справ, європейської політики безпеки і оборони. На кожному з цих напрямків розпочалася конкретна робота.

На Шостому Саміті, який відбувся 4 липня 2002 року в Копенгагені, ЄС закликав продовжувати реформи в українському енергетичному секторі, включно з приватизацією в енергогенеруючому та енергорозподільчому секторах, а також реформи у вугільній галузі, було схвалено заснування трьох робочих груп Україна – ЄС в галузі енергетики (з енергетичної стратегії, енергоефективності та транзиту газу).

Сторони домовилися про посилення співробітництва в транспортній сфері. Зокрема, ЄС привітав приєднання України до

міжнародних договорів Європейської організації з безпеки аеронавігації (Євроконтроль) і підтримав її заявку на приєднання до Об'єднаної Авіаційної Влади (JAA).

Сьомий Саміт відбувся 7 жовтня 2003 року в Ялті. Сторони обговорили ініціативу ЄС «Розширена Європа – сусідство» та погодилися, що широкий спектр її нових можливостей і відповідних інструментів сприятиме подальшому залученню України до внутрішнього ринку ЄС.

На Восьмому Саміті Україна – ЄС, сторони обговорили питання внутрішнього розвитку в Україні та в ЄС, стан та перспективи поглиблення двостороннього співробітництва у торгівельно-економічній, безпековій сферах, а також юстиції та внутрішніх справ.

Було підписано Угоду про участь України у Поліцейській місії ЄС у Македонії, схвалено План дій Україна – ЄС щодо співробітництва у сфері науки та технологій, розглянуто перспективи відносин між Україною та ЄС у контексті реалізації Європейської політики сусідства, зокрема, питання підготовки Плану дій Україна – ЄС.

Важливим для розвитку відносин між Україною та ЄС став Дев'ятий Саміт Україна - ЄС, який відбувся 1 грудня 2005 р. в м. Києві, на якому українську сторону представляв Віктор Ющенко. Він ознаменувався підписанням ряду двосторонніх документів в авіаційній, навігаційній та енергетичній галузях та прийняттям знакового політичного рішення щодо надання Україні статусу країни з ринковою економікою в контексті антидемпінгового законодавства ЄС.

За результатами проведення саміту було підписано ряд двосторонніх угод, зокрема: Угоду про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) між ЄС, його державами-членами та Україною; Угоду між Україною та ЄС про деякі аспекти повітряного сполучення; Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі між Європейським Союзом та Україною.

27 жовтня 2006 року у Гельсінкі відбувся 10-й Саміт Україна – Європейський Союз.

Сторони позитивно оцінили прогрес, досягнутий у виконанні Меморандуму про взаєморозуміння щодо співробітництва у галузі енергетики. Україна та ЄС. Наголошувалося на необхідності посилення безпеки поставок енергоносіїв в Україну та транзиту газу на ринок ЄС.

Було домовлено продовжити виконання проєктів розвитку енергетичної інфраструктури у співпраці з Європейським інвестиційним банком і Європейським банком реконструкції та розвитку для підвищення прозорості транскордонних енергетичних потоків, ефективності роботи газової інфраструктури, удосконалення обліку внутрішнього споживання енергії та взаємопід'єднання електроенергетичних мереж.

На Одинадцятому саміті сторони схвально відгукнулися щодо започаткування переговорів стосовно нової посиленої угоди, підписання угод про спрощення візового режиму і реадмісію, а також співробітництва з Місією ЄС з питань допомоги на українсько-молдовському кордоні.

Лідери України та ЄС підтвердили наміри далі розвивати співробітництво з урегулювання регіональних конфліктів і нерозповсюдження зброї масового знищення, насамперед у рамках Ініціативи стосовно Глобального партнерства проти розповсюдження матеріалів та зброї масового знищення, боротьби з тероризмом, запобігання надзвичайним ситуаціям, знищення застарілої та надлишкової легкої та стрілецької зброї та боєприпасів.

9 вересня 2008 року в Парижі відбувся Дванадцятий Саміт. Головними результатами чергового саміту стали досягнення домовленостей на вищому політичному рівні про укладення нової посиленої Угоди Україна – ЄС на принципах асоціації, а також започаткування діалогу щодо умов запровадження безвізового режиму поїздок громадян України до держав – членів Євросоюзу.

За підсумками саміту було ухвалено Спільну декларацію щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та Спільний заключний документ щодо співробітництва України з ЄС. Лідери України та ЄС також схвалили Другий спільний звіт, присвячений прогресу в переговорах між Україною та ЄС відносно укладення нової посиленої угоди та прийняли окрему політичну декларацію щодо Грузії.

4 грудня 2009 року у Києві відбувся 13-й Саміт Україна – Європейський Союз. Лідери привітали завершення процесу ратифікації Лісабонського Договору, а також створення платформи Східного партнерства та розвиток екологічного співробітництва між Україною та ЄС і поглиблення співробітництва з використання відновлювальних джерел енергії та підвищення енергоефективності. Також сторони схвалили започаткування Східноєвропейського партнерства з довілля та енергоефективності.

В результаті 14-го Саміту 22 листопада 2010 року в Брюсселі – лідери відмітили прогрес, досягнутий у відносинах Україна – ЄС, було наголошено на важливості прискорення переговорного процесу щодо Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

Ключовим результатом Чотирнадцятого Саміту Україна - ЄС стало представлення Плану дій щодо запровадження безвізового режиму, було підписано Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС про загальні принципи участі України у програмах Співтовариства, який дозволить Україні брати участь в програмах ЄС у таких сферах, як бізнес, підприємництво, енергетика, інформація, комунікація, технологія та ін.

9 грудня 2011 року у Києві відбувся 15-й Саміт Україна – Європейський Союз.

Учасники Саміту відмітили прогрес у виконанні Плану дій щодо лібералізації візового режиму і підтвердили свої спільні зобов'язання просуватися до безвізового режиму.

Було підтверджено відданість верховенству права, що охоплює незалежність судової гілки влади, визнаючи цей принцип основою Угоди про асоціацію, а також вказано на виклики у цій сфері, які

вимагають невідкладних дій, зокрема шляхом поглиблення судової реформи.

В результаті Шістнадцятого Саміту 25 лютого 2013 року у Брюсселі було обговорено проблематику судової реформи в Україні, оцінено нове законодавство щодо свободи зібрань та визнано важливість конституційної реформи для створення системи стримувань і противаг стосовно свободи зібрань та засобів масової інформації.

ЄС визнав надійність України як транзитної держави та наголосив на важливості газотранспортної системи України для транспортування газу до держав-членів ЄС, модернізацію якої він продовжуватиме підтримувати.

Сторони підтвердили подальшу підтримку роботи моніторингової місії Європейського Парламенту в Україні, зокрема щодо судових справ, які викликають підвищене занепокоєння. Україна запевнила у готовності до швидкого виконання рішень Європейського суду з прав людини і рекомендацій Ради Європи щодо умов утримання ув'язнених осіб та медичної допомоги, що їм надається.

Позачерговий Саміт 21 березня 2014 року у Брюсселі завершився підписанням політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Крім того, зі сторони ЄС була продемонстрована тверда підтримка України в умовах розв'язаної Росією агресії.

Сімнадцятий Саміт 27 квітня 2015 року у Києві став першим в умовах Угоди про асоціацію, підписання якої стало можливим після Революції гідності.

Порядок денний Саміту включав обговорення комплексу питань, пов'язаних із розвитком ситуації в і довкола України, включаючи стан імплементації Мінських домовленостей і наслідки окупації АР Крим і міста Севастополь. Крім цього, було обговорено хід виконання Угоди про асоціацію і реалізацію внутрішніх реформ в Україні, хід підготовки до Ризького саміту ініціативи «Східне партнерство», а також питання регіонального характеру.

В результаті 18-го Саміту 24 листопада 2016 року у Брюсселі, керівництвом Євроінституцій було надано чіткі сигнали на підтримку незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України, відзначено зусилля нашої держави у протидії агресії з боку РФ, зокрема у контексті продовження санкційної політики ЄС, а також надано високу оцінку досягнутого прогресу у реалізації внутрішніх реформ і стабілізації фінансово-економічної ситуації в Україні.

На 19-му Саміті Україна – ЄС було зроблено наступне:

- обговорено питання пов'язані з розвитком ситуації на сході України, включаючи стан імплементації Мінських домовленостей і наслідки окупації АР Крим і м. Севастополь;

- розглянуто стан виконання Угоди про асоціацію і реалізацію внутрішніх реформ в Україні;

- приділено увагу завершенню процесу ратифікації Угоди про асоціацію, запровадженню безвізового режиму для громадян України.

Крім того, Саміт дозволив лідерам України та ЄС узгодити підходи щодо зміцнення політичної асоціації та економічної інтеграції Києва та Брюсселя.

Ювілейний 20-й саміт Україна - ЄС підтвердив чітку волю ЄС надалі підтримувати відновлення територіальної цілісності, суверенітету, незалежності України в протидії агресії Росії проти нашої держави. Санкції і через дії Росії проти українського Криму, і українського Донбасу продовжені.

Саміт високо оцінив досягнення України як щодо виконання Угоди, зростання товарообігу між Україною та ЄС на основі можливостей зони вільної торгівлі, а також намітив чіткі пріоритети для поглиблення секторальної співпраці в галузі енергетики, цифровій та митній сферах, в сфері юстиції, свободи, безпеки.

8 липня 2019 року у Києві відбувся 21-ий Саміт Україна – ЄС. Українську сторону очолював новообраний Президент України Володимир Зеленський.

Лідери підтвердили визнання ними європейських прагнень України та привітали закріпленій в Угоді про асоціацію європейський

вибір, а також успіхи в реалізації Поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі, які сприяли зростанню двосторонньої торгівлі на близько 50% з її запровадження у січні 2016 року.

Європейський Союз зобов'язався надалі підтримувати децентралізацію, розвиток громадянського суспільства, боротьбу з корупцією та інші реформи, а також пообіцяв продовжувати сприяти у протидії кібер-загрозам та дезінформації.

Сторони погодилися оновити енергетичний додаток до Угоди про асоціацію і вести роботу із реформи ринку газу та електроенергії, включно із завершенням процесу анбандлінгу задля інтеграції України до Енергетичного ринку ЄС. Був підтверджений статус України як стратегічної для транзиту газу держави, що забезпечує його безпечне постачання до ЄС.

Президент України Володимир Зеленський, Президент Європейської ради Шарль Мішель та Віце-президент Європейської комісії Жозеп Боррель від імені Президента Європейської комісії Урсули фон дер Ляєн 6 жовтня 2020 року зустрілися у м. Брюсселі для проведення 22-го Саміту Україна – ЄС.

Лідери погодилися повною мірою використовувати потенціал Угоди про асоціацію і підкреслили важливість продовження її виконання Україною. Вони привітали досягнення в імплементації Угоди про асоціацію.

Було домовлено вивчити шляхи покращення імплементації ПВЗВТ з метою поліпшення умов двосторонньої торгівлі та у 2021 році здійснити всебічний огляд ступеню досягнення цілей Угоди про асоціацію.

Було високо оцінено конструктивний підхід України у Нормандському форматі і Тресторонній контактній групі та закликало Росію діяти відповідно, зокрема повністю взяти на себе відповідальність та використати свій значний вплив на підтримувані нею незаконні збройні формування на території ОРДЛО, негайно припинити надання їм фінансової та військової підтримки. Було засуджено впроваджувані Росією заходи зі спрощеного надання

громадянам України російського громадянства, що суперечить Мінським домовленостям.

Європейський Союз привітав початок проведення земельної реформи в Україні, ухвалення закону про регулювання банківської діяльності та досягнутий у процесі децентралізації прогрес, а також схвалив початок роботи Вищого антикорупційного суду.

У межах 23-го Саміту Україна – Європейський Союз, який відбувся в Києві 12 жовтня, у присутності Президента України Володимира Зеленського, Президента Європейської ради Шарля Мішеля та Президента Європейської комісії Урсули фон дер Ляєн було підписано низку документів: Угоду про Спільний авіаційний простір, Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021-2027), укладено Угоду між Україною, Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії про участь України у Рамковій програмі з досліджень та інновацій «Горизонт Європа».

3 лютого у Києві відбувся 24-й саміт Україна – ЄС. До столиці приїхали президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн, верховний представник ЄС Жозеп Боррель, 14 єврокомісарів та президент Євроради Шарль Мішель. Головна тема саміту: прискорення військової та політичної підтримки України та кроки для подальшої євроінтеграції.

Було підписано угоду про участь України в програмі ЄС «Єдиний ринок», одним з основних компонентів якого є розвиток конкурентоспроможності бізнесу.

ЄС "визнав значні зусилля, які Україна продемонструвала протягом останніх місяців у досягненні цілей, що лежать в основі її статусу кандидата на членство в ЄС, привітав реформаторські зусилля України у такі важкі часи та закликав країну продовжувати цей шлях і виконувати умови, визначені у висновку Комісії щодо заявки України на членство, з метою просування до майбутнього членства в ЄС", але були висловлені зауваження щодо процедури відбору суддів Конституційного Суду.

ЄС вчергове визнав територіальну цілісність України, але вперше в міжнародному документі було визнано право України на деокупацію Криму військовим шляхом. Також ЄС визнав необхідність посилення санкційного тиску на Росію.

В результаті проведення щорічних самітів підбиваються підсумки співробітництва між Україною та ЄС та визначаються пріоритети взаємодії на найближче майбутнє. Як бачимо, кожен із самітів зайняв значне місце в розвитку нашої держави та сприяв тісному партнерству на основі Угоди про асоціацію та визначення пріоритетних сфер інтеграції.

Список використаних джерел:

1. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011?find=1&text=%D1%F2%E0%F2%F2%FF+5#w15
2. <https://eu-ua.kmu.gov.ua/samit-ukrayina-yes>
3. Кордон М. В. Співробітництво України з Європейським Союзом.

Корнійчук Діана Дмитрівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського Національного університету ім. В. Стефаника

**Проблеми реалізації Закону України «Про загальнодержавну
програму адаптації законодавства України до законодавства
Європейського Союзу»**

Проблеми адаптації законодавства, врахування міжнародного досвіду в правових системах останнім часом відіграють провідну роль у досягненні відповідності українського законодавства до європейського права. Проте необхідно відзначити той факт, що в процесі здійснення адаптації законодавства України до права Європейського Союзу зустрічаються певні проблеми, що значно уповільнюють цей процес. Варто підкреслити, що факт ухвалення згідного з правом Європейського Союзу українського законодавства ще не означає належного функціонування цих правових механізмів. Створюючи національну державну правову систему відповідно до європейських норм, приймаючи нові узгоджені з правовим полем Європейського Союзу законодавчі акти, необхідно одночасно проводити адаптацію вже наявних законів. Беззаперечним є і те, що процес адаптації законодавства України вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади. Саме тому, говорячи про процес адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, необхідно охопити дуже велике коло питань, що нерозривно пов'язані як із правовою основою функціонування державної влади в Україні, так і з правовим підґрунтям прав і свобод людини, громадянина. «Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу є однією з основних складових частин процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики. Це процес приведення законів України й інших нормативно-правових актів у відповідність до *acquis communautaire*». Процес гармонізації українського законодавства із системою права

Європейського Союзу уповільнюється об'єктивною різницею історичного й соціокультурного розвитку правових систем, наявною кадровою політикою та бюрократичною системою в Україні. Необхідно також більш системно підійти до вироблення критеріїв визначення пріоритетних сфер адаптації та переліку правових актів Європейського Союзу, до яких має бути приведене у відповідність українське законодавство. Україна спирається на свої фундаментальні напрями, пріоритети й функції її зовнішньої політики.

Головним підвидом якісної євроінтеграції України є дотримання та досягнення певного рівня узгодженості українського законодавства з правовими нормами європейського законодавства. Зближення законодавства України з новітньою європейською системою права втілить мету розвитку політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави в межах розвитку Євросоюзу й спрямовуватиме до поступового зростання добробуту громадян, приведенню його до межі, яка діє в державах-членах ЄС, а також створить потрібні умови для отримання Україною статусу асоційованого члена ЄС, що є її головним зовнішньополітичним напрямком у середньостроковому вимірі.

Для впровадження європейського законодавства Україні потрібні такі напрями реформ:

– реформа державної служби. Базова реформа, яка дасть змогу модернізувати основний інструмент (державну службу), необхідний для забезпечення на адміністративному рівні успішного проведення реформ. Без її проведення більшість реформ будуть приречені на саботаж із боку чиновників;

– реформа антикорупційного законодавства. Передбачається усунення умов і стимулів для вчинення корупційних діянь, забезпечення невідворотності покарання за вчинення корупційних діянь, обмеження впливу приватного капіталу на політику загалом;

– дерегуляційна реформа. Демонтаж старої регуляторної системи, успадкованої з радянських часів, яка розрахована на функціонування в умовах командно-адміністративної системи, й

створення нової регуляторної системи, що відповідає сутності й потребам ринкової економіки. Реалізація цієї реформи допоможе покращити інвестиційний і бізнес-клімат;

– податкова реформа. Важливий напрям – суттєве спрощення адміністрування податків, відмова від вчинення системи авансових податкових платежів, зниження фіскального тиску на фонд заробітної плати.

Можна відзначити, що все ще відсутні комплексні теоретико-правові дослідження, незважаючи на досить велику кількість наукових досліджень, пов'язаних із характеристикою різних напрямів зближення правової системи України з міжнародним правом.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є однією з основних складових частин системи інтеграції України до ЄС, що є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики держави. Це процес приведення законів України й інших нормативно-правових актів у відповідність до *acquis communautaire*.

У Концепції адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу визначено три етапи впровадження законодавства. На першому етапі перевага повинна надаватися:

– розвитку відповідно до вимог, визначених у Декларації, що прийнята Європейською Радою на Копенгагенському саміті в червні 1993 р., правової системи в Україні, яка б сприяла досягненню стабільності в суспільстві, гарантувала верховенство права, права людини й забезпечувала функціонування ринкової економіки;

– розвитку законодавства України за визначеними цією Концепцією або Міжвідомчою координаційною радою пріоритетними сферами в напрямі його поступового зближення із законодавством ЄС.

На наступному етапі, який триває натеper, процес адаптації законодавства зосереджується на таких завданнях:

– вивчення законодавства України у сферах, визначених ч. 2 ст. 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (далі –

УПС), із метою забезпечення його приблизної відповідності законодавству ЄС;

– нормативно-правове регулювання зі створення зони вільної тор-гівлі між Україною та ЄС і підготовка до асоційованого членства України в ЄС.

Наступний етап адаптації законодавства залежатиме від укладення Угоди про асоційоване членство України в ЄС і включатиме період підготовки розширеної програми гармонізації законодавства України із законодавством ЄС із метою забезпечення інтеграції України до спільного ринку ЄС.

Відповідно до розділу II Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р., «<...> *acquis communautaire* (*acquis*) – це правова система Європейського Союзу, яка містить акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в межах Європейського Співтовариства, спільної зовнішньої політики й політики безпеки й співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ» [9].

Адаптація (лат. *adapto* – пристосовую) – дії, спрямовані на пристосування до умов, які змінюються; в міжнародному праві адаптація є процесом приведення національного законодавства до норм і стандартів міжнародного права шляхом удосконалення національного законодавства (внесення змін і доповнень, прийняття нових нормативно-правових актів), укладання або приєднання до міжнародних договорів.

Зближення національного законодавства до законодавства міжнародних організацій здійснюється уповноваженими органами державної влади у вигляді дій, а саме правотворчості, планування, координації та контролю. Адаптація (зближення) є складовою частиною інтеграційних процесів, передумовою гармонізації національного законодавства із законодавством міжнародних організацій. Це нормотворчий процес, що містить декілька послідовних етапів, на кожному з яких має досягатися певний напрям

відповідності національного законодавства міжнародно-правовим нормам і стандартам, які притаманні ЄС.

Стандартизація – це сфера діяльності, що полягає у встановленні положень для загального й багаторазового застосування щодо наявних чи можливих завдань із метою досягнення оптимального ступеня впорядкування в певній сфері, результатом якої є підвищення ступеня відповідності продукції, процесів і послуг їх функціональному призначенню, усунення бар'єрів у торгівлі й сприяння науково-технічній співпраці. У результаті впровадження стандартизації створюється стандарт. Тобто документ, що встановлює для загального й багаторазового застосування правила, загальні принципи або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, із метою досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній галузі, розроблений у встановленому порядку на основі консенсусу (мається на увазі згода всіх зацікавлених сторін з урахуванням більшості їх вимог). Як об'єкт стандартизації можуть виступати продукція, процеси й послуги. Зокрема, матеріали, складники, обладнання, системи, їх сумісність, правила, процедури, функції, методи чи діяльність.

Уніфікація права (франц. *unification*, від лат. *unus* – один і *facere* – робити) – процес приведення чинного права до єдиної системи, усунення розбіжностей і надання одноманітності правовому регулюванню подібних або близьких видів суспільних відносин. Вона зумовлена ускладненням суспільного життя та розвитком суспільних відносин і стосується як правотворчості, так і правозастосування.

Необхідність уніфікації в праві виникає під час: утворення нових держав, на території яких діють складові частини різних правових систем; формування єдиної правової системи союзних держав; зближення правових систем держав, які утворюють різні міждержавні об'єднання тощо. В історичній ретроспективі характерним прикладом уніфікації в праві була систематизація радянського законодавства в 1950–60-х рр. на засадах галузевих Основ законодавства Союзу РСР і союзних республік. У сучасний період уніфікаційні процеси здійснюються країнами в рамках СНД, ЄС тощо. Скандинавські країни

(Данія, Ісландія, Норвегія, Фінляндія, Швеція) уніфікували морське, торговельне, договірне, вексельне, сімейне, спадкове, зобов'язальне законодавство; законодавство про інтелектуальну власність. Це сприяє інтеграції правового регулювання в міжнародних відносинах, зближенню національного й міжнародного права, забезпеченню гармонізації правових систем. Головними методами уніфікації в праві є систематизація національного законодавства, імплементація норм міжнародного права в національне законодавство, його адаптація до вимог міжнародного права тощо.

Імплементація (англ. implementation – «здійснення», «виконання») – процес транспонування актів законодавства, включаючи створення порядку й процедур їхнього впровадження (імплементація у вузькому розумінні); цей процес також містить тлумачення, практику застосування, забезпечення дотримання та виконання норм права органами державної влади (імплементація в широкому сенсі). У міжнародному праві – це фактичне вчинення міжнародних зобов'язань на національному рівні, а також один зі способів включення міжнародно-правових норм у вітчизняну правову систему за умови дотримання цілей і вимог міжнародного права.

Способами імплементації є інкорпорація (міжнародно-правові норми без змін відтворюються в нормативно-правових актах держави, що імплементує міжнародні норми), трансформація (відбувається перероблення міжнародних норм під час перенесення в національне законодавство з метою урахування національних особливостей, у тому числі юридичної техніки), а також загальна, приватна або конкретне відсилання (міжнародно-правові норми безпосередньо не включаються в текст закону, в якому міститься інформація про нього).

Система зближення охоплює всі сфери норм права, визначені в Угоді про партнерство й співробітництво. До пріоритетних належать ті напрями законодавства, від зближення яких залежить зміцнення економічних зв'язків України й держав-членів ЄС.

Також варто зазначити, що зближення національного законодавства до європейських стандартів проводиться з метою:

– забезпечення відповідності законодавства України зобов'язанням, що випливають з УПС, інших міжнародних договорів, що відповідають за співпрацю України з ЄС;

– розвитку національного законодавства в напрямі його зближення із законодавством ЄС і забезпечення високого рівня підготовки в Україні проєктів актів законодавства;

– творення нормативної бази для інтеграції України до ЄС.

Здійснений правовий та економічний аналіз вчинення Україною її зобов'язань згідно з УПС засвідчує серйозні неузгодженості, суперечності й порушення між прийнятими нормативно-правовими актами й стандартами й нормами права ЄС. Процес гармонізації українського законодавства із системою права ЄС уповільнюється об'єктивною різницею історичного й соціокультурного розвитку правових систем, наявною кадровою політикою та бюрократичною системою в Україні.

Висновки. Утворюючи національну державну правову систему відповідно до норм ЄС, потрібно одночасно зі зближенням вже наявних законів приймати нові, узгоджені з правовим полем ЄС, законодавчі акти. Беззаперечно те, що процес адаптації законодавства України вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади.

Суперечки між гілками влади в Україні й гостра політична боротьба серйозно перешкоджають ефективній законотворчій діяльності парламенту. Серед інших проблем правової системи України необхідно виділити відсутність дієвого механізму імплементації чинних правових норм. Як зазначає експерт Українсько-Європейського консультативного центру з питань законодавства В. П'ятницький у своїй роботі “Fundamental Reform for Future Integration” для журналу The Day, «головна проблема України не в підготовці, а у виконанні нового законодавства. У нас існує велика кількість добрих законів, які не працюють на практиці». Україна, на жаль, знаходиться ще далеко від європейських стандартів правової регламентації. Багатогранність європейського правового поля, його комплексний характер наочно свідчать про труднощі на шляху

узгодження національного законодавства із загальноєвропейським. Формування правового поля держави є тривалим соціальним процесом, що органічно пов'язаний зі змінами у всіх інших сферах життя суспільства. Штучно прискорити цей процес неможливо, але потрібно створити йому режим найбільшого сприяння. Ефективнішому процесові наближення правового поля держави до стандартів права ЄС сприятиме провадження таких заходів:

- аспекти розробки нової Концепції зближення українського законодавства до законодавства Європейського Союзу. Потрібно ґрунтовніше підійти до вироблення критеріїв визначення пріоритетних сфер адаптації та переліку правових актів ЄС, до яких має бути приведене у відповідність вітчизняне законодавство;

- утворення однієї цілісної системи законодавства України, оскільки розпорошеність ускладнює процес адаптації;

- розробка органами державної влади в Україні «гармонограм» – графіків роботи з гармонізації законодавства для окремих галузей права;

- визначення галузевого комітету Верховної Ради України, який би забезпечував координацію та узгодження відповідної законотворчої діяльності;

- створення українсько-європейського словника юридичної термінології;

- широка інвестиція та залучення іноземних експертів і максимальне використання технічної допомоги ЄС щодо адаптації та зближення вітчизняних норм права до законодавства ЄС.

Список використаних джерел:

1. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 року № 1496 / Кабінет Міністрів України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-%D0%BF#Text>

2. Капленко Т.В. Розвиток національного законодавства у напрямі його зближення із законодавством Європейського союзу. Адаптація

правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава, 23 листопада 2017 року : у 2 ч. Полтава : Россава, 2017. Ч. 1. С. 37–39.

3. Дегтяр О.А. Загальнотеоретичні проблеми адаптації правової системи до законодавства Європейського Союзу. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава, 23 листопада 2017 року: у 2 ч. Полтава: Россава, 2017. Ч. 1. С. 26–28.

4. Чорномаз О.Б. Проблеми адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2016. № 3. С. 245–248.

5. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: торговельна та бюджетно-податкова сфери : матеріали міжнародної конференції «Угода про асоціацію: економічні тригери» від 12 березня 2015 року.

6. Матеріали Урядового порталу.

7. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 16 червня 1994 року. Київ : Представництво Європейської Комісії в Україні, 1997. 27 с.

8. Прилипчук О.В. Проблеми адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Державне будівництво. 2015. № 1. С. 1–10.

9. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03. 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

10. Пархоменко Н.М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види. Часопис Київського університету права. 2012. № 1. С. 338–342.

Кочержук Володимир Сергійович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Передумови укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС: історичні передумови

Україна, як і багато інших країн світу, завжди прагнула розвиватися, співпрацювати з іншими країнами та бути частиною світового співтовариства. Викликів, що стоять перед Україною, було багато, і одним з них було підписання Договору про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (ЄС). Цей договір має велике значення для України, оскільки він відкриває нові можливості для економічного та політичного розвитку країни. У цій доповіді будуть розглянуті передумови укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема, історичні передумови.

У перші роки своєї незалежності Україна зіткнулася з численними економічними труднощами та соціальними проблемами. Однак, український народ виявив свою волю до розвитку та прагнення до європейської інтеграції. Україна розпочала процес створення власної демократичної системи, а також реформування економіки та суспільства.

Україна вступила до Ради Європи в 1995 році та підписала Статут Європейської енергетичної співпраці. У 2004 році Україна подала заяву на вступ до Європейського Союзу, однак, в той час країна не відповідала всім критеріям для членства в ЄС. Незважаючи на це, Україна продовжувала прагнути до європейської інтеграції та зближення з країнами ЄС.

Одним з важливих кроків у напрямку європейської інтеграції стала підписання Україною Стратегії партнерства з ЄС в 2008 році. Цей документ передбачав підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також встановлював план заходів щодо поглиблення співпраці між Україною та ЄС у різних сферах.

Однак, підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС затягувалося. У 2010 році українська влада оголосила про намір підписати угоду про асоціацію з ЄС, але наступного року змінило своє рішення та заявило про намір вступити до Митного союзу з рф та Республікою Білорусь.

Наступні події в історії України сприяли активізації євроінтеграційних процесів. У 2014 році після революції гідності та зміни влади Україна вирішила знову спрямувати свої зусилля на забезпечення європейської інтеграції. Україна підписала Угоду про асоціацію з ЄС в червні 2014 року, але виконання цієї угоди було відкладено наступними роками.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС стало важливою передумовою для зміцнення демократичних та економічних реформ в Україні. Угода містить широкий спектр питань, що стосуються співпраці між Україною та ЄС у таких сферах, як політика, економіка, енергетика, наука, технології та ін.

Угода про асоціацію передбачає взаємну підтримку та сприяння реформам, що спрямовані на зміцнення демократії та прав людини, підвищення рівня життя населення, розвиток економіки та залучення інвестицій, зменшення енергозалежності та створення умов для спільного вільного ринку.

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було довгим та складним процесом, який зайняв багато років та вимагав від України виконання значної кількості реформ. Але цей процес дав можливість Україні розширити свої можливості у співпраці з ЄС та забезпечити свою європейську інтеграцію. З підписанням Угоди про асоціацію Україна здійснює шлях до зміцнення своїх демократичних інститутів, реформування своєї економіки та зміцнення своїх зв'язків з країнами ЄС.

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС має значний вплив на політичні та економічні процеси в Україні. Угода надає Україні можливість забезпечити свою європейську інтеграцію та розвивати свою економіку відповідно до європейських стандартів.

Вона також сприяє зміцненню демократичних інститутів в Україні та забезпечує підтримку прав людини та основних свобод.

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком для України на шляху до європейської інтеграції. Це свідчить про те, що Україна здатна дотримуватися європейських стандартів та цінностей, зокрема демократії, прав людини та свободи слова. Водночас, Угода про асоціацію створює певний тиск на українську владу щодо виконання реформ та досягнення європейських стандартів у всіх сферах життя.

Отже, можна стверджувати, що передумовами укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС були як історичні події, що сформувавши прагнення України до європейської інтеграції, так і політичні та економічні обставини, що дозволили Україні розпочати переговори з ЄС щодо укладення Угоди про асоціацію. Стратегічний курс України на євроінтеграцію та реформи викликав значний інтерес та підтримку з боку країн ЄС, що стали головними партнерами України у процесі її європейської інтеграції.

Укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком на шляху до зміцнення співпраці та взаєморозуміння між Україною та країнами ЄС. Він дозволить Україні забезпечити свою європейську інтеграцію та розвивати свою економіку відповідно до європейських стандартів. Угода про асоціацію також сприятиме зміцненню демократичних інститутів в Україні та забезпечить підтримку прав людини та основних свобод.

Україна є важливим партнером ЄС у складному регіоні, який вимагає постійної уваги та підтримки. Стабільність та безпека України мають велике значення для всього регіону, тому співпраця між Україною та ЄС має стратегічне значення. Укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС створить нові можливості для розвитку співпраці між Україною та країнами ЄС у всіх сферах життя.

Україна зараз знаходиться на шляху до європейської інтеграції та виконання європейських стандартів, що вимагає значних зусиль та ресурсів. Угода про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком

на цьому шляху та створить можливості для розвитку співпраці між Україною та країнами ЄС в різних сферах життя. Для укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС були необхідні певні передумови, які відобразилися в його тексті та визначили межі співпраці між сторонами.

Історичні передумови укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС пов'язані з подіями, які відбулися на початку 1990-х років після розвалу Радянського Союзу. Україна отримала незалежність і почала свій шлях до демократії та ринкової економіки. У цей період Україна стала важливим партнером ЄС, а ЄС в свою чергу виявив зацікавленість у співпраці з Україною.

Одним з перших кроків на шляху до співпраці між Україною та ЄС стало укладення Угоди про партнерство та співробітництво (УПС) між Європейським Союзом та Україною у 1994 році. УПС забезпечувала збільшення торгівлі та економічних зв'язків між сторонами, а також підтримувала демократичні та правові реформи в Україні. УПС була підписана на 10 років і після цього періоду продовжувала діяти з автоматичним продовженням.

Протягом наступних років Україна та ЄС продовжували розвивати свою співпрацю у різних сферах, зокрема, в економіці, науці та культурі. У 2004 році Україна стала членом Європейської ради та почала активно виконувати реформи, спрямовували підвищенню її рівня життя та наближення до європейських стандартів.

Однак, розвиток співпраці між Україною та ЄС зазнав різких змін у 2014 році, коли в Україні сталася Революція гідності та анексія Криму Росією. Ці події викликали серйозне занепокоєння у ЄС та світі, але водночас стали каталізатором для змін у співпраці між Україною та ЄС.

Укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС стало важливим кроком на шляху до поглиблення співпраці між сторонами. Договір був підписаний 27 червня 2014 року, але його ратифікація затягувалася через складну ситуацію на сході України та відносини з

Росією. Однак, в 2017 році Договір був повністю ратифікований і набув чинності.

Договір про асоціацію між Україною та ЄС містить різноманітні розділи, які стосуються економічної, політичної, культурної та соціальної співпраці між сторонами. Договір передбачає зниження торговельних бар'єрів між Україною та ЄС, відкриває нові можливості для українських підприємств на європейському ринку, сприяє підвищенню рівня безпеки та стабільності в регіоні, а також сприяє розвитку демократії, правової держави та реформ в Україні.

Укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС було важливим кроком на шляху до інтеграції України в європейський простір. Однак, реалізація договору є складним завданням, яке вимагає багато зусиль і реформ з боку України.

Один із важливих аспектів Договору про асоціацію між Україною та ЄС - це створення зони вільної торгівлі між сторонами. Зниження митних бар'єрів між Україною та ЄС відкрило можливості для українських підприємств на європейському ринку. Однак, для того, щоб українські компанії змогли успішно працювати на європейському ринку, вони повинні відповідати високим європейським стандартам якості та безпеки. Тому Україна повинна продовжувати реформи, що спрямовані на забезпечення якості та безпеки продукції, підвищення ефективності бізнесу та покращення інвестиційного клімату.

Крім того, Договір про асоціацію між Україною та ЄС передбачає реформування державного управління, судової системи, боротьбу з корупцією, підвищення захисту прав людини та зміцнення демократії. Ці реформи є важливими для того, щоб Україна змогла стати повноправним членом європейської спільноти.

Крім того, Договір про асоціацію між Україною та ЄС став важливим інструментом для зміцнення безпеки та стабільності в регіоні. Україна зобов'язалася забезпечувати ефективний контроль на своїй східній кордоні, що сприятиме боротьбу з незаконними міграційними потоками, контрабандою та тероризмом. Також, Договір містить положення про співпрацю в галузі енергетики та забезпечення

енергетичної безпеки. Україна та ЄС повинні працювати разом, щоб забезпечити енергетичну незалежність та зменшення залежності від російських поставок газу.

Загалом, Договір про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком у напрямку європейської інтеграції України. Історичні передумови укладення цього договору пов'язані з довгим процесом формування європейської інтеграції та з бажанням України бути частиною європейської спільноти. Україна має багато викликів та завдань, щоб втілити Договір у життя. Проте, успішна реалізація договору забезпечить не тільки зміцнення економічної та політичної співпраці між Україною та ЄС, але й забезпечить безпеку та стабільність у регіоні.

Отже, можна зробити висновок, що Договір про асоціацію між Україною та ЄС є важливим етапом в історії відносин між Україною та Європейським Союзом. Цей договір став можливим завдяки довгому процесу формування європейської інтеграції, в якому брали участь багато країн, включаючи Україну. Також, можна зазначити, що укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС стало відповіддю на прогресивну ініціативу українського народу та влади щодо реформування країни та наближення до європейських стандартів.

Цей договір є не тільки економічним, але й політичним та соціальним. Він відкриває шлях для поглиблення співпраці України з ЄС у багатьох галузях, таких як торгівля, енергетика, наука та техніка, культура, освіта, соціальні питання та інше. Також, цей договір став можливим завдяки зусиллям України щодо реформ та підготовки до європейської інтеграції.

Укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком у напрямку зміцнення відносин між Україною та Європейським Союзом. Цей договір є можливістю для України зміцнити свої демократичні інститути, підвищити рівень життя населення та забезпечити стабільність та безпеку в регіоні. Однак, успішна реалізація договору потребує великих зусиль та співпраці між

Україною та ЄС, а також дисципліни та здібностей України до виконання реформ та адаптації до європейських стандартів.

У цілому, Договір про асоціацію між Україною та ЄС є важливим кроком для України на шляху до європейської інтеграції та співпраці з країнами ЄС. Цей договір відкриває нові можливості для розвитку України та підвищення її позиції в регіоні та світі. Однак, успішна реалізація договору потребує великих зусиль та співпраці між Україною та ЄС, а також реформ та адаптації до європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Договір про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

2. European Union External Action. Ukraine. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/2894/ukraine_en

Кочубей Володимир Миколайович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС

Одним із ключових зобов'язань, які взяла на себе Україна за УА, є необхідність приведення вітчизняного законодавства у відповідність до *acquis* ЄС. Адаптація законодавства України до *acquis communautaire* (або *acquis* ЄС) є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу. Крім того, забезпечення відповідності вітчизняного законодавства *acquis* ЄС є одним із критеріїв членства в Європейському Союзі (так званий третій Копенгагенський критерій членства).

Для кращого розуміння процесу наближення законодавства України до *acquis* ЄС та з метою забезпечення термінологічної єдності необхідно розрізняти такі поняття:

Адаптація законодавства – односторонній процес приведення законодавства держави у відповідність до законодавства іншого суб'єкта (напр., ЄС).

Апроксимація законодавства – процес досягнення певного рівня узгодженості законодавства відповідних суб'єктів. Здійснюється за допомогою адаптації, гармонізації, уніфікації та рецепції законодавства, що відрізняються між собою предметом і методом правового регулювання, обсягом, глибиною, ступенем досягнення відповідності правових систем, джерелами, їхнім співвідношенням з національним правом, метою правового регулювання, колом суб'єктів нормотворення, способом введення в дію та способами імплементації.

Гармонізація законодавства (грецьк. *harmonia* – співзвуччя, благополуччя) – багатосторонній процес узгодження законодавства, результатом чого є подолання суперечностей і формулювання мінімальних правових стандартів за допомогою затвердження

загальних правових принципів для відповідних суб'єктів. У праві ЄС здійснюється за допомогою директив та рекомендаційних актів.

Уніфікація законодавства (лат. *unio facere* – робити єдиним) – процес повного узгодження законодавства відповідних держав шляхом приведення їх до єдиної системи, однакових нормативів. У праві ЄС здійснюється за допомогою регламентів.

Вимога про приведення законодавства держави у відповідність до норм, які діють в рамках міжнародної організації, не є унікальною практикою Європейського Союзу. Так, вступ держави до Ради Європи є можливим лише за умови відповідності національного законодавства нормам, що містяться як у Статуті, статутних резолюціях, так і основних міжнародних договорах, укладених у рамках організації, в тому числі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Членство у Світовій організації торгівлі також передбачає імплементацію державою-претендентом системи її угод, таких як: Маракешська Угода про заснування Світової організації торгівлі від 1994 р.; Багатосторонні угоди з торгівлі товарами (додаток 1А до Угоди СОТ); Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 р. (ГАТТ 1994) тощо.

Необхідність узгодження законодавства як умова членства запроваджена і в Європейському Союзі, оскільки подібність правопорядку держави з правопорядком останнього дає змогу належним чином реалізувати установчі завдання і цілі та створює правові підстави для належного виконання ними взятих на себе договірних зобов'язань. Запровадження певного «правового мінімуму», за якого функціонують держави, здатне забезпечити нормальні відносини між ними у рамках загальноєвропейського утворення. У свою чергу право ЄС перетворилося на інструмент для ефективного захисту інтересів європейського інтеграційного об'єднання та його держав-членів у взаємовідносинах з іншими державами або їх об'єднаннями. Тому узгодження законодавства третіх держав відповідно до норм права Євросоюзу, у тому числі тих,

які формально не можуть претендувати на членство або не зацікавлені у вступі, є необхідною умовою співробітництва.

Виходячи з аналізу досвіду співпраці третіх країн з ЄС, В. І. Муравйов виділяє такі основні способи зближення їх національного права з правом ЄС. По-перше, це прийняття національних правових актів, які враховують тією чи іншою мірою положення права ЄС. Другий спосіб передбачає приєднання країни-нечлена ЄС до міжнародних угод, що є обов'язковими для ЄС та його держав-членів. Третім способом виступає інкорпорація в національне право правових актів ЄС. Ще одним способом є взаємне визнання сторонами діючих у кожній з них стандартів. Нарешті, як спосіб узгодження може використовуватися паралельне ухвалення країнами нормативних актів, які є ідентичними актам Європейського Союзу або схожими з ними за своїм змістом.

Адаптація законодавства – це тривалий динамічний процес, певна послідовність взаємопов'язаних дій щодо зміни існуючого правопорядку, кожна ланка якого логічно пов'язана з іншими елементами, що разом формують програму саморозвитку правової системи держави.

Правовою підставою адаптації законодавства України до *acquis* ЄС є відповідні положення УА (ст. ст. 53, 56, 114, 153, 358, 403, 405, 474 УА та ін.). З метою реалізації зобов'язання із забезпечення відповідності національної правової системи відповідному *acquis* ЄС ще за часів дії УПС було ухвалено Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» від 18.03.2004 р., що є базовим нормативноправовим актом у цій сфері.

Важливу роль у процесі адаптації законодавства відіграє Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, що є самостійним структурним підрозділом Секретаріату Кабінету Міністрів України та діє на підставі Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 р. № 759. До його повноважень віднесено координацію процесу

адаптації законодавства України до *acquis* ЄС; планування, моніторингу та оцінки результативності виконання завдань у тому числі щодо адаптації законодавства; координацію діяльності органів виконавчої влади з розроблення проєктів законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері європейської інтеграції; проведення експертизи проєктів нормативно-правових актів, інших документів, внесених Кабінетові Міністрів України, на предмет їх відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції; надання методологічної підтримки центральним органам виконавчої влади щодо розроблення, фінансового обґрунтування, оцінки впливу заходів, спрямованих на виконання Угоди, зокрема з адаптації законодавства до *acquis* ЄС тощо.

Щодо особливостей адаптації законодавства:

Важливим у контексті розуміння специфіки адаптації законодавства України до *acquis* ЄС є розуміння:

1) обсягу законодавства України, яке підлягає адаптуванню, та обсягу *acquis* ЄС, яке є правовою основою здійснення адаптації (відповідь на питання: що адаптується? до чого адаптується?);

2) строків адаптації законодавства (відповідь на питання: коли?);

3) ступеню ідентичності вітчизняного законодавства *acquis* ЄС (відповідь на питання: як?).

1. Обсяг законодавства України, яке підлягає адаптуванню та обсяг *acquis* ЄС, що виступає основою адаптації, визначається предметом Угоди про асоціацію. Йдеться про 28 широких сфер, що охоплюються УА, серед яких як суто політичні (верховенство права, зовнішня та безпечна політика, юстиція, свобода безпека), так і економічні (доступ товарів на ринки, засоби захисту торгівлі, митні послуги, право інтелектуальної власності, транспорт, енергетика тощо).

2. Адаптація законодавства має поступовий характер (*gradual approximation*). Строки адаптації можуть бути безпосередньо визначені в УА, додатках до неї (вони коливаються від 2 до 10 років), або не бути визначеними взагалі.

Відповідно до Додатку XXXIX Глави 20 «Захист прав споживачів» положення Регламенту 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради від 27.10.2004 р. про співробітництво між національними органами влади за виконанням положень у сфері захисту прав споживачів мають бути імplementовані упродовж 5 років з дати набрання чинності цією Угодою.

3. Ступінь ідентичності вітчизняного законодавства, що має бути досягнутий у процесі адаптації, чітко не визначений УА. Підхід ЄС з цього приводу радше спостережний: сама держава має сприяти максимально повному забезпеченню відповідності свого законодавства релевантним нормам права ЄС, оскільки саме вона проявляє інтерес у поглибленні інтеграції.

При цьому на практиці досягти стовідсоткової ідентичності неможливо, адже адаптація законодавства – це не механічне копіювання шляхом рецепції, тобто повного словесного копіювання формулювання норми права ЄС у національному акті. Вона має здійснюватися з урахуванням умов розвитку держави та її національної специфіки. Крім того, важливо забезпечити, щоб адаптована норма «прижилася», діяла в загальному національному масиві нормативно-правових актів.

Для успішного проведення адаптації законодавства України до законодавства ЄС важливе значення має впорядкування юридичної термінології. Вироблення сталої системи юридичних понять і термінів є необхідною умовою, одним із пріоритетних напрямів правового реформування. Тільки така система здатна забезпечити зближення законодавства, його однакове тлумачення, а також правильне застосування правових норм. У цьому контексті варто звернути увагу на два принципові моменти, які знайшли неоднозначне закріплення в нормативно-правових актах України: 1) що саме підлягає адаптуванню та 2) до яких саме норм права ЄС здійснюється адаптація.

При відповіді на перше питання звернімо увагу на те, що в ч. 1 ст. 51 УПС, п. 1 розд. I Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу йдеться про «зближення законодавства України»; у частинах 1

і 2 розд. I Закону «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» передбачається «поетапне прийняття та впровадження нормативно-правових актів України»; у частинах 1 і 2 розд. I Закону «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» вказується на «процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність ...»¹. При цьому у додатках до цього Закону використано досить широкий підхід щодо змісту поняття «законодавство, що підлягає адаптації», оскільки ним охоплюються не лише закони та інші нормативні акти, що приймаються Верховною Радою України та іншими вищими органами державної влади — Президентом України, Кабінетом Міністрів України.

Важливе значення має також відповідь на питання, до яких саме норм права ЄС повинна здійснюватися адаптація. Так, ч. 1 ст. 51 УПС таким знаменником визначено «законодавство Співтовариства (Європейського Союзу)»; п. 1 розд. I Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу — «законодавство ЄС», «європейська система права», «європейські стандарти», «норми права ЄС»; Програмою інтеграції України до Європейського Союзу — «законодавство ЄС», «законодавство та норми ЄС», «норми та стандарти ЄС», «вимоги ЄС», «нормативне поле ЄС», «норми держав ЄС»; частинами 1 і 2 розд. I Закону «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» — «*acquis communautaire*».

Як зазначає В. І. Муравйов, багато невизначеностей існує і стосовно встановлення точного змісту актів Євросоюзу, до яких потрібно узгодити українське законодавство². Справа в тому, що ці акти офіційно може тлумачити тільки Суд ЄС. Завдяки такому тлумаченню зміст актів може частково змінюватися. Країна, що адаптує своє законодавство, не може належним чином слідкувати за такими змінами і вчасно їх враховувати шляхом внесення змін до свого законодавства. Відповідні ж структури Союзу не зобов'язані

інформувати Україну про зміни у своєму праві. Все це може призводити до невідповідності національних норм нормам права ЄС та зниження ефективності реалізації положень права ЄС у внутрішньому правопорядку України.

Крім того, завдання з адаптації законодавства України суттєво ускладнює наявність достатньо розпливчастої норми ч. 2 ст. 51 УПС про «приблизну адекватність законів», яка повинна бути досягнута у процесі приведення законодавства України у відповідність до *acquis communautaire*. Тобто незрозумілим залишається питання про ступінь ідентичності законодавства держави, що претендує на членство в ЄС, *acquis* ЄС, що є достатньою для приєднання.

Аналізуючи положення національного законодавства України щодо питань адаптації, можна звернути увагу на тенденцію до визначення адаптації через призму виключно законотворчих методів та способів. Так, за Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» адаптація законодавства визначена як «процес приведення законів України та інших нормативноправових актів у відповідність до *acquis communautaire*» (розділ II). «Державна політика України щодо адаптації законодавства ... спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроекування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроекування...» (розділ III). Таким чином, процес приведення законодавства України у відповідність до *acquis communautaire* обмежується лише законодавчою адаптацією. Водночас, аналізуючи досвід адаптації національного законодавства європейських держав, які вже набули статусу повноправних членів, можна зробити висновок про те, що наслідком активного використання різних механізмів законодавчої адаптації є інтенсифікація правотлумачної діяльності національних судів щодо інтерпретації національного законодавства у дусі правових стандартів ЄС. Таким чином, одним з базових механізмів приведення національного законодавства у відповідність до права ЄС виступає тлумачення норм національного законодавства

у дусі норм права ЄС не лише під час правотворчості, але й на стадії правозастосування.

Підсумовуючи, варто зазначити, що сама лише адаптація законодавства не буде ефективною, якщо нехтувати іншими складовими інтеграційного процесу. Так, вона повинна відбуватися паралельно із створенням відповідного політичного клімату у суспільстві та інших важливих умов, за яких європейський вибір України мав би підтримку з боку основних політичних сил та учасників ринкових відносин. Крім того, однією з необхідних передумов успішної адаптації законодавства України є наповнення реальним змістом принципу верховенства права та надання надійних гарантій захисту прав людини.

Список використаних джерел:

1. http://ftplec.nlu.edu.ua/Лекційні%20матеріали/Кафедра%20права%20Європейського%20Союзу/Співробітництво%20України%20з%20Європейським%20Союзом/Лекція_6.pdf
2. https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2036/1/Yakoviuk_37.pdf

Кривулич Вікторія Володимирівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Етапи адаптації українського законодавства, їх задачі та пріоритетні сфери адаптації

Інтеграція України до Європейського Союзу є одним з її основних зовнішньополітичних пріоритетів. Стратегічною метою держави проголошено повноправне членство в ЄС.

18 березня 2004 року Верховною Радою України було прийнято Закон «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», згідно якого було затверджено Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (далі - Програма), що визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі. Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування.

Метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висувуються Європейським Союзом (ЄС) до держав, які мають намір вступити до нього.

Під *acquis communautaire* (*acquis*) розуміється правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ.

Вказаним вище Законом визначено, що адаптація законодавства - процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire*.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

Державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормопроєктування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу під час нормопроєктування, підготовки кваліфікованих спеціалістів, створення належних умов для інституціонального, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України.

В Україні створено основні політико-правові та організаційні засади адаптації законодавства. Зокрема, Угодою про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 року (далі - УПС) визначено пріоритетні сфери адаптації законодавства.

Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу, затвердженою Указом Президента України від 11 червня 1998 року N 615, визначено основні положення зовнішньополітичної стратегії щодо інтеграції України в європейський правовий простір, мету та етапи адаптації законодавства.

Програмою інтеграції України до Європейського Союзу, схваленою Указом Президента України від 14 вересня 2000 року N 1072, визначено шляхи і темпи реалізації окремих пріоритетів, обумовлених ходом проведення економічних реформ та спрямованих на досягнення критеріїв, що впливають із цілей валютного, економічного та політичного союзу держав - членів Європейського

Союзу і сформульовані Європейською Радою на Копенгагенському саміті в червні 1993 року.

Указом Президента України від 30 серпня 2000 року N 1033 з метою координації діяльності органів державної влади з питань адаптації законодавства створено при Президентові України Національну раду з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

На виконання Указу Президента України від 9 лютого 1999 року N 145 "Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади" Кабінет Міністрів України запровадив єдину систему планування, координації та контролю нормотворчої діяльності і роботи органів виконавчої влади з адаптації законодавства, затвердив Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Крім того, Кабінет Міністрів України щороку розробляє і затверджує план роботи з адаптації законодавства, передбачаючи в проекті Державного бюджету України на відповідний рік видатки для фінансування заходів з його виконання.

Указом Президента України від 30 серпня 2002 року N 791 з метою реалізації стратегічних цілей державної політики щодо забезпечення входження України в європейський політичний, економічний, безпековий і правовий простір, створення передумов для набуття Україною членства в Європейському Союзі, підвищення ефективності координації і контролю за діяльністю органів влади у сфері європейської інтеграції створено Державну раду з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

На Ялтинському саміті Україна - Європейський Союз 7 жовтня 2003 року досягнуто спільне розуміння, що одним із найбільш ефективних шляхів використання можливостей нинішнього розширення ЄС для України є інтенсифікація нею роботи у напрямі адаптації національного законодавства, норм і стандартів до відповідних норм ЄС. Європейський Союз підтвердив свою готовність продовжувати співробітництво і підтримку України у процесі адаптації законодавства.

Адаптація законодавства України є планомірним процесом, що включає декілька послідовних етапів, на кожному з яких повинен досягатися певний ступінь відповідності законодавства України до *acquis* Європейського Союзу.

З урахуванням етапів адаптації законодавства визначаються етапи виконання Програми. Перший етап виконання Програми розрахований на 2004-2007 роки. Періоди наступних етапів виконання Програми визначатимуться залежно від результатів, досягнутих на попередніх етапах, економічної, політичної та соціальної ситуації, яка складеться в Україні, а також розвитку взаємовідносин України і Європейського Союзу.

На першому етапі виконання Програми пріоритетними сферами, в яких здійснюється адаптація законодавства України, є сфери, визначені статтею 51 УПС, а саме: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки, включаючи непрямі; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин; довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; енергетика, включаючи ядерну; транспорт.

На першому етапі виконання Програми необхідно:

- забезпечити розробку глосарію термінів *acquis communautaire* для адекватності їхнього розуміння та уніфікованого застосування у процесі адаптації, а також розробити і запровадити єдині вимоги до перекладів актів *acquis communautaire* на українську мову, створити централізовану систему перекладів;

- провести порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України *acquis* Європейського Союзу у пріоритетних сферах;

- здійснити переклад на українську мову актів *acquis communautaire* у цих сферах;

- на підставі вивчення та узагальнення відповідного досвіду держав Центральної та Східної Європи створити ефективний

загальнодержавний механізм адаптації законодавства, в тому числі щодо перевірки проектів законів України та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis* Європейського Союзу;

- створити загальнодержавну інформаційну мережу з питань європейського права, забезпечити вільний доступ до неї учасників адаптації законодавства;

- створити систему навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань європейського права, включаючи розроблення та затвердження відповідних навчальних програм;

- вжити заходів щодо опрацювання та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації та моніторингу їх виконання.

У пріоритетних сферах адаптація законодавства України здійснюється у такій послідовності:

- визначення актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у відповідній сфері;

- переклад визначених актів на українську мову;

- здійснення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у відповідній сфері в Україні та в Європейському Союзі;

- розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність з *acquis communautaire*;

- проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій;

- визначення переліку законопроектних робіт;

- підготовка проектів законів України та інших нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт, та їх прийняття;

- моніторинг імплементації актів законодавства України.

Елементом адаптації законодавства має стати перевірка проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх

відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* Європейського Союзу.

Кожен законопроект, внесений до Верховної Ради України, протягом семи днів надсилається до Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції для визначення належності законопроекту за предметом правового регулювання до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу.

Законопроекти, які згідно з висновком Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції належать за предметом правового регулювання до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу, крім розроблених на виконання Програми адаптації, протягом трьох днів передаються до уповноваженого центрального органу виконавчої влади для підготовки експертного висновку щодо відповідності цих законопроектів *acquis communautaire*. Уповноважений центральний орган виконавчої влади у двадцятиденний термін готує експертний висновок щодо відповідності законопроектів *acquis communautaire* і передає його до Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції для підготовки пропозицій щодо доцільності прийняття законопроекту Верховною Радою України і термінів набрання ним чинності.

Проекти законів України та інших нормативно-правових актів, які за предметом правового регулювання належать до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу, в обов'язковому порядку проходять експертизу на відповідність *acquis communautaire*.

Експертизу проектів законів України та інших нормативно-правових актів, які за предметом правового регулювання належать до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського Союзу, здійснює уповноважений центральний орган виконавчої влади, а експертизу проектів нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади - відповідні підрозділи органів, які видають акт.

Нормативно-правові акти, які суперечать *acquis communautaire*, можуть прийматися лише за наявності достатнього обґрунтування необхідності прийняття такого акта і на чітко визначений у самому акті строк.

Отже, адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров'я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво. Важливим чинником реформування правової системи України слід вважати участь України у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні для цієї організації та ЄС стандарти.

Етапами правової адаптації є імплементація Угоди про партнерство та співробітництво, укладання галузевих угод, приведення чинного законодавства України у відповідність із стандартами ЄС, створення механізму приведення проектів актів законодавства України у відповідність із нормами ЄС.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004р.
3. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994р.
4. Концепція розвитку законодавства України на період 1996-2005 років. Орієнтовна програма законопроектних робіт в Україні на період 1996-2005 років. - К., 1996. - С.60-71.

5. Правила підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870.

6. Указ Президента України від 9 лютого 1999 року N 145 "Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади".

Лаврентович Наталія Володимирівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Поняття «асоціації» та приклади існування угод про асоціацію в ЄС

Поняття "асоціації" може мати декілька значень, в залежності від контексту, в якому воно використовується. Одним зі значень є угода про асоціацію, що є формою співпраці між країнами або регіонами, яка має на меті зміцнення політичної, економічної та культурної співпраці.

Поняття "асоціації" відноситься до відносин між країнами, які ґрунтуються на співпраці та спільних цілях. У контексті міжнародних відносин асоціації можуть бути різноманітними і включати співпрацю в галузі економіки, політики, культури, науки та технологій, прав людини та інших сфер життя.

У контексті Європейського Союзу, Угода про асоціацію є договором між ЄС та країною-партнером, що встановлює шляхи співпраці та партнерства між сторонами. Ці угоди можуть містити різні елементи, такі як зони вільної торгівлі, співпрацю в галузі прав людини, науки та технологій, енергетики, транспорту та інших. Угоди про асоціацію мають на меті зміцнення відносин між країнами-партнерами та зближення їх з Європейським Союзом.

Асоціація — це формально організована група людей, які об'єднуються для досягнення спільної мети. Створення асоціацій — це навмисна дія, яка здійснюється відповідно до набору заздалегідь визначених правил з метою задоволення певного спільного інтересу чи інтересів. Асоціації - це офіційно організовані групи людей. Вони приймають заявки на членство та обирають своїх посадових осіб, щоб забезпечити безперебійну роботу організації. Асоціації регулюються певною формою організаційної структури, яка включає правила, положення та кодекс поведінки. Коли члени приєднуються до асоціації, вони формують певні та обмежені відносини один з одним.

Асоціації характеризуються формальною організаційною структурою. Існує багато різних типів асоціацій, створених для задоволення різноманітних потреб людей. Асоціації включають профспілки, клуби, асоціації вчителів, політичні партії та студентські спілки. Значний внесок у розвиток концепції асоціації внесли відомі соціологи Фердинанд Тьонніс, Макс Вебер і Р. М. Макайвер.

Асоціації, на думку Тонніса, - це групи, створені для захисту інтересів людей, які займаються торгівлею, громадським життям та іншою діяльністю. В сучасному суспільстві Вебер поділяє асоціації на два типи: організації на основі громади та організації на основі федерації.

Примітивні суспільства є найбільш поширеними місцями, де можна знайти громади. Організації на основі федерації засновані на правилах, законах і мудрості. Згідно з Макайвером, асоціації — це групи людей, які об'єднуються, щоб захищати конкретні інтереси. Макайвер і Пейдж зробили значний внесок у систематичний аналіз сучасної теорії та практики асоціацій.

Можна зробити висновок, що асоціація – це група людей, які належать до суспільства чи спільноти. Це офіційна організація, тому що природа її членства також є формальною.

Офіційні правила та положення керують діяльністю асоціації. Хоча на перший погляд асоціація виглядає формальною організацією, на практиці це не так. Щоправда, неофіційні асоціації та офіційні організації є продуктом сучасного індустріального суспільства, а також нової політичної системи, що виникла. На даний момент асоціації відіграють надзвичайно важливу роль у новому соціально-економічному та політичному середовищі.

Класифікувати асоціації важко, оскільки цілі та інтереси організацій відрізняються одна від одної. Асоціації, з іншого боку, зазвичай класифікуються відповідно до інтересів, які вони захищають, і низки інших факторів.

Відповідно до класифікації Макайвера і Пейджа асоціації можна розділити на два типи: спеціалізовані і неспеціалізовані.

Спеціалізовані асоціації - це організації, які здійснюють свої функції за допомогою спеціалізованих установ. Спеціалізовані організації поділяються на дві категорії: ті, що мають первинні інтереси, і ті, що мають другорядні інтереси. Первинні інтереси самі по собі є цілями. Розмір асоціацій, заснованих на основних інтересах, зазвичай невеликий. Ці заняття переплітаються з сімейною та клубною діяльністю. Другорядні інтереси мають переважно інструментальний і утилітарний характер. До цієї категорії входять економічні, політичні та технічні інтереси. Політичні партії в державі пов'язані з цими видами інтересів. З іншого боку, неспеціалізовані організації організовані відповідно до вікових груп і статі. Неспеціалізовані організації стрімко втрачають свою актуальність і вплив у сучасному суспільстві.

Асоціації також можна класифікувати за різними факторами, включаючи тривалість, силу та функції. Наприклад, на основі тривалості асоціації можна розділити на два типи: тимчасові асоціації, такі як організації з надання допомоги постраждалим від повеней, і постійні організації, такі як уряди. За ознакою влади асоціації можна розділити на три категорії: суверенні асоціації, такі як держава, напівсуверенні асоціації, такі як університети, і несуверенні асоціації, такі як клуби.

Угода про асоціацію - це договір між Європейським Союзом та третьою країною, який містить положення про поглиблення та розвиток взаємних економічних, політичних, та культурних зв'язків між сторонами. Ці угоди мають за мету збільшення торгівлі та інвестицій між країнами, сприяння розвитку демократії, зміцнення прав людини та політичної стабільності.

Згідно з умовами угоди про асоціацію, країна-партнер повинна проводити політичні та економічні реформи, які відповідають європейським стандартам, включаючи зміни в законодавстві, підвищення якості життя громадян та зміцнення прав людини. У свою чергу, ЄС забезпечує країні-партнеру доступ до свого внутрішнього ринку та інвестицій.

Угоди про асоціацію є важливим інструментом зовнішньої політики ЄС, який дозволяє сприяти політичному та економічному розвитку партнерських країн та зміцненню взаємин між країнами. На сьогодні ЄС має угоди про асоціацію з країнами Східного партнерства, Балканських країн, південного Кавказу та Центральної Азії.

Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та країнами-партнерами існують з різними країнами світу. Ось деякі приклади. Угода про асоціацію між ЄС та Україною, яка набула чинності в 2014 році. Вона спрямована на зближення України з Європейським Союзом, розвиток торгівлі та економічної співпраці, а також зміцнення демократії та прав людини. Угода між Україною та Європейським Союзом — одна з найбільш «детальних угод про асоціацію, яку коли-небудь укладав Європейський Союз». Так її охарактеризував Президент Європейської Ради Герман ван Ромпей.

Обсяг угоди – 486 статей з 44 додатками, протоколами і спільною декларацією. Її офіційний текст налічує приблизно 2000 сторінок. Це свідчить, що це безпрецедентний, як за обсягом, так і за рівнем деталізації, документ. По суті, Угода про асоціацію має на меті поглиблення політичних та економічних відносин між Україною та ЄС через створення розширеного інституційного механізму і закріплення нових положень щодо зближення законодавства. Угода про асоціацію належить до окремої групи «інтеграційних угод». Це угоди, які містять принципи, поняття та положення права ЄС, що тлумачать і застосовують таким чином, ніби інша держава є «віртуальним» членом ЄС. Можна стверджувати, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС створює новий тип інтеграції без набуття членства. Вона має три особливості: всеохоплюючий, комплексний і обумовлений характер.

Угода про асоціацію – це всеосяжна рамкова угода, положення якої поширюються на весь спектр відносин між Україною та ЄС.

Вона містить положення щодо низки заходів ЄС, включно з співробітництвом і зближенням в галузі зовнішньої політики і політики безпеки (СЗБП), а також співробітництвом в галузі свободи, безпеки і юстиції (СБЮ).

Комплексний характер Угоди пояснюється поставленими цілями: досягненням поступової економічної інтеграції України у внутрішній ринок ЄС через створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між ЄС та Україною (ПВЗВТ). Досягнення «поглибленої» інтеграції вимагає наближення національного законодавства до *acquis* ЄС, зокрема складних механізмів забезпечення однакового тлумачення і ефективного застосування відповідного національного законодавства ЄС та *acquis* ЄС.

Зв'язок між виконанням зобов'язань іншою країною та поглибленням співпраці з ЄС — ключова характеристика Європейської Політики Сусідства (ЄПС) і Східного Партнерства (СП). У Преамбулі прямо вказано, що «політична асоціація та економічна інтеграція України в Європейський Союз залежатиме від результатів імплементації цієї Угоди, а також забезпечення Україною поваги до спільних цінностей та досягнення зближення з ЄС у політичній, економічній та правовій сферах».

Важливою складовою частиною угоди про асоціацію з ЄС є Розділ 4 про створення Поглибленої та Всеохоплюючої Зони Вільної Торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС. Це економічна основа співробітництва та здійснення реформ, спрямованих не тільки на покращення торговельних відносин між Україною та ЄС, але й на сприяння наближенню законодавства до стандартів ЄС в галузях, пов'язаних з розвитком бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату.

Угода про асоціацію між ЄС та Молдовою була підписана 27 червня 2014 року і набула чинності з 1 липня 2016 року. Ця угода передбачає зближення законодавства, норм та стандартів між ЄС та Молдовою з метою зміцнення економічної, політичної та соціальної співпраці між ними. Основними елементами Угоди про асоціацію є зниження митних бар'єрів для товарів, послуг та інвестицій, співпраця в галузі прав людини, розвиток діалогу та співпраці у сфері безпеки та оборони, сприяння створенню робочих місць та зміцнення економіки, а також співпраця в галузі енергетики та енергоефективності. Угода про асоціацію також містить положення про глибоку та всебічну зону

вільної торгівлі між ЄС та Молдовою, яка має за мету збільшити обсяги торгівлі та інвестицій між сторонами. Угода про асоціацію є важливим кроком для Молдови на шляху до європейської інтеграції та підтвердженням підтримки європейських країн для реформ та модернізації у Молдові.

Угода про асоціацію між ЄС та Грузією, яка набула чинності в 2016 році. Ця угода спрямована на підтримку реформ та демократії в Грузії, зміцнення торгівельних та економічних зв'язків з Європейським Союзом, а також співпрацю в галузі безпеки та прав людини. Угода про асоціацію між ЄС та Грузією була підписана 27 червня 2014 року і набула чинності з 1 вересня 2014 року. Ця угода передбачає зближення законодавства, норм та стандартів між ЄС та Грузією з метою зміцнення економічної, політичної та соціальної співпраці між ними. Основними елементами Угоди про асоціацію є зниження митних бар'єрів для товарів, послуг та інвестицій, співпраця в галузі прав людини, розвиток діалогу та співпраці у сфері безпеки та оборони, сприяння створенню робочих місць та зміцнення економіки, а також співпраця в галузі енергетики та енергоефективності. Угода про асоціацію є важливим кроком для Грузії на шляху до європейської інтеграції та підтвердженням підтримки європейських країн для реформ та модернізації у Грузії.

Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Тунісом була підписана 17 липня 1995 року і набула чинності 1 березня 1998 року.

Оновлена версія цієї угоди була підписана 17 грудня 2019 року і вона замінює попередню. Ця угода містить широкий спектр положень, спрямованих на сприяння розвитку торгівлі, економічних відносин, соціальної та культурної співпраці між Тунісом та ЄС. До положень угоди про асоціацію входять зниження тарифів на товари, створення зони вільної торгівлі між Тунісом та ЄС, розроблення заходів щодо сприяння інвестиціям, сприяння зближенню правових стандартів та політики, а також розвиток соціальних та культурних відносин між обома сторонами. Угода про асоціацію з Тунісом є частиною загальної

політики ЄС щодо країн Північної Африки та Близького Сходу і покликана сприяти створенню стабільності та процвітання в регіоні.

Один із основних керівних принципів укладення угод про асоціацію закріплений в рішенні Суду ЄС у справі Demirel. У ньому Суд ЄС зазначив, що угода про асоціацію передбачає «формування особливих відносин між країною-нечленом, яка зобов'язана, принаймні в певних межах, брати участь у системі».

Угода про асоціацію між ЄС та Європейським Союзом на основі співпраці та розвитку (ЕРА) з країнами Африки, Карибського та Тихоокеанського регіону (АКТ) була укладена у 2000 році. Ця угода стала однією з найбільших торговельних угод, які укладено між ЄС та іншими країнами. Мета угоди полягає в забезпеченні взаємної підтримки в економічній та технічній співпраці, сприянні розвитку торгівлі та інвестицій між країнами АКТ та ЄС, а також забезпеченні підтримки сталого розвитку країн АКТ та боротьбі з бідністю.

Угода передбачає зниження тарифів на взаємну торгівлю товарами між ЄС та країнами АКТ, а також розвиток інвестиційних відносин, технологічних партнерств та науково-дослідних проєктів між країнами. Також передбачається підтримка з боку ЄС у розвитку інфраструктури та виробництва в країнах АКТ, що дозволить забезпечити більш широкую доступність продуктів та послуг для мешканців цих країн.

Отже, можна зробити висновки, що термін "асоціації" може мати декілька значень в залежності від контексту, в якому він використовується. У загальному розумінні, асоціації - це зв'язки, які у людей виникають між різними поняттями, словами, образами або ідеями в результаті їхнього пов'язування в пам'яті. Можна визначити кілька ознак, які стосуються угод про асоціацію, закріплених в праві ЄС: 1) взаємні права та обов'язки; 2) спільні дії та спеціальні процедури; 3) особливі відносини між ЄС та іншою країною; 4) участь третьої країни у системі ЄС.

Угоди про асоціацію є важливим інструментом зовнішньої політики ЄС, який дозволяє зміцнювати взаємини між країнами та

сприяти їхньому розвитку. Ці угоди мають за мету поглиблення та розвиток взаємних економічних, політичних та культурних зв'язків між країнами, а також сприяння демократизації та зміцненню прав людини. Укладання угод про асоціацію дозволяє країнам-партнерам мати доступ до внутрішнього ринку ЄС, що сприяє збільшенню торгівлі та інвестицій. У свою чергу, ЄС може впливати на політичну та економічну ситуацію в партнерських країнах та забезпечувати їхній розвиток у відповідності з європейськими стандартами.

Угоди про асоціацію є важливим кроком у зміцненні взаємин між ЄС та партнерськими країнами. Вони стимулюють розвиток торгівлі, інвестицій та технологічного обміну між країнами, що призводить до зростання економічного потенціалу і політичної стабільності в регіоні. Таким чином, угоди про асоціацію є важливим інструментом для зміцнення партнерства між ЄС та країнами-партнерами.

Список використаних джерел:

1. <https://www.studocu.com/in/document/jamia-millia-islamia/sociology-of-development-and-globalization/the-concept-of-association/21293298>
2. <https://eu-agreement.ed-era.com/b1/p2>
3. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E_%D0%BC%D1%96%D0%B6_%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E_%D1%82%D0%B0_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%BC_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D0%BE%D0%BC
4. <https://esu.com.ua/article-44468>

Маршалюк Дмитро Васильович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Переговори щодо створення зони вільної торгівлі

Зона вільної торгівлі — тип міжнародної інтеграції, при якій в країна-учасниках скасовуються митні збори й податки, а також кількісні обмеження у взаємній торгівлі згідно з міжнародним договором. Це глибший тип інтеграції, ніж преференційні угоди. За кожною країною-учасницею зберігається право на самостійне і незалежне визначення режиму торгівлі стосовно третіх країн. У більшості випадків умови зони вільної торгівлі поширюються на всі товари крім продуктів сільського господарства. Зона вільної торгівлі може координуватися невеликим міждержавним секретаріатом, розташованим в одній із країн-членів, але зазвичай обходяться без нього, а основні параметри свого розвитку країни погоджують на періодичних нарадах керівників відповідних відомств. Між країнами-учасницями зберігаються митні кордони й пости, які контролюють походження товарів, які перетинають їхні державні кордони.

Угода про асоціацію, зокрема поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з ЄС, у повному обсязі почала діяти з 1 вересня 2017 року. Однак, безмитний доступ на ринок ЄС українські експортери отримали ще у квітні 2014 в межах автономних торговельних преференцій, а з 1 січня 2016 року Україна почала поступово знижувати свої мита для товарів з ЄС, після початку тимчасового застосування поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Країна може одночасно бути лише в одному митному союзі. Якщо Зона вільної торгівлі – це «дружба», митний союз – це «моногамний шлюб». І хоча «розлучення» можливе, воно дорого коштуватиме.

Україна уклала угоди про зону вільну торгівлю з багатьма країнами. Серед них Росія (1994), Туркменістан та з Молдова (1995), Азербайджан, Вірменія, Грузія та Узбекистан (1996), Казахстан та

Киргизстан (1998). У 1999 році набула чинності угода з Білоруссю та багатостороння угода з СНД 1994 року. Цю угоду підписали та поступово ратифікували Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Грузія, Молдова, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан. Росія підписала, але не ратифікувала Угоду, тому на її території вона не діяла. Україна також підписала Угоду про ЗВТ з Македонією (2001), Таджикистаном та з ГУАМ (багатостороння угода з Грузією, Молдовою та Азербайджаном) (2002), а також з Чорногорією (2013). У 2012 році набула чинності угода з Європейською асоціацією вільної торгівлі – ЄАВТ (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн) та нова угода з СНД 2011 року (Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Росія, Таджикистан, Узбекистан). Відповідно, припинила дію угода з СНД 1994. У 2015 припинила дію двостороння угода з Росією, а у 2017 році набула чинності угода з Канадою та з ЄС, припинив діяти режим вільної торгівлі в межах СНД 2011 року з Росією. Україна також завершила переговори щодо зони вільної торгівлі з Ізраїлем, веде переговори з Туреччиною, колись вела, але поки припинила переговори з Сінгапуром та Сербією. В 2018 році Міністерство економічного розвитку та торгівлі зніщувало переговори про створення зони вільної торгівлі з Китаєм. Важливий елемент поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) — домовленості щодо ввізних та вивізних мит. ПВЗВТ передбачає дуже значну взаємну лібералізацію ввізних мит: ЄС зобов'язався скасувати понад 99% мит, тоді як Україна – понад 98%. Лібералізація асиметрична, оскільки ЄС відкриває свій товарний ринок для українських експортерів відносно більше, ніж Україна свій – для європейських. До того ж, ЄС відкриває свій ринок значно швидше. Одразу після початку дії автономних торговельних преференцій, тобто з квітня 2014 року, ЄС скасував для українських експортерів ввізні мита на майже 95% промислових товарів, відповідно до зобов'язань першого року ПВЗВТ. Для решти товарів мита скасовують поступово, протягом перехідних періодів, які становлять 3-7 років. Відлік усіх

перехідних періодів розпочався з 1 січня 2016 року, коли ПВЗВТ формально запрацювала. Перехідний період для автомобілів сягає 10 років. До того ж, для легкових автомобілів можливе запровадження спеціального режиму. Він дозволяє тимчасово з 2017 по 2031 роки – ввести спеціальні заходи та фактично нівелювати скорочення ввізних мит на легкові автомобілі і зберегти стягнення на рівні 10%. Застосування цих заходів можливе лише за умови досягнення певних граничних значень імпорту автомобілів з ЄС – як у штуках, так і у частці ринку. Механізм введення цих обмежень затверджений, але спеціальний режим поки не почав діяти. І його запуск – це не обов'язок, а можливість для українського уряду. Ввізні мита для сільськогосподарських товарів та продукції харчової промисловості Україна теж скасовує повільніше, ніж ЄС. Одразу після початку дії ПВЗВТ скасували приблизно половину ввізних мит на ці товари. Ще орієнтовно 40% ввізних мит скасують після завершення перехідних періодів, які тягнуться в деяких випадках до 2023 року. ПВЗВТ також передбачає скасування вивізних мит. Це стосується України, бо ЄС їх не застосовує. Експортні мита в Україні діють на живу худобу, шкури, насіння соняшника, металобрухт. Україна зобов'язалась їх скасувати у торгівлі з ЄС протягом десятирічного перехідного періоду. Хоча для деяких видів сировини цей перехідний період де-факто подовжили через спеціальний захисний механізм, який може діяти протягом 15 років після початку застосування ПВЗВТ. У межах ПВЗВТ з ЄС немає традиційних квот, тобто кількісних обмежень на ввезення товарів. Українські експортери можуть ввезти в ЄС будь-які обсяги товарів, якщо вони безпечні для споживачів, та на них є попит. Натомість ПВЗВТ передбачає використання тарифних квот. Якщо квота – це кількісне обмеження на обсяги торгівлі (торгувати можна лише до досягнення верхньої межі квоти), то тарифна квота – це спосіб часткового відкриття ринку. На певний обсяг товару встановлюють нульове мито, тоді як торгівля поза межами цього обсягу відбувається з використанням стандартних ставок ввізного мита. На сьогоднішній день Європейський Союз не лише є найбільш розвинутим

інтеграційним економічним угрупованням, а й практикує найбільш поглиблені форми економічної співпраці (інтеграції) з третіми країнами і, в першу чергу, з країнами-сусідами. Серед таких форм можна виділити преференційну та вільну торгівлю, митний союз і єдиний ринок. Найбільш поширеною є економічне співробітництво в режимі преференційної та вільної торгівлі. Преференційна торгівля являє собою торговельні відносини за взаємно чи односторонньо зниженими митними тарифами на певні категорії товарів. Таку в режимі вільної торгівлі значно менш розвинуте, ніж преференційна торгівля. Хоча першу часто трактують форму економічної співпраці ЄС практикує майже з усіма країнами світу. Найбільшого розвитку преференційна торгівля набула в рамках Загальної системи преференцій ЄС. Економічне співробітництво ЄС з третіми країнами як різновид останньої. Вільна торгівля передбачає скасування митних тарифів та кількісних обмежень у взаємній торгівлі певним колом товарів, що фіксується у відповідних угодах. При цьому кожна з країн-учасниць угоди зберігає повний суверенітет у торговельній політиці щодо третіх країн. Найдавнішим досвідом окремих країн-членів Співтовариства у формуванні зони вільної торгівлі (і першим прикладом в історії світової економіки) стала їх участь у Європейській асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ), заснованій у 1960 р. Вже тоді ці країни могли відчувати переваги та зручності від лібералізації взаємної торгівлі, встановлення спільних принципів та правил торговельних відносин. З 1970-х років між ЄС (ЄЕС) і країнами ЄАВТ існували угоди про вільну торгівлю, які були замінені угодами про вступ останніх до Співтовариства або, починаючи з 1994 р., Угодою про Європейський економічний простір (ЄЕП).

Угоди про вільну торгівлю, що підписуються Співтовариством, у різній мірі стосуються промислових і сільськогосподарських товарів. У додатках до таких угод промислові товари групуються у підгрупи, стосовно яких встановлюються різні графіки скасування митно-тарифних, кількісних та еквівалентних їм обмежень для торгівлі цими товарами. Сільськогосподарські товари подаються, як правило, в

окремих додатках і також можуть поділятися у підгрупи. Наприклад, на оброблені, необроблені товари, рибна продукція тощо. Але умови вільної торгівлі поширюються на досить обмежену кількість сільськогосподарських товарів, у порівнянні з промисловими товарами, які охоплюються майже повністю.

Впровадження угод про вільну торгівлю безпосередньо у життя відбувається шляхом покладення контролю за виконанням і дотриманням положень угоди на відповідні державні виконавчі органи, які, в свою чергу, приймають забезпечувальні нормативно-правові акти, спрямовані митним та іншим відповідним структурам.

Також угоди про вільну торгівлю передбачають створення двосторонніх рад чи комітетів, які наділяються правом приймати спільні рішення щодо забезпечення переходу до режиму вільної торгівлі, які є обов'язковими для виконання обома сторонами. Склад таких рад і порядок прийняття ними рішень визначається угодами. Наприклад, для реалізації зони вільної торгівлі ЄС – Мексика відповідною угодою була створена Спільна рада ЄС – Мексика, яка проводить періодичні зустрічі на рівні профільних міністрів Ради Міністрів ЄС і Мексики та представників Європейської Комісії і приймає рішення, які носять обов'язковий для виконання відповідними органами обох сторін характер.

Європейський Союз практикує підписання як симетричних, так і асиметричних угод про вільну торгівлю. У першому випадку обидві сторони усувають митні, кількісні та інші еквівалентні їх торговельні обмеження одночасно чи за подібними часовими графіками. У другому випадку одна зі сторін робить це суттєво раніше або у меншій мірі. Більшість угод між Співтовариством і третіми країнами, що передбачають формування зони вільної торгівлі, можна віднести до асиметричних, оскільки ЄС раніше відкриває доступ на свій ринок, ніж інша сторона. Прикладом можуть слугувати угоди з Балканськими країнами, країнами MAGHREB, MASHREK, Латинської Америки. У більшості випадків ЄС скасовує митні та кількісні обмеження на імпорту товарів, визначених угодою, що передбачає формування зони

вільної торгівлі з певною країною, одразу після набуття цією угодою чинності.

Зокрема на асиметричній основі відбувалось формування зон вільної торгівлі ЄС з Мексикою: зі сторони Співтовариства повне усунення обмежень для імпорту мексиканських промислових товарів відбулось до 2003 р., а зі сторони Мексики – до 2007 р. Цікаво, що формування зони вільної торгівлі ЄС – Мексика відбувалось в значно ширшому контексті, зокрема в рамках Угоди про економічне партнерство, політичну координацію і співробітництво, яка передбачала, окрім створення зони вільної торгівлі, суттєву лібералізацію торгівлі послугами, сільськогосподарською та рибною продукцією, співпрацю у сфері правил походження товарів, технічних норм, державних закупівель тощо. Втім, практика підписання угод значно ширшого контексту (формуванню зони вільної торгівлі у них присвячені лише окремі глави) є найбільш поширеною. З діючих угод Співтовариства лише одна (зі Швейцарією) присвячена виключно питанню формування зони вільної торгівлі.

Прикладом симетричної угоди про зону вільної торгівлі є Угода про асоціацію з Ізраїлем, підписана восени 1995 р. (набула чинності 1 червня 2000 р.). Відповідно до укладених Співтовариством двосторонніх угод передбачається створення зон вільної торгівлі між ЄС і Албанією, Македонією, Хорватією, Південноафриканською республікою (ПАР), Чилі, MAGHREB, MASHREK. З останніми двома групами країн заплановано створення Євросередземноморської зони вільної торгівлі. Двосторонні угоди про асоціацію, підписані з державами MAGHREB та MASHREK передбачають поступовий перехід до режиму вільної торгівлі промисловими товарами і суттєву лібералізацію у торгівлі сільськогосподарською продукцією згідно з передбаченими цими угодами графіками.

У 2002 р. Співтовариство підписало угоду про асоціацію з Чилі, яка передбачає створення зони вільної торгівлі протягом перехідного періоду. Угода набула чинності 1 березня 2005 р. З ПАР у 2000 р. було укладено Угоду про торгівлю, співробітництво і розвиток, відповідно

до якої протягом 12 років ЄС та ПАР переведуть взаємну торгівлю у вільний режим.

Починаючи з кінця 1990-х років, ЄС веде переговори із західно-балканськими країнами (Албанія, Боснія і Герцеговина, колишня Югославська Республіка Македонія, Сербія, Чорногорія і Хорватія) про укладення угод про стабілізацію і асоціацію. Такі угоди підписані з Албанією, Македонією, Хорватією, Боснією і Герцеговиною та Чорногорією. Для Македонії і Хорватії вони набули чинності (відповідно у 2004 р. і 2005 р.). До моменту ратифікації базової угоди з Албанією діє тимчасова угода, яка увібрала основні положення першої, зокрема що стосуються торгово-економічної співпраці. Усі зазначені угоди передбачають асиметричне формування зон вільної торгівлі між сторонами протягом тривалих (до 10 років у випадку з Македонією) періодів та набуття цими країнами членства у ЄС у майбутньому.

Як приклад розглянемо дещо детальніше угоду, що передбачає створення зони вільної торгівлі між ЄС та Єгиптом. Ця угода була підписана 25 червня 2001 р. і отримала назву "Євросередземноморська угода про заснування асоціації між Європейським співтовариством і його державами-членами та Арабською республікою Єгипет" (далі у цьому прикладі – Угода). Вона набула чинності 1 червня 2004 р. Угода є досить широкою за змістом, а положення про впровадження режиму вільної торгівлі між двома сторонами є предметом лише однієї її глави (глава II). Інші сфери, охоплені Угодою включають: політичний діалог, право засновницької діяльності та надання послуг, рух капіталу та інші економічні справи, економічна співпраця, діалог і співпраця з соціальних питань, фінансова співпраця, інституційні, загальні і підсумкові положення. Їм присвячені відповідні глави Угоди.

Угода викладена на 355 сторінках, проте сам текст глав і статей Угоди становить лише 63 сторінки (92 статті). Решту обсягу документу складають 8 спільних декларацій, 4 декларації Співтовариства, обмін погоджувальними листами, 6 додатків і 5 протоколів.

У ст. 6 Угоди зазначається, що Співтовариство і Єгипет поетапно формують зону вільної торгівлі протягом перехідного періоду, що не повинен перевищувати 12 років від дати набуття Угодою чинності. Режим вільної торгівлі формується у відповідності з положеннями ГАТТ-1994 та іншими багатосторонніми угодами СОТ щодо торгівлі товарами.

Імпорт промислових товарів до ЄС з Єгипту повинен відбуватись без будь-яких митних чи еквівалентних їм зборів, а також без будь-яких кількісних чи еквівалентних їм обмежень з моменту набуття Угодою чинності. Митні чи еквівалентні їм збори з імпорту ЄС до Єгипту промислової продукції, переліченої у додатках 2, 3, 4 та 5, повинні бути поетапно скасовані відповідно до зазначених у ст. 9 Угоди графіків. Наприклад, на товари, перелічені у додатку 2 Угоди, митні збори скасовуються за таким графіком:

- на момент набуття чинності Угоди усі збори скорочуються на 25%;

- через один рік після набуття чинності Угоди збори скорочуються на 50%;

- через два роки з часу набуття чинності Угоди усі збори скорочуються на 75%;

- через три роки з моменту набуття чинності Угоди усі ще діючі збори скасовуються повністю.

Перелік товарів, митні збори щодо яких повністю скасовуються протягом найдовшого перехідного періоду (15 років) містяться у додатку 5. Щодо інших промислових товарів, не охоплених зазначеними додатками, митні збори можуть бути скасовані за графіком, розробленим і встановленим спеціально створеним спільним комітетом – Комітетом асоціації. Цей комітет в разі виникнення певних критичних ситуацій у торговельних відносинах між обома сторонами може також переглядати прописані в Угоді графіки скасування мит і приймати інші подібні рішення. Крім того, за урядом Єгипту залишається право в односторонньому порядку встановлювати (відновляти) тимчасові митні збори для захисту нових,

реформованих секторів чи секторів, що зазнають серйозних труднощів.

Забороняються будь-які нові та скасовуються існуючі кількісні чи інші еквівалентні обмеження, окрім тих, що передбачені Угодою. Передбачається також утримання кожною зі сторін від прийняття заходів фіскального характеру, в тому числі податкових, які прямо чи опосередковано призводять до дискримінації товарів, виготовлених виробниками іншої сторони.

Щодо товарів, які імпортуються ЄС, застосовується Комбінована номенклатура Співтовариства; щодо товарів, які імпортуються Єгиптом – система митної тарифікації Єгипту.

Микитій Мар'яна Іванівна,
студентка 4 курсу
Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Центральні органи державної влади України у сфері адаптації законодавства України до законодавства ЄС

Адаптація законодавства — процес пристосування національної системи права до міжнародних нормативно-правових актів або законодавства співтовариств країн, у які інтегрується держава, а також опертя на норми відповідного права в процесі розроблення нових національних нормативно-правових актів.

Адаптація законодавства є тривалим динамічним процесом, певна послідовність взаємопов'язаних дій для зміни існуючого правопорядку, кожна ланка якого логічно пов'язана з іншими елементами, що разом формують програму саморозвитку правової системи держави.

Залежно від гілок влади, які здійснюють адаптацію національного права до *acquis* (надбання) ЄС виділяють законодавчу, виконавчу та судову адаптацію. Вони охоплюються загальним поняттям «імплементация». Кожній із цих форм властиві відповідні методи їх проведення – правотворчі, правозастосовні та правотлумачні. Участь національного законодавця в особі вищого представницького органу держави – парламенту, який використовує національні механізми правотворчості в процесі адаптації є однією з ключових, оскільки він визначає загальні правові засади приведення національного права у відповідність до *acquis* ЄС.

Питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу постало перед нашою державою після підписання 14 червня 1994 року Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (УПС). Невдовзі після того, як 1998 року ця

рамкова угода набрала чинності, Україна почала створювати інституційний механізм адаптації та формувати нормативно-правову базу для послідовної та ефективної реалізації цього важливого вектора правової реформи.

З метою реалізації зобов'язання із забезпечення відповідності національної правової системи відповідному *acquis* ЄС ще за часів дії УПС було ухвалено Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» від 18.03.2004 р., що є базовим нормативно правовим актом у цій сфері.

Крім того, окремі питання щодо здійснення адаптації регулюються Законом України «Про Регламент Верховної Ради України від 10.02.2010 № 1861-VI (Розділ IV “Законодавча процедура”); Постановою Кабінету Міністрів України «Про Регламент Кабінету Міністрів України» від 18.07.2007 р.; Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 15.10.2004 р.; Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил розроблення проектів технічних регламентів, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, на основі актів законодавства Європейського Союзу» від 18.06.2012 р. тощо.

Базовими документами, що визначали адаптацію законодавства України до права ЄС до повномасштабної війни з росією, виступали:

- «Програма інтеграції України до Європейського Союзу» (2000);
- «Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» (2004);
- «Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» (2014) та ін.

Відповідальність за виконання завдань у галузі адаптації законодавства покладається на керівників центральних органів виконавчої влади або їх заступників, що входять до складу

Міжвідомчої координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Керівник міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади визначає структурний підрозділ або окремих працівників цього органу (далі – відповідальне управління), які відповідають за процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС у міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади.

Відповідальне управління: 1) забезпечує реалізацію завдань у галузі адаптації законодавства, визначених актами та дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України, рішеннями МКР та її підкомісій; 2) здійснює заходи з метою імплементації положень Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р.; 3) при розробці або опрацюванні проектів нормативно-правових актів України перевіряє їх відповідність вимогам УПС; 4) забезпечує підготовку плану робіт з адаптації законодавства; 5) забезпечує формування банку даних текстів актів законодавства ЄС мовою оригіналу, які можуть бути необхідні для підготовки проекту нормативно-правового акта України в певній сфері правовідносин, віднесеній до компетенції цього органу; 6) організовує роботи з перекладу актів законодавства ЄС на українську мову в Центрі перекладів актів європейського права при Міністерстві юстиції України або в інших бюро перекладів; 7) організовує розробку в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, проектів нормативно-правових актів України з урахуванням основних положень законодавства ЄС та готує Довідку щодо відповідності цього проекту нормативно-правового акта України основним положенням законодавства ЄС; 8) готує проекти щоквартальних та річних звітів про стан роботи з адаптації законодавства України; 9) забезпечує вивчення й аналіз відповідних міжнародних договорів, модельного законодавства, розробленого в рамках міжнародних організацій та конференцій, у тому числі модельного законодавства Європейського Союзу, держав-членів ЄС та інших держав, практики

його застосування; 10) організовує перепідготовку та підвищення кваліфікації своїх працівників, що повинні мати належний рівень знань іноземної мови та законодавства ЄС.

Отже адаптація законодавства України до законодавства ЄС є складовою інтегральною частиною нормопроектної роботи центральних органів виконавчої влади та здійснюється на основі єдиної системи планування, координації та контролю.

Список використаних джерел:

1. Положення про порядок організації роботи центральних органів виконавчої влади з адаптації законодавства України до законодавства ЄС. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002595-99#Text>

2. Василь Мармазов, заступник Міністра юстиції України

Геннадій Друзенко, в.о. директора Центру європейського та порівняльного права АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ACQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПІДСУМКИ П'ЯТИРІЧНОГО ШЛЯХУ. [HTTPS://MINJUST.GOV.UA/M/STR_1702](https://minjust.gov.ua/m/str_1702)

3. Шумило М. М. Адаптація законодавства // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Адаптація_законодавства_\(дата_звернення:_19.04.2023\).](https://vue.gov.ua/Адаптація_законодавства_(дата_звернення:_19.04.2023))

https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0

4. Директор Державного департаменту з питань адаптації законодавства Міністерства юстиції України О.В. Зеркаль ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС [HTTPS://MINJUST.GOV.UA/M/STR_4748](https://minjust.gov.ua/m/str_4748)

Савчук Оксана Миколаївна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Повноваження Верховної Ради України у сфері інтеграції України до ЄС

Верховна Рада України (ВРУ) — єдиний законодавчий орган державної влади України, який має колегіальну будову та складається з чотирьохсот п'ятдесяти народних депутатів України, обраних терміном на п'ять років на основі загального, рівного та прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

До повноважень Верховної Ради України, враховуючи євроінтеграційний курс України, належить:

- 1) внесення змін до Конституції України в межах і порядку, передбачених розділом XIII цієї Конституції;
- 2) призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 цієї Конституції;
- 3) прийняття законів;
- 4) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;
- 5) визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору;
- 6) затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля;
- 7) призначення виборів Президента України у строки, передбачені цією Конституцією;
- 8) заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

9) оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України;

10) усунення Президента України з поста в порядку особливої процедури (імпічменту), встановленому статтею 111 цієї Конституції;

11) розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

12) призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, призначення за поданням Прем'єр-міністра України інших членів Кабінету Міністрів України, Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, звільнення зазначених осіб з посад, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України;

12-1) призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Президента України Голови Служби безпеки України;

13) здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції та закону;

14) затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням;

15) прийняття Регламенту Верховної Ради України;

16) призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати;

17) призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; заслуховування його щорічних доповідей про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні;

- 18) призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України;
- 19) призначення на посади та звільнення з посад половини складу Ради Національного банку України;
- 20) призначення на посади та звільнення з посад половини складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення;
- 21) призначення на посади та звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії за поданням Президента України;
- 22) затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій Служби безпеки України, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також Міністерства внутрішніх справ України;
- 23) схвалення рішення про надання військової допомоги іншим державам, про направлення підрозділів Збройних Сил України до іншої держави чи про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України;
- 24) встановлення державних символів України;
- 25) надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора; висловлення недовіри Генеральному прокуророві, що має наслідком його відставку з посади;
- 26) призначення на посади третини складу Конституційного Суду України;
- 27) пункт 27 частини першої статті 85 виключено
- 28) дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим за наявності висновку Конституційного Суду України про порушення нею Конституції України або законів України; призначення позачергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- 29) утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів;

30) призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування;

31) затвердження протягом двох днів з моменту звернення Президента України указів про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації;

32) надання законом згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України;

33) здійснення парламентського контролю у межах, визначених цією Конституцією та законом;

34) прийняття рішення про направлення запиту до Президента України на вимогу народного депутата України, групи народних депутатів України чи комітету Верховної Ради України, попередньо підтриману не менш як однією третиною від конституційного складу Верховної Ради України;

35) призначення на посаду та звільнення з посади керівника апарату Верховної Ради України; затвердження кошторису Верховної Ради України та структури її апарату;

36) затвердження переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, визначення правових засад вилучення об'єктів права приватної власності;

37) затвердження законом Конституції Автономної Республіки Крим, змін до неї.

Верховна Рада України здійснює також інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання.

Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції — колишній профільний комітет Верховної Ради України. Створений 4 грудня 2007 р.[1].

Положення про Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції затверджене 09.09.2002 р.[2].

У 2002 році Комітетом було доопрацьовано внесений Урядом проєкт Закону України про Концепцію Загальнодержавної програми

адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (прийнято 27/11/2002)

Комітет здійснює законопроектну роботу, готує, попередньо розглядає питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України, та виконує контрольні функції у таких сферах відання:

- участь України в міжнародних інтеграційних процесах, пов'язаних з діяльністю Європейського Союзу (ЄС);

- адаптація українського законодавства до законодавства Європейського Союзу (ЄС), забезпечення його відповідності зобов'язанням України у рамках Ради Європи (РЄ);

- оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції;

- державна політика у сфері європейської інтеграції;

- забезпечення міжпарламентських зв'язків у рамках співробітництва України з Європейським Союзом (ЄС), Західноєвропейським Союзом (ЗЄС);

- координація програм технічної допомоги Європейського Союзу (ЄС) Верховній Раді України та спеціальних навчальних програм;

- надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України з Європейським Союзом (ЄС) та його державами-членами (ратифікація, приєднання до міжнародного договору, прийняття тексту міжнародного договору), денонсація зазначених міжнародних договорів України;

- транскордонне та міжрегіональне співробітництво з країнами Європейського Союзу (ЄС).

Відповідно до Постанови Верховної Ради України "Проект Постанови про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання" до предметів відання Комітету належать:

1. участь України в міжнародних інтеграційних процесах, пов'язаних з діяльністю Європейського Союзу(ЄС);

2. адаптація українського законодавства до законодавства Європейського Союзу (ЄС), забезпечення його відповідності зобов'язанням України у рамках Ради Європи (РЄ);

3. оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції;

4. державна політика у сфері європейської інтеграції;

5. забезпечення міжпарламентських зв'язків у рамках співробітництва України з Європейським Союзом (ЄС);

6. координація програм технічної допомоги Європейського Союзу (ЄС) Верховній Раді України та спеціальних навчальних програм;

7. надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України з Європейським Союзом (ЄС) та його державами-членами (ратифікація, приєднання до міжнародного договору, прийняття тексту міжнародного договору), денонсація зазначених міжнародних договорів України;

8. транскордонне та міжрегіональне співробітництво з країнами Європейського Союзу (ЄС);

9. співробітництво з інституціями ЄС з питань забезпечення відсічі зовнішньої агресії проти України, невійськових міжнародних форм та методів стримування держави-агресора.

Комітет у своїй діяльності також, серед іншого, керується: Законом України "Про Регламент Верховної Ради України"; Законом України "Про комітети Верховної Ради України"; Законом України "Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони"; Розпорядженням Голови Верховної Ради "Про затвердження Положення про секретаріат комітету Верховної Ради України".

Отже, Комітет з питань інтеграції України в ЄС при Верховній Раді утворюється на строк повноважень ВР. Змінюється лише його розмір, склад та предмети відання. В межах комітету функціонують підкомітети, які створюються з урахуванням розподілу предметів

відання між його членами. Комітети ВРУ з питань європейської інтеграції має особливі повноваження щодо оцінки відповідності кожного зареєстрованого законопроекту євроінтеграційним зобов'язанням України. Його експертні висновки поширюють серед народних депутатів. Але вони не обов'язкові для врахування та не мають юридичних наслідків у разі їхнього негативного характеру.

Комітет ВРУ з європейської інтеграції відповідає за: визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики; прийняття законів, які розроблені на виконання Угоди про асоціацію; надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України з ЄС та його державами-членами; забезпечує експертизу внесених до ВРУ законопроектів на відповідність Угоді про асоціацію; схвалює рекомендації Уряду щодо покращення євроінтеграційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Проект Постанови про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання
- 3.<https://eu-agreement.ed-era.com/b3/p2>
- 4.http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66236
- 5.https://comeuroint.rada.gov.ua/news/about/about_common/72537.html

Iryna Svorak,

4th year student, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university,
student of Educational and Scientific Law Institute

Ukraine's participation in EU agencies and programs

Relations between Ukraine and the European Union include Ukraine's participation in various EU agencies and programs. In particular, Ukraine is an associated country with the EU, which gives it the opportunity to participate in many EU programs and initiatives. One of the main areas of cooperation is support for Ukraine's reforms and modernization through EU financial and technical assistance. Also, Ukraine's participation in EU programs helps to strengthen its economy and society and maintain cooperation with EU member states.

The history of Ukraine's participation in EU agencies and programs dates back to 1991, when Ukraine became an independent state after the collapse of the USSR. ³ Since then, Ukraine has been actively cooperating with the European Union and seeking to expand its contacts with European countries.

In 1994, Ukraine became a member of the Council of Europe, which paved the way for cooperation with the EU in many areas. Subsequently, in 1998, Ukraine and the European Union signed a Partnership and Cooperation Agreement, which provided a legal basis for cooperation in various fields, such as economics, politics, cooperation, which provided a legal basis for cooperation in various fields, such as economics, politics, human rights, and more.

Since the early 2000s, Ukraine has been actively working to implement European standards and norms, which has helped strengthen its partnership with the EU. In 2014, Ukraine signed the EU-Ukraine Association Agreement, which paved the way for deeper integration with the European Union and promotes economic, social, and political ties between Ukraine and the EU. Thus, the historical basis of Ukraine's participation in EU agencies and programs consists of many years of

cooperation and partnership between Ukraine and the EU, which were ensured by various agreements and arrangements.

Ukraine has extensive participation in EU agencies and programs. The following are examples of agencies and programs:

Association with the EU: Ukraine has concluded an association agreement with the European Union, which allows Ukraine to participate in numerous EU programs, including free trade and security and defense cooperation.

There is also the EU's Horizon 2020 program: Ukraine is a full participant in this program, which provides financial support for scientific projects and innovative research.

The EU's Erasmus+ program: This program provides an opportunity for Ukrainian students and professors to receive scholarships to study, teach, and conduct research in EU countries.

European Telecommunications Agency (BEREC): Ukraine participates in the work of this agency, which coordinates the regulation of the telecommunications market in the EU.

European External Action Service (EEAS): Ukraine supports cooperation with the EEAS in the development of the EU's foreign policy and partnership with the EU in various fields.

European Investment Bank (EIB): Ukraine has received financial support from the EIB for infrastructure development and support for small and medium-sized enterprises.

European Fisheries Agency (EFCA): Ukraine participates in the EU's common fisheries policy and supports EFCA's work to ensure sustainable fish stocks and protect the marine environment.

European Aviation Safety Agency (EASA): Ukraine maintains cooperation with EASA in the field of air transport safety and implementation of European standards.

The EU's Creative Europe program: Ukraine participates in this program, which supports the development of cultural and creative industries in Europe.

These examples show that Ukraine maintains close cooperation with the European Union in many different areas. Ukraine's participation in EU agencies and programs is an important step in European integration and contributes to strengthening cooperation between Ukraine and the EU. In recent years, Ukraine has been actively participating in various EU programs and initiatives, such as the European Neighbourhood Instrument, the EU-Ukraine Customs Cooperation Program, the Erasmus+ program, and many others.

Participation in these programs and agencies allows Ukraine to interact with EU countries at various levels and contributes to the development of the economy, science, culture and other areas. In addition, it promotes mutual understanding between Ukraine and the EU, raises the level of education, and provides Ukraine with access to modern technologies and resources.

Ukraine's participation in EU agencies and programs is an important step towards European integration, as well as an important prerequisite for ensuring Ukraine's sustainable and successful development in the future.

Ukraine's participation in the EU agencies and programs is not only a means of strengthening cooperation with the EU, but also an opportunity to increase Ukraine's competitiveness in the global market. This allows our enterprises, research institutions, and other business entities to access the resources and tools necessary for the development and modernization of the economy.

In addition, participation in EU programs contributes to the development of civil society and democracy in Ukraine, raises the level of human rights, gender equality and environmental awareness. Thus, participation in agencies and programs allows enterprises, research institutions, and other business entities to access the resources and tools necessary for the development and modernization of the economy.

In addition, participation in EU programs contributes to the development of civil society and democracy in Ukraine, raises the level of human rights, gender equality and environmental awareness. Thus, participation in EU agencies and programs is an important step towards

European integration and the development of Ukraine as a democratic and sustainable state.

The prospects for Ukraine's participation in EU agencies and programs are quite promising. Ukraine seeks to expand cooperation with the EU, and European integration remains one of the main strategic goals of Ukraine.

Due to the reforms implemented in Ukraine and changes in the country's governance system, Ukraine continues to receive financial and technical support from the European Union. Ukraine has also started the process of joining the European Union, which requires the country to fulfil many requirements and criteria. However, this will help Ukraine build a stable and European Union. Ukraine has also started the process of joining the European Union, which requires the country to fulfil many requirements and criteria. However, this will help Ukraine build a stable and competitive economy and society that meets European standards.

Thus, Ukraine's participation in EU agencies and programs has prospects for the future if Ukraine continues to reform and adhere to European standards.

References:

1. European Union External Action. (2022). Ukraine. [online] Available at: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/42361/ukraine_en [Accessed 20 Apr. 2023].

2. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. (2021). EU-Ukraine Association Agreement: Key Provisions. [online] Available at: <https://mfa.gov.ua/en/eu-ukraine-association-agreement-key-provisions> [Accessed 20 Apr. 2023].

3. European Union External Action. (2022). Association Agreements: Ukraine. [online] Available at: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/20064/Association%20Agreements:%20Ukraine [Accessed 20 Apr. 2023].

4. European Commission. (2022). Financial Assistance to Ukraine. [online] Available at: <https://ec.europa.eu/neighbourhood->

enlargement/neighbourhood/countries/ukraine/financial-assistance_en
[Accessed 20 Apr. 2023].

5. Kukhtina, O. (2019). Ukraine's Integration into the European Union: Achievements and Prospects. *Journal of Foreign Relations*, 13, 59-72.

6. Lytvynenko, V. (2018). Ukraine's Participation in EU Programmes: Achievements, Challenges, and Opportunities. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. International Relations*, 21, 68-74.

7. European Union. (2020). Ukraine: EU Programmes and Projects. [online] Available at: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/countries/ukraine/eu-programmes-and-projects-ukraine_en [Accessed 20 Apr. 2023].

8. The European Union in Ukraine. (2022). Cooperation in Key Areas. [online] Available at: <https://euukrainecoop.com/> [Accessed 20 Apr. 2023].

9. Yurkiv, V., & Kovalchuk, Y. (2020). Ukraine's Integration with the European Union: Successes and Challenges. *European Journal of Transformation Studies*, 8(1), 15-24.

10. EU Delegation to Ukraine. (2022). EU-Ukraine Association Agreement. [online] Available at: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/3079/eu-ukraine-association-agreement_en [Accessed 20 Apr. 2023].

Семенів Мирослав Миколайович,
студент IV курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

**Участь України в ініціативі ЄС «Східне партнерство»:
природа, цілі, формати діалогів**

Європейський Союз започаткував ініціативу "Східне партнерство" у 2009 році для посилення співпраці з країнами Східної Європи та Південного Кавказу, а також: Азербайджаном, Вірменією, Білоруссю, Грузією, Молдовою та Україною.

Цілі ініціативи полягають у підтримці реформ, зміцненні демократії, підвищенні рівня життя населення та підвищенні економічного співробітництва між країнами Східної Європи та Південного Кавказу та ЄС.

Основні формати діалогів в рамках ініціативи "Східне партнерство" включають:

1. Саміти: робляться раз на два роки на рівні глав держав і урядів.
2. Міністерські зустрічі: проводяться щорічно на рівнях міністрів закордонних справ та інших міністерств.
3. Робочі групи: розглядають питання співпраці в конкретних галузях (економіка, енергетика, право, культура тощо).
4. Проекти: реалізуються в рамках різноманітних програм та ініціатив, спрямованих на розвиток економіки, реформи та підвищення якості життя населення.

Участь України у «Східному партнерстві» є важливою для зміцнення співпраці з країнами ЄС та підвищення економічного рівня країни. Також, це дозволяє Україні залучати інвестиції та нові технології, а також наближення до Європейських стандартів та норм.

Участь України в ініціативі "Східне партнерство" також сприяє підвищенню безпеки в регіоні, зміцненню демократії, розвитку громадянського суспільства та забезпеченню прав людини. Крім того, в рамках ініціативи розглядаються спільні проекти в галузях

енергетики, транспорту, екології, науки та технологій, культури та освіти.

Одним із результатів досягнень України в рамках ініціативи "Східне партнерство" є підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у 2014 році. Ця угода містить важливе положення про наближення до Європейських стандартів та норм, зокрема в галузі економіки, права, політики, культури та освіти. Також угода передбачає зменшення тарифних бар'єрів між Україною та ЄС, що дозволяє українським підприємствам експортувати свою продукцію на європейський ринок.

Україна продовжує активно співпрацювати з Європейським Союзом у рамках ініціативи "Східне партнерство" та інших форматів співробітництва. Наприклад, у рамках "Східного партнерства" Україна діє у галузі енергетики, розвиває транспортну інфраструктуру, зміцнює демократію та правову державу, сприяє розвитку громадянського суспільства та підвищує якість життя населення.

Україна також активно бере участь у різних форматах діалогу з Європейським Союзом, зокрема у зустрічах на рівнях керівництва, робочих групах та експертних засіданнях. У цих рамках зустрічі обговорюються актуальні питання співпраці, зокрема в галузі економіки, безпеки, прав людини та розвитку громадянського суспільства.

Одним із важливих напрямків співпраці між Україною та Європейським Союзом є діалог про вільний торговельний простір між Україною та ЄС. У 2014 році було підписано Угоду про асоціацію, яка містить положення про зменшення тарифів на товари та послуги між Україною та ЄС. Також в рамках ініціативи «Східне партнерство» було започатковано спільну ініціативу «Глибоке та всеосяжне вільне ведення торгівлі між Україною та ЄС», яка передбачає поглиблення інтеграції української економіки з європейською.

незалежно від того, в рамках співпраці між Україною та Європейським Союзом реалізуються проекти з розвитку транспортної інфраструктури, енергетичної безпеки, боротьби з корупцією та

зміцнення демократії. Також завершуються спільні наукові та технологічні проекти, що сприяють розвитку інноваційного потенціалу України.

Таким чином, участь України в ініціативі «Східне партнерство» є елементом зовнішньополітичної стратегії країни, який сприяє зміцненню співпраці та зближення з Європейським Союзом, забезпечує зміцнення економічної, політичної та культурної взаємодії між Україною та країнами ЄС. Важливим аспектом цього співробітництва є також підвищення стандартів життя та соціальної захищеності українського народу, що стає можливим завдяки впровадженню європейських стандартів у різних сферах життя.

Україна має намір продовжувати активну співпрацю з Європейським Союзом та брати участь у різних форматах діалогу, зокрема в рамках ініціативи «Східне партнерство». Для цього необхідно продовжувати проводити реформи та зміцнювати інституційну та економічну стійкість країни, що сприятиме зміцненню партнерства та співпраці з країнами Європейського Союзу.

Участь України в ініціативі "Східне партнерство" охоплює ряд різноманітних форматів діалогу. Крім того, це можуть бути самі зустрічі на високому рівні, на яких обговорюються питання, що стосуються розвитку партнерських відносин між Україною та ЄС.

Також в рамках ініціативи проводяться зустрічі робочих груп, на яких обговорюються конкретні питання з різними сферами співпраці, наприклад, питання енергетики, торгівлі, транспорту тощо. Крім того, в рамках «Східного партнерства» проводяться різноманітні тренінги, семінари та інші заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації та обмін досвідом між фахівцями з різних сфер.

Також участь України в "Східному партнерстві" забезпечує підтримку різних ініціатив, які спрямовані на підвищення рівня соціальної та економічної стійкості в Україні. До ініціативи можуть належати інші проекти з розвитку енергоефективності, підтримки малих та середніх підприємств, розвитку громадського транспорту тощо.

Участь України в ініціативі "Східне партнерство" дозволяє нашій країні бути частиною широкого європейського співтовариства, посилити зміцнення партнерства з країнами ЄС та забезпечити Україну у зовнішніх європейських стандартах та цінностях.

Важливим аспектом участі України в "Східному партнерстві" є співпраця з іншими країнами-партнерами ініціативи. Україна має можливість взаємодіяти з Азербайджаном, Білоруссю, Грузією, Молдовою та відновленою демократією Вірменією, що дозволяє зміцнювати регіональне партнерство та розвивати спільні проекти з різними сферами.

Партнерство з ЄС у рамках «Східного партнерства» також дозволяє Україні сприяти реформам, зокрема у сфері демократії, прав людини, правової системи та боротьби з корупцією. Це забезпечує зміцнення демократичних інституцій та надає Україні можливості бути більш привабливою для іноземних інвесторів, що сприятиме економічному розвитку країни.

Участь України в «Східному партнерстві» також дозволяє зміцнити безпеку в регіонах, зокрема шляхом співпраці у сфері боротьби з транскордонними загрозами, такими як тероризм, збройний конфлікт, нелегальна міграція, торгівля людьми та наркотиками.

Формати діалогів у рамках «Східного партнерства» включають зустрічі на різних рівнях – від міністерського до експертного – а також проведення спільних заходів, наприклад, семінарів, конференцій та інших подій. Зустрічі ділових кіл та експертів дозволяють обговорювати актуальні питання та вирішувати проблеми в різних сферах, таких як енергетика, транспорт, підприємництво, наука та освіта.

Україна має можливість активно співпрацювати з ЄС у рамках "Східного партнерства" та розвивати свій потенціал, зокрема, на шляху до членства в Європейському Союзі.

Однак варто відзначити, що участь України в "Східному партнерстві" також залежить від геополітичних ресурсів та політичної ситуації в країні. Наприклад, після подій Євромайдану та анексії

Криму Росією співпраця України з ЄС у рамках "Східного партнерства" стала більш інтенсивною та спрямованою на зміцнення демократії та незалежності країни.

Крім того, ініціатива "Східного партнерства" також має свої обмеження, зокрема, пов'язані з обмеженими ресурсами, недостатньою підтримкою деяких країн-учасниць, труднощами в економічному розвитку та забезпеченні безпеки в регіоні.

Отже, участь України у «Східному партнерстві» має багато переваг та можливостей країн для розвитку країни та співпраці з іншими партнерами. Протест, успішна реалізація проектів та досягнення мети залежить від політичної стабільності в Україні та регіоні, а також від підтримки та співпраці з іншими країнами.

У форматах діалогів у рамках "Східного партнерства" Україна співпрацює з ЄС та іншими країнами-учасниками на різних рівнях. Основним форматом є сама собі "Східного партнерства", яка виконується регулярно щороку. У цих самих представники країни-учасники обговорюють питання співпраці в різних сферах, включаючи політичну, економічну, соціальну та культурну співпрацю.

Крім того, існує також ряд робочих груп та підкомітетів, які займаються конкретними питаннями співпраці в різних сферах, таких як торгівля, енергетика, транспорт, культура та інші. В рамках цих робочих груп проводяться зустрічі, конференції та інші заходи з надання послуг та реалізації конкретних проектів та ініціатив.

Також найчастіше форматами діалогів є міжурядові консультації, які здійснюються між урядами країн-учасниць. Ці консультації дозволяють обговорювати більш конкретні питання співпраці та розробляти плани реалізації конкретних проектів та ініціатив.

Також важливим аспектом співпраці в рамках "Східного партнерства" є підтримка громадянського суспільства та розвитку людського потенціалу. Для реалізації цього різноманітні програми та проекти, спрямовані на розвиток освіти, науки, культури та інших сфер, що забезпечують розвиток людського потенціалу країни-учасниці.

Отже, формати діалогів у рамках «Східного партнерства» дозволяють країнам-учасникам спільно обговорювати питання співпраці та розробляти плани реалізації конкретних проектів та ініціатив. Крім того, співпраця в рамках "Східного партнерства" спрямована на розвиток громадянського суспільства та розвиток людського потенціалу-учасника.

різних форматів діалогу, в рамках «Східного партнерства» також різні інструменти фінансової підтримки, які дозволяють фінансувати проекти та ініціативи в різних сферах співпраці. Наприклад, Європейський інструмент сусідства (ЄІС) є одним із головних інструментів фінансової підтримки, який дозволяє забезпечити фінансування проектів у різних сферах співпраці, таких як енергетика, транспорт, культура, наука та інші.

Крім того, ЄС також надає фінансову підтримку через інші програми, такі як Європейський союз для молоді, програма «Еразмус+» та інші. Ці програми дозволяють фінансувати проекти та ініціативи у сфері освіти, науки, культури та інших сферах, що сприяють розвитку людського потенціалу країни-учасниці.

Отже, в рамках «Східного партнерства» існує широкий спектр форматів діалогу та інструментів фінансової підтримки, які дозволяють країнам-учасникам розвивати співпрацю в різних сферах та забезпечити розвиток громади.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт "Східного партнерства" - <https://www.euneighbours.eu/uk/eastern-partnership>
2. Інформаційно-аналітичний портал "Європейська правда" - <https://www.eurointegration.com.ua/articles/>
3. Документи Європейської комісії про "Східне партнерство" - https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/eastern-partnership_en
4. Публікації та дослідження Інституту світової політики - <https://iwp.org.ua/uk/>

5. Сайт Міністерства закордонних справ України - <https://mfa.gov.ua/>
6. Сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України - <https://me.gov.ua/>
7. Сайт Міністерства законодавства та юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
8. Дослідницький центр "Нова Європа" - <https://neweurope.org.ua/>
9. Центр "Разумкова" - <https://razumkov.org.ua/>
10. Міжнародний центр перспективних досліджень - <https://icps.com.ua/>
11. Дипломатична академія України - <https://da.mfa.gov.ua/>

Симанчук Віталій Володимирович,
студент IV курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Співробітництво України та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони

Зміни в політичному та геополітичному ландшафті, що сталися після завершення Холодної війни, вимагали нових підходів до питання безпеки та оборони в Європі. Відповідно, регіональні ініціативи та міжнародні організації зайнялися створенням власних концепцій безпеки, серед яких Європейська політика безпеки та оборони (ЄПБО).

Основними цілями ЄПБО є забезпечення безпеки та стабільності в Європі, захист її інтересів, підвищення здатності до реагування на кризові ситуації, а також зміцнення співпраці між європейськими країнами. Відповідно, Європейський Союз (ЄС) розробляє спільні ініціативи в галузі безпеки та оборони, щоб забезпечити ці цілі.

Співпраця між Україною та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони є важливою складовою стратегії забезпечення безпеки в регіоні. Україна веде активний діалог з ЄС щодо співпраці в галузі безпеки та оборони, а також приймає участь в об'єднаних зусиллях ЄС щодо забезпечення миру та безпеки в Європі та світі.

Однією з головних спільних ініціатив є здійснення спільних миротворчих операцій та місій. Україна бере активну участь в миротворчих місіях ЄС, наприклад, у місії EULEX на Косові та місії EUMM в Грузії. Україна також співпрацює з ЄС європейськими партнерами у сфері розвитку спільних оборонних технологій та забезпечення колективної обороноздатності. В рамках цієї співпраці Україна отримала можливість брати участь у розробці та виробництві спільної техніки та знарядь для військових потреб.

Окрім того, Україна приєдналась до Програми партнерства з багатосторонньою модернізацією оборони (DEEP), яка сприяє усуненню недоліків та вдосконаленню військової техніки, зброї та

знарядь, а також вдосконаленню військових знань та навичок українських військових.

Також, Україна та ЄС співпрацюють у сфері кібербезпеки та кібероборони. Україна була однією з перших країн-партнерів, яка підписала Угоду про кібербезпеку з ЄС, що передбачає співпрацю у сфері запобігання кібератакам, виявлення та реагування на кіберзагрози, а також обмін інформацією про кібербезпеку.

Україна та ЄС також співпрацюють у сфері роззброєння та контролю над зброєю. Україна є учасницею Конвенції про заборону розміщення ядерної зброї на території країн, які не мають її на своїй території (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї), а також регулярно бере участь у роботі Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) щодо контролю за ядерною безпекою та нерозповсюдженням ядерної зброї.

Окрім цього, Україна співпрацює з ЄС у сфері миротворчої діяльності. Українські військові приймають участь у миротворчих місіях під егідою ООН та ЄС, зокрема в місіях в Афганістані, на Близькому Сході та в Африці. Також, Україна надає фінансову та матеріальну допомогу для виконання миротворчих завдань в різних країнах світу.

Україна та ЄС також співпрацюють у сфері боротьби з тероризмом та радикалізацією. Україна активно долучається до роботи Європейської платформи з боротьби з радикалізацією, яка передбачає обмін інформацією та досвідом у сфері протидії радикальному екстремізму та тероризму. Крім того, Україна регулярно співпрацює з країнами ЄС у рамках різних міжнародних ініціатив, спрямованих на боротьбу з тероризмом та іншими загрозами безпеці.

Україна та ЄС також співпрацюють у сфері кризового менеджменту та гуманітарної допомоги. Україна була однією з перших країн, яка підписала Меморандум про розуміння з ЄС у гуманітарній допомозі та кризовому менеджменті, що передбачає співпрацю у сфері надання допомоги в разі природних катастроф, епідемій, конфліктів та інших кризових ситуацій.

Отже, співробітництво України та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони є важливим елементом забезпечення стабільності та безпеки в регіоні. Україна та ЄС мають спільний інтерес у забезпеченні миру та безпеки в Європі та за її межами. Україна активно працює над реформами у сфері безпеки та оборони, щоб забезпечити свою національну безпеку та відповісти на виклики сучасного світу. Співпраця з ЄС є важливою складовою цього процесу.

Однак, не дивлячись на багатообіцяючу співпрацю, Україна зіткнулася з рядом викликів у забезпеченні своєї національної безпеки. Одним з найбільших викликів є війна на сході України, яка триває з 2014 року. Цей конфлікт має важливі наслідки для безпеки в регіоні та потребує спільних зусиль України та ЄС для його врегулювання. Крім того, Україна стикається зі зростаючими загрозами з боку терористичних груп та ризиками кібератак.

Україна та ЄС повинні продовжувати роботу над спільними проектами та ініціативами у сфері безпеки та оборони, щоб забезпечити мир та стабільність в регіоні. Одним з напрямків співпраці має бути підтримка реформ в Україні, спрямованих на забезпечення національної безпеки та підвищення ефективності армії. ЄС може допомогти Україні у забезпеченні міцної та ефективної армії, яка зможе відповісти на виклики сучасного світу.

Крім того, Україна та ЄС мають працювати над спільними проектами у сфері кібербезпеки та боротьби з тероризмом. Зокрема, можна обмінюватися досвідом та кращими практиками у цих сферах, а також співпрацювати у розробці та впровадженні нових технологій та інструментів.

Також важливим напрямком співпраці між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони є розвиток миротворчої діяльності. Україна бере участь у миротворчих місіях ООН та ЄС, а також активно співпрацює з міжнародними партнерами у забезпеченні миру та стабільності в регіоні. ЄС може допомогти Україні у розвитку її миротворчої діяльності, зокрема, шляхом підтримки тренінгів та навчань з цієї теми.

Також важливо зазначити, що співпраця України та ЄС у сфері безпеки та оборони має значний вплив на регіональну та глобальну безпеку. Україна є важливим гравцем на сході Європи та має стратегічне значення для безпеки та стабільності в регіоні. У свою чергу, ЄС має значний досвід у сфері безпеки та оборони, який може бути корисним для України.

Отже, співпраця України та ЄС у сфері безпеки та оборони є важливим елементом забезпечення миру та стабільності в регіоні. Незважаючи на виклики, з якими стикається Україна, спільні зусилля України та ЄС можуть сприяти забезпеченню національної та регіональної безпеки. Співпраця у сфері кібербезпеки, боротьбі з тероризмом та миротворчості може бути зміцнена шляхом розвитку діалогу та співпраці між Україною та ЄС, обміну досвідом та кращими практиками, а також розробки та впровадження нових технологій та інструментів.

У цьому контексті важливим є забезпечення фінансової та технічної підтримки з боку ЄС. Зокрема, Європейський інструмент з сусідства, який було започатковано в 2014 році, є одним із інструментів сприяння зміцненню співпраці між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони. Цей інструмент дозволяє надавати фінансову та технічну підтримку Україні у різних сферах, зокрема, у підвищенні обороноздатності та зміцненні державного управління.

Крім того, Україна активно співпрацює з НАТО у сфері безпеки та оборони. НАТО є важливим партнером для України в забезпеченні національної безпеки та реформуванні оборонного сектору. Україна бере участь у багатьох ініціативах НАТО, зокрема, у партнерських програмах, тренінгах та навчаннях. Також Україна є членом Партнерства заради миру, яке було створене НАТО для співпраці з країнами-партнерами в сфері безпеки та оборони.

Завершуючи доповідь, можна зазначити, що співпраця України та ЄС у сфері безпеки та оборони є важливим елементом забезпечення миру та стабільності в регіоні. Незважаючи, на цьому шляху є великий потенціал для подальшого розвитку співпраці та зміцнення

партнерства між Україною та ЄС. Важливим є продовження реформ у сфері безпеки та оборони в Україні, зокрема, у підвищенні ефективності управління та забезпеченні прозорості в галузі оборонного промислу.

У світлі геополітичних викликів, з якими стикається Європа та світ в цілому, важливо підтримувати та розвивати співпрацю між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони. Зміцнення безпеки в Україні є не лише в інтересах країни, але й в інтересах міжнародної спільноти, яка має бути єдиною у своїх зусиллях для забезпечення стабільності та миру у регіоні.

Тому важливим є подальший розвиток співпраці між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони, зокрема, у підвищенні ефективності управління та забезпеченні прозорості в галузі оборонного промислу, розвитку військово-технічного співробітництва, кібербезпеки, боротьбі з тероризмом та миротворчості. Також важливим є забезпечення фінансової та технічної підтримки з боку ЄС, яка дозволить зміцнити безпеку в регіоні та підвищити рівень співпраці між Україною та ЄС.

Таким чином, можна зробити висновок, що співпраця між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони є важливим фактором для забезпечення миру та стабільності в регіоні, а також для зміцнення партнерства між країнами. Україна робить великі кроки для зміцнення своєї обороноздатності та безпеки, однак незважаючи на це, країна потребує допомоги та підтримки з боку ЄС. У свою чергу, ЄС має інтерес у забезпеченні стабільності та миру в регіоні, тому співпраця у цій сфері має великий потенціал для подальшого розвитку.

Для досягнення успіху в цій сфері, необхідно продовжувати вдосконалювати механізми співпраці, забезпечувати відкритість та прозорість у відносинах між країнами, а також забезпечувати ефективне використання ресурсів та координацію зусиль. Зміцнення співпраці у сфері безпеки та оборони має бути базовим елементом стратегії партнерства між Україною та ЄС. Крім того, необхідно звернути увагу на те, що безпека та оборона - це не лише аспекти

військової діяльності, але й ширший поняття, яке включає в себе безпеку економіки, соціальної сфери, охорону довкілля та інші аспекти. Тому, співпраця між Україною та ЄС у цій сфері повинна бути комплексною та охоплювати всі сфери життя.

Отже, можна зробити висновок, що співробітництво України та ЄС у рамках Європейської політики безпеки та оборони має велике значення для забезпечення миру та стабільності в регіоні. Україна стикається зі значними викликами у сфері безпеки та оборони, проте спільні зусилля України та ЄС можуть сприяти її захисту та зміцненню її оборонної потужності.

ЄС може надати Україні значну підтримку у цій сфері, зокрема, шляхом надання фінансової допомоги, підтримки реформ, спільної розробки та впровадження нових технологій та інструментів, а також спільної боротьби зі спільними викликами, такими як тероризм, кібербезпека та гібридна війна.

Співпраця України та ЄС у сфері безпеки та оборони є важливим фактором забезпечення безпеки та стабільності в регіоні. Україна має великий потенціал у цій сфері та може стати важливим гравцем на сході Європи, а ЄС може надати значну підтримку в розвитку її оборонної потужності та забезпеченні її національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Політика безпеки та оборони ЄС:
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/uk/sheet/156/politika-bezpeki-ta-oboroni-yes>

2. Доктрина національної безпеки України:
<https://www.president.gov.ua/documents/doktrina-nacionalnoyi-bezpeki-ukrayini-9894>

3. Співпраця України з НАТО:
https://www.nato.int/cps/ua/natohq/topics_37748.htm

4. Міністерство оборони України: <https://www.mil.gov.ua/>

5. Європейський інститут миру: <https://www.eip.org/>

6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Стратегії розвитку оборонної галузі на період до 2020 року": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2016-%D0%BF>

7. Європейський Союз та його зовнішня політика безпеки та оборони: https://www.coleurope.eu/sites/default/files/research-paper/2021/rp_01_21_houben.pdf

8. Програма співпраці між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони на 2017-2019 роки: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/programme_en.pdf

9. Офіційний сайт Європейського Союзу: <https://europa.eu/>

Сиром'ятенко Станіслав Вадимович
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Роль Президента України у реалізації євроінтеграційного курсу держави

Розпочну із дефініції поняття «Європейська інтеграція України до Європейського Союзу», а саме це такий процес економічного і політико-правового зближення України з європейськими міждержавними структурами, який триває протягом 2000-2023 рр. XXI ст. і повинен завершитися зі вступом України до ЄС.

Також, виділю правову основу даного курсу, якою виступає Угода про партнерство та співробітництво від 14 червня 1994 (набула чинності 1 березня 1998 р.). Ця угода започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Крім того, укладено низку галузевих угод та документів міжнародно-правового характеру, згідно з якими здійснюється співробітництво між Україною та ЄС.

Можу виділити певні моменти у діяльності нашого президента у парадигмі євроінтеграції, а саме те, що він відстоює інтереси України на зовнішній арені та надає політичну підтримку внутрішньому реформуванню країни з урахуванням євроінтеграційного курсу. У 2019 році завдяки закріпленню євроінтеграційного курсу в Конституції Президент став гарантом реалізації цього курсу. За його участю в межах самітів Україна-ЄС та самітів Східного партнерства ведеться політичний діалог та діалог з питань політики.

Також, слід зазначити його повноваження у даному питанні:

- звертається із посланнями до ВРУ про внутрішнє і зовнішнє становище України
- представляє державу у міжнародних відносинах
- здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю
- призначає керівників дипломатичних установ

- забезпечує ведення переговорів та укладання міжнародних договорів України

- як суб'єкт законодавчої ініціативи може ініціювати євроінтеграційні законопроекти

- може визначати євроінтеграційні законопроекти як невідкладні для позачергового розгляду ВРУ

- має право вето на прийнятті закони та право повернути їх на повторний розгляд ВРУ

Якщо говорити в цілому, то Україна є учасницею ініціативи ЄС «Східне партнерство», установчий саміт якої відбувся 7 травня 2009 у м. Прага.

В умовах, коли тривають переговори про нову рамкову Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, двосторонні відносини також регулюються Порядком денним асоціації між Україною та ЄС — своєрідним містком між Угодою про партнерство та співробітництво та Угодою про асоціацію. Українське експертне середовище здійснює Громадський моніторинг виконання цього документу.

Першим етапом євроінтеграційних процесів України була Помаранчева революція наприкінці 2004 року, котра покращила європейські перспективи України, де опозиційний лідер Віктор Ющенко натякнув на натиск на ЄС для поглиблення зв'язків і описав план із чотирьох пунктів: визнання України ринковою економікою, вступ до Світової організації торгівлі, асоційоване членство в Європейському Союзі і, нарешті, повне членство. Президент України Віктор Ющенко попросив у Брюсселі в середині грудня 2004 року чіткіших вказівок на перспективи членства України, сказавши, що затверджений План дій відображає лише рівень відносин між Україною та ЄС, якого ми могли досягти до президентських виборів у 2004 році.

Незважаючи на те, що до початку переговорів про членство в ЄС ще довгий шлях, Європейська комісія заявила, що майбутнє членство в ЄС не буде виключено. Ющенко відповів на апатичні настрої Комісії, заявивши, що він має намір надіслати заявку на членство в ЄС

«найближчим часом» і що він має намір уважно вивчити відносини України зі Співдружністю Незалежних Держав, щоб забезпечити інтеграцію до ЄС. Декілька лідерів ЄС вже заявили про рішучу підтримку тісніших економічних зв'язків з Україною, але припинили пряму підтримку такої заявки. 21 березня 2005 року міністр МЗС Польщі Адам Даніель Ротфельд зазначив, що Польща всіляко сприятиме прагненню України до інтеграції до ЄС, досягнення статусу країни з ринковою економікою та вступу до Світової організації торгівлі. Він також сказав: «На даний момент ми повинні говорити про конкретні кроки у співпраці, а не за пусті розмови про європейську інтеграцію», сказав тогочасний президент».

Наступним гарантом мав би стати Віктор Янукович, проте, всім відомо який курс він обрав за роки своєї каденції. У травні 2010 року президент Віктор Янукович пообіцяв прийняти в червні 2010 року законодавство, необхідне для створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Янукович очікував скасування віз між Україною та країнами-членами ЄС і створення зони вільної торгівлі до березня 2011 року.

Уряд Азарова продовжував політику спрямовану на інтеграцію до ЄС. Протягом травня та червня 2010 року Прем'єр-міністр Микола Азаров та міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко заявляли, що інтеграція до Європи була і залишається пріоритетом внутрішньої та зовнішньої політики України.

Політика уряду Азарова не виключає інтеграції в ЄС, заявив 12 травня 2010 року комісар ЄС із питань розширення Штефан Фюле: «План дій для України щодо встановлення безвізового режиму для короткострокових поїздок між Європейською Радою та Україною було погоджено 22 листопада 2010 р. Ця дорожня карта вимагає значного вдосконалення українського прикордонного контролю, політики міграції та надання притулку».

21 листопада 2013 року Верховна Рада не прийняла жодного з шести клопотань про надання дозволу экс-прем'єр-міністру Юлії Тимошенко на лікування за кордоном, що було вимогою ЄС для

підписання угоди про асоціацію. Того ж тижня Тимошенко заявила, що готова просити ЄС відмовитись від вимоги про свою свободу, якщо це означає, що президент Віктор Янукович підпише угоду про асоціацію. Того ж дня постанова уряду України припинила підготовку до підписання угоди про асоціацію; натомість він запропонував створити тристоронню торгову комісію між Україною, Європейським Союзом та Росією, яка вирішувала б питання торгівлі між сторонами. Прем'єр-міністр Микола Азаров видав указ із метою «забезпечення національної безпеки України» та врахування можливих наслідків торгівлі з Росією (та іншими країнами СНД), якщо угода буде підписана на саміті 28—29 листопада у Вільнюсі.

Призупинення підписання угоди про асоціацію ініціювало хвилю протестів, яка врешті-решт скинула Віктора Януковича та його уряд. Відносини з моменту призупинення дії угоди про асоціацію до падіння Януковича є важливим етапом на нашому шляху до ЄС.

Також, 2 грудня 2013 року президент Європейської комісії Жозе Мануель Баррозу погодився зустрітись з делегацією України для обговорення більш тісних зв'язків із ЄС, проте заявив, що не буде відновлення переговорів щодо запропонованої. Того ж дня перший віце-прем'єр-міністр України Сергій Арбузов заявив, що Україна планує підписати «дорожню карту» з ЄС.

Проте, за каденції Петра Порошенка, котрий став п'ятим президентом нашої Держави, євроінтеграційні процеси пришвидшились, причому, це було помітно навіть пересічному громадянину.

Віктор Янукович та його уряд були відсторонені від займаної посади парламентом після української революції 2014 року в лютому 2014 року. Скидання Януковича втягнуло Україну в кримську кризу 2014 року та проросійський конфлікт в Україні 2014 року. У березні 2014 року ЄС засудив анексію Криму Росією та «явне порушення Росією українського суверенітету та територіальної цілісності актами агресії з боку російських збройних сил». ЄС також заморозив (і спробував стягнути) «незаконно привласнені українські державні

кошти», заморозив активи та заблокував в'їзд до ЄС росіян та українців, яких вважають винними у заворушеннях в Україні. Політичну частину Угоди про асоціацію підписав 21 березня 2014 року новий прем'єр-міністр Арсеній Яценюк, а решту частин угоди щодо вільної торгівлі відкладено до травневих виборів. Митні збори за український експорт до ЄС були тимчасово скасовані в квітні 2014 року. Фінансову допомогу також обіцяли Україні. У травні 2014 р. Україні було надано двосторонню позику щодо макрофінансової допомоги на мільярд євро.

Після виборів новий президент України Петро Порошенко та Європейський Союз підписали економічну частину Угоди про асоціацію 27 червня 2014 р. Президент Європейської Ради Герман Ван Ромпей описав підписання як «Великий день для Європи».

Підписант президент України Петро Порошенко назвав його «Україна підкреслює свій суверенний вибір на користь членства в ЄС», а також описав це як «перший, але найрішучіший крок України» до членства в ЄС. Порошенко також встановив 2020 рік як ціль для подання заявки на вступ до ЄС. Як повідомляв «Голос Америки» 27 червня, «умови угод про ЄС вимагають від Грузії, Молдови та України не укладати подібні угоди про вільну торгівлю з Кремлем». 16 вересня 2014 року Верховна Рада схвалила законопроект про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, який того ж дня підписав президент Петро Порошенко.

«Ми вирушили в далеку подорож, допомагаючи Україні стати, як і інші, тим, що ми зараз називаємо, новими державами-членами, але ми повинні відкласти короткострокові політичні розрахунки» (Жозе Мануель Дюрау Баррозу).

Того ж року ЄС та Україна на прохання українського уряду домовились про створення Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (EUAM Ukraine), яка є цивільною місією Єдиної політики безпеки та оборони ЄС для реформи цивільної галузі безпеки України, яка офіційно розпочала свою діяльність в Україні 1 грудня 2014 р. EUAM Ukraine, в якому працює понад 300 співробітників, що

працюють у головному штабі у Києві, а також у виїзних офісах у Львові, Харкові та Одесі та мобільному підрозділі сьогодні, надає стратегічні поради та практичну підтримку українським колегам. Працюючи з низкою правоохоронних та правових органів (Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція, Національне антикорупційне агентство, Державна прикордонна служба, Державне бюро розслідувань та інші), EUAM Ukraine прагне зробити цивільний сектор безпеки більш ефективний, прозорий та користується довірою громадськості.

17-й саміт Україна — ЄС відбувся 27 квітня 2015 року в Києві. Під час саміту Східного партнерства у Ризі у травні 2015 року ЄС домовився про позику Україні на 1,8 млрд євро. 1 січня 2016 року набула чинності Поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. До квітня 2016 року Угода про асоціацію була ратифікована Україною та усіма країнами-членами ЄС, крім Нідерландів, які провели референдум про затвердження договору. Після відхилення угоди на референдумі прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рутте заявив, що ратифікація буде призупинена під час переговорів з іншими сторонами договору з метою пошуку компромісу. У грудні 2016 року було затверджено рішення глав держав чи урядів держав-членів ЄС, яке дало юридично обов'язкові тлумачення угоди для вирішення проблем, піднятих на референдумі. Зокрема, він заявив, що не зобов'язував ЄС надати Україні статус кандидата в члени ЄС, забезпечити гарантії безпеки, фінансову допомогу або вільне пересування в межах ЄС. Рішення набуде чинності, якщо Нідерланди ратифікують угоду, яку потрібно було затвердити парламентом. Описуючи цей план, Президент заявив: «Ми вже кілька разів обговорювали з лідерами Європейського Союзу програму встановлення певного патронату певними країнами над певними містами та містечками Донбасу, нехай Німеччина бере на себе відповідальність за Краматорськ, а Греція за Маріуполь, нехай Велика Британія за Волноваху, нехай інші країни беруть

Сєвєродонєцьк, Лисичанськ, Авдїївку» (Петро Олексїйович Порошенко).

Погоджусь із даною тезою, оскїльки, якщо ЄС візьме під свїй патронат пошкоджені міста України, це дозволить нашїй державі швидше відновитись та вступити до ЄС.

З 21 лютого 2019 року в Конституції України прописано вступ України в Європейський Союз, що робить неможливим зміну зовнішньої політики України.

Сучасним гарантом євроїнтеграційного курсу України є Володимир Зеленський, котрий обїймає посаду президента з 2019-го року, та є шостим сувереном нашої держави.

Шостий президент Володимир Зеленський продовжив євроїнтеграцію України. 26 серпня 2020 року Зеленський заявив, що в Брюсселі мають назвати чїткі умови для вступу України в ЄС, адже після отримання конкретного перелїку кроків буде зрозумїло, що треба зробити й скїльки потрібно часу для євроїнтеграції України.

Під час 23-го самїту Україна-Європейський Союз, 12 жовтня 2021 року прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, віце-президент Європейської комісії, високий представник Європейського Союзу із закордонних справ та безпекової політики Жозеп Боррель та надзвичайний і повноважний посол Словенії в Україні Томаж Менцін підписали угоду між Україною та Європейським Союзом і його державами-членами про Спільний авіаційний простір.

28 лютого 2022 року після початку російського вторгнення в Україну президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн заявила, що Україна належить до Європейського Союзу, і блок хоче, щоб Україна приєдналася, але для цього знадобиться час.

Європейський парламент 1 березня 2022 року переважною більшістю голосів (637 голосами «за», тільки 13 євродепутатів виступили «проти», 26 утрималися) затвердив резолюцію, яка рекомендує державам-членам ЄС працювати над наданням Україні статусу кандидата на вступ. Утім, голос Європарламенту є рекомендаційним.

8 квітня 2022 року президент Єврокомісії Урсула фон дер Ляйєн передала Зеленському анкету-опитувальник, заповнення якої є обов'язковою умовою вступу України до ЄС. Зеленський запевнив, що опитувальник буде заповнений за тиждень.

29 травня 2022 року із метою підтримки на шляху України до європейського майбутнього, зокрема отримання статусу кандидата на членство в Європейському Союзі у 25-26 червня 2022 року, урядом України була започаткована комунікаційна кампанія «Embrace Ukraine. Strengthen the Union».

23 червня 2022 року під час саміту лідерів країн ЄС Україна отримала статус кандидатів на членство у ЄС.

Підсумовуючи вище сказане, можу сказати, що гарант Конституції, суверен нашої держави, тобто Президент України несе провідну роль у процесах євроінтеграції, тобто, по суті є рушійною силою в даному питанні, серед гілок влади звісно.

В цілому, інститут Президента в нашій країні розвивається, адже пройшло не так багато років після виходу нашої держави із СРСР. Проте, я вважаю, що наша держава рухається у правильному напрямку, адже євроінтеграція- це непорушний та незмінний процес, котрий прописаний в нашій Конституції, тобто є незмінним з 2015 року.

На мою думку, євроінтеграційний процес України скоро завершиться, а завершиться він саме вступом нашої держави до ЄС, з чим, теперішній гарант Конституції пореається на тверду п'ятірку.

Список використаних джерел

1)<https://eu-agreement.ed-era.com/b3/p2> Наукова публікація «Вступ України до ЄС, загальний погляд»

2)https://en.wikipedia.org/wiki/Accession_of_Ukraine_to_the_European_Union Стаття на тему «Accession of Ukraine to the European Union»

3) https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf Публікація на тему «Україна на шляху ЄС, реалії та перспективи»

4) https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8 Стаття на тему «Європейська інтеграція України».

Турецька Роксолана Володимирівна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Угоди «Про визначення загальної схеми участі України в операціях ЄС з регулювання криз» та «Про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом» 2005 р.

У 2004 році з метою створення на Півдні і Сході від нових кордонів розширеного ЄС зони стабільності миру і добробуту шляхом налагодження тісних довготривалих відносин із 16-ма сусідніми країнами на підставі Звернення Європейської Комісії «Ширша Європа» було започатковано Європейську політику сусідства. Вона спрямована на те, щоб не допустити виникнення нової лінії розподілу між розширеним ЄС і його сусідами та передбачає можливість надати сусіднім державам брати участь у різних видах діяльності ЄС завдяки тіснішій політичній, економічній, культурній співпраці та взаємодії в галузі безпеки.

Згодом, у 2009 р. у межах Європейської політики сусідства була започаткована нова форма поглибленої співпраці – Східне партнерство, що визначила активну взаємодію ЄС з Україною та іншими 5-ма сусідніми країнами (Азербайджаном, Білорусією, Вірменією, Грузією, Молдовою).

Цілі політики Східного партнерства досягаються як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівні шляхом регіонального співробітництва. Двосторонній рівень передбачає поглиблення співпраці ЄС з конкретним партнером по програмі. Таке поглиблення досягається завдяки співробітництву сторін з актуальних питань суспільного розвитку (спрощення візового режиму, реалізації економічних проектів, надання технічної допомоги), а також шляхом укладання угод нового покоління – угод про асоціацію. Взаємне порозуміння сторін щодо необхідності поглибити співпрацю між

Україною і ЄС, розширення її змісту дозволило сторонам підписати в 2005 р. План дій Україна — ЄС («Європейська політика сусідства») на період 2005–2009 років. У преамбулі Плану зазначалося, що його імплементація допоможе реалізації положень Угоди, сприятиме і підтримуватиме мету України щодо подальшої інтеграції до європейських економічних та соціальних структур.

План дій Україна-ЄС дав змогу суттєво розширити двостороннє співробітництво України до ЄС без внесення змін до чинної договірно-правової бази. За своїм змістом План дій містив перелік конкретизованих зобов'язань України у сфері зміцнення демократичних інституцій, боротьби з корупцією, структурних економічних реформ та заходів по розвитку співпраці з ЄС в секторальних сферах.

Паралельно із загальним поглибленням відносин у 2000-х роках на основі міжнародних договорів активізувалося секторальне співробітництво з ЄС в окремих напрямках взаємного інтересу. У сфері безпеки – Угоду між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом, від 13.06.2005 р.; Угоду між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13.06.2005 р.

Угода про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу з врегулювання криз (підписана 13 червня 2005 року під час засідання Ради з питань співробітництва Україна – ЄС, набула чинності з березня 2008 року). У 2015 р. за взаємною згодою сторін пролонговано термін дії цього міжнародного документа.

Основна мета Угоди полягає в підтримці України в забезпеченні безпеки та стабільності в її територіальному просторі, а також в участі у миротворчих та кризових операціях ЄС, зокрема в рамках Європейської спільної безпекової та оборонної політики (ЄСБОП). Згідно з Угодою, Україна може приймати участь в миротворчих та кризових операціях ЄС, а саме як військові, так і цивільні експерти. Україна зобов'язується підготувати своїх експертів для участі в

миротворчих та кризових операціях ЄС та забезпечити їх відповідною підготовкою. ЄС зобов'язується надавати Україні фінансову та технічну допомогу для підготовки та участі у миротворчих та кризових операціях. Україна та ЄС зобов'язуються здійснювати спільні навчання та тренування з метою підготовки українських експертів до участі в миротворчих та кризових операціях ЄС.

Україна приєднується до Спільної дії, якою Рада Європейського Союзу вирішує, що ЄС буде проводити операцію з урегулювання кризи, а також до будь-якої Спільної дії чи Рішення, якими Рада Європейського Союзу вирішує розширити операцію ЄС із урегулювання кризи, згідно з положеннями цієї Угоди та будь-якими домовленостями, необхідними для її реалізації.

Отже, Угода "Про визначення загальної схеми участі України в операціях ЄС з регулювання криз" спрямована на зміцнення співпраці між Україною та ЄС в галузі безпеки та оборони, підвищення рівня підготовки українських експертів до участі в миротворчих та кризових операціях, а також на забезпечення безпеки в регіоні.

Серед ключових пріоритетних напрямів співробітництва між Україною та ЄС в рамках спільної політики безпеки на сьогоднішній день також можна додати – участь у військових та цивільних операціях/місіях ЄС, задіяння української транспортної авіації, участь в реалізації ініціативи з формування бойових тактичних груп ЄС, взаємодія між правоохоронними органами з питань належного реагування на сучасні безпекові виклики, а також поглиблення військово-технічного співробітництва.

Угода між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом, ратифікована Законом України від 20 грудня 2006 року. Відповідно до положень Угоди, Сторони беруть на себе зобов'язання забезпечувати режим безпеки та мати нормативно-правові акти в сфері безпеки та програми безпеки, що ґрунтуються на таких основних принципах і мінімальних стандартах безпеки, які будуть виконуватись у системах безпеки Сторін.

Угода передбачає встановлення процедур безпеки, які регулюють обмін конфіденційною інформацією між Україною та іншими країнами або міжнародними організаціями. Зокрема, угода визначає категорії конфіденційної інформації, порядок її обміну, права та обов'язки сторін під час обміну інформацією з обмеженим доступом.

Основні положення угоди передбачають визначення категорій інформації з обмеженим доступом: угода розрізняє дві категорії інформації з обмеженим доступом - секретну та особливо секретну. Для кожної категорії визначається рівень захисту та процедури обміну. Термін "інформація з обмеженим доступом" означає будь-яку інформацію (а саме знання, які можуть передаватися в будь-якій формі) або матеріали, визначені як такі, що потребують захисту від розголошення, і яким було надано гриф обмеження доступу.

Регулювання обміну інформацією: угода встановлює правила та процедури обміну інформацією з обмеженим доступом між Україною та іншими країнами або міжнародними організаціями. Ці правила включають у себе порядок передачі та отримання інформації, вимоги до контролю за доступом до інформації, встановлення механізмів захисту від несанкціонованого доступу, а також процедури розгляду запитів на отримання інформації. Інформація з обмеженим доступом може розкриватись або передаватись однією Стороною (Сторона, яка надає інформацію) іншій Стороні (Сторона, яка одержує інформацію) згідно з принципом контролю з боку власника інформації.

Забезпечення взаємності: угода передбачає зобов'язання сторін забезпечувати взаємну співпрацю та взаємне співробітництво. Сторони надають взаємну допомогу з питань безпеки інформації з обмеженим доступом, на яку поширюється дія цієї Угоди, а також із тих питань, що становлять спільний інтерес у галузі безпеки. Органи, визначені в статті 11, відповідно до їхніх обов'язків, проводять взаємні консультації та перевірки з питань безпеки для оцінки ефективності домовленостей про безпеку.

Прийняття цієї угоди є важливим кроком для України у забезпеченні національної безпеки та підвищенні рівня співпраці з

іншими країнами та міжнародними організаціями у галузі безпеки та оборони. Також ця угода відображає зобов'язання України дотримуватися міжнародних стандартів та норм у галузі захисту конфіденційної інформації.

Відтак, аналізуючи вищезазначені аспекти спільної політики безпеки та оборони в межах Європейського Союзу та співпраці й в цій частині з Україною, слід зауважити, що поглиблення співпраці України-ЄС в оборонній, безпековій та військовій сферах дасть змогу покращити оперативні та бойові спроможності підрозділів Збройних Сил України з метою забезпечення територіальної цілісності України та врегулювання збройного конфлікту на території України.

Обидві угоди мають на меті підвищення рівня співпраці між Україною та ЄС у сфері безпеки та оборони, а також забезпечення ефективного взаємодії в разі кризових ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Ідея розвитку політики щодо майбутніх нових східних сусідів вперше була представлена у 1998 році Міністром закордонних справ Польщі Б. Геремеком у його промові на відкритті переговорів щодо вступу до ЄС. Інтерес у розвитку східного виміру європейської політики був обумовлений бажанням Республіки встановити регіональне лідерство у розширеному Союзі. Див.: Депо Б. Східному партнерству два роки: успіх чи невдача для диверсифікованої політики сусідства?

2. Угода між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_648#Text

3. Угода між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом, ратифікована Законом України від 20 грудня 2006 року. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_750#Text

Урбанський Іван Вікторович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Співробітництво України та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони

У рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014 (надалі за текстом Угода про асоціацію), сторони домовились співробітничати на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях з метою запобігання та боротьби з тероризмом відповідно до міжнародного права, міжнародних норм у сфері прав людини, а також відповідно до гуманітарного права та норм права, що регулюють статус біженців [1].

Правовою основою цієї діяльності на національному рівні є Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р., який визначає тероризм як «суспільно небезпечну діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей» [2].

Однак прояв тероризму в будь-якій державі практично не обмежується національними кордонами, тому, як наслідок, регулюється міжнародними договорами.

Основними документами, які визначають сучасні рамки співробітництва між ЄС та Україною у реалізації спільної зовнішньої та безпекової політики, є: 1) Механізм щодо консультацій та співпраці між ЄС та Україною у сфері врегулювання криз, який було затверджено на Самміті ЄС у Севільї (21-22.06.2002 р.); 2) Угода про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим

доступом (підписана 13 червня 2005 року під час засідання Ради з питань співробітництва Україна – ЄС, набула чинності з грудня 2006 року); 3) Угода про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу з врегулювання криз (підписана 13 червня 2005 року під час засідання Ради з питань співробітництва Україна – ЄС, набула чинності з березня 2008 року). У 2015 р. за взаємною згодою сторін пролонговано термін дії цього міжнародного документа; 4) План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки від 18.06.2007р.

Основним документом, у рамках якого здійснюється співробітництво України з ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, є План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки (далі – План дій ЮСБ), затверджений 18 червня 2007 року на засіданні Ради з питань співробітництва між Україною та ЄС. У рамках плану дій ЮСБ визначені пріоритети спільної безпекової політики.

Серед ключових пріоритетних напрямів співробітництва між Україною та ЄС в рамках спільної політики безпеки на сьогоднішній день також можна додати – участь у військових та цивільних операціях/місіях ЄС, задіяння української транспортної авіації, участь в реалізації ініціативи з формування бойових тактичних груп ЄС, взаємодія між правоохоронними органами з питань належного реагування на сучасні безпекові виклики, а також поглиблення військово-технічного співробітництва.

Практичне співробітництво у сфері СПБО розпочалося з реалізації укладеної 23 грудня 2000 р. угоди між ЄС та Україною щодо участі України у Поліцейській місії ЄС у Боснії та Герцеговині та направлення українського миротворчого контингенту до складу цієї Місії з 2006 по 2012 роки. У відповідь на пропозицію Європейського Союзу керівництво України на початку 2010 р. ухвалило рішення про приєднання України до реалізації військово-морської операції ЄС з протидії актам піратства біля узбережжя Сомалі «Аталанта» (EU NAVFOR ATALANTA), що стало одним з найбільш важливих практичних кроків у напрямі активізації взаємодії в рамках СПБО.

Фрегат ВМС ЗС України «Гетьман Сагайдачний» брав участь в операції ЄС «Аталанта» у січні-березні 2014 року.

У 2011 та 2014 роках підрозділи Збройних Сил України здійснювали бойове чергування у складі Бойової тактичної групи (БТГ) Європейського Союзу «ХЕЛБРОК» (HelBRoC). 17 листопада 2014 р. між Україною та ЄС було підписано Угоду щодо статусу Консультативної місії Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України, яка була започаткована стороною ЄС з метою надання практичної допомоги нашій державі у запровадженні європейських стандартів у системі силових та правоохоронних органів та сприяння процесу імплементації реформи сектору цивільної безпеки в Україні. Основною метою діяльності Місії є посилення спроможностей України щодо врегулювання криз шляхом реформування правоохоронних органів з пріоритетом на зміцненні верховенства права, а також удосконалення системи управління правоохоронними органами із забезпеченням демократичного контролю.

На виконання домовленостей, досягнутих за підсумками 17-го саміту Україна – ЄС, та у рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, 11 червня 2015 р. започатковано переговорний процес щодо укладення Адміністративної угоди між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством, який за підсумками 2015 року успішно завершився підписанням угоди.

За підсумками 2015 року у рамках Угоди про асоціацію у сфері зовнішньої політики та політики безпеки здійснені такі кроки [3]: 1) Ратифіковано Угоду між Кабінетом Міністрів України, Урядом Литовської Республіки та Урядом Республіки Польща стосовно створення спільної військової частини (Закон України № 143-VIII) (сторони створюють спільну литовсько-польсько-українську військову частину бригадного рівня); 2) Підписано Адміністративну угоду між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством (укладення цього рамкового документа створює юридичні рамки для практичного співробітництва між

підприємствами оборонно-промислового комплексу України та країнами-членами Агентства, а також залучає до його відповідних програм і проектів).

Європейський континент опинився перед низкою невирішених проблем і виглядає досить вразливим у сенсі можливості убезпечити себе від реальних військових і терористичних загроз. Перспективи створення надійної майбутньої системи Європейської безпеки значною мірою залежать від того, як швидко Європа зможе зробити належні висновки з поточної кризи і вжити адекватні рішення. Важливе місце у цій майбутній системі вочевидь займатиме й Україна.

Посилення терористичних атак і зростання малоконтрольованої імміграції вперше після Другої світової війни і завершення холодної війни в Європі, військова агресія РФ проти України, що розпочалася у 2014 році і триває зараз, виявили неготовність сучасної Європи врегулювати конфлікти сьогодення. Відповідно європейські інститути вже почали працювати над новою Стратегією Безпеки.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text ;

2. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

3. Звіт про виконання Порядку денного асоціації та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2015 рік. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/imce/aa_goei_report_dec_2015_final_february_ukr.pdf

Храновська Мар'яна Віталіївна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Торгівельно-економічне співробітництво України та ЄС

Торгівельно-економічне співробітництво між Україною та Європейським Союзом (ЄС) має досить довгу історію і почалося вже у 1998 році, коли було підписано Партнерство та співробітництво між Україною та ЄС. У 2014 році стосунки між Україною та Росією погіршилися, що призвело до збільшення уваги до співпраці з ЄС та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Однією з головних складових торгівельно-економічного співробітництва є зменшення торговельних бар'єрів та сприяння вільному руху товарів між Україною та ЄС. У рамках Угоди про асоціацію було запроваджено поступову лібералізацію торгівлі між Україною та ЄС. На сьогодні більшість українських товарів можуть бути експортовані до ЄС без мита або з мінімальним митом.

Крім того, Угода про асоціацію передбачає глибоку та всеосяжну інтеграцію України в європейську економіку, що сприяє розвитку торгівлі та інвестицій між Україною та ЄС. Зокрема, Угода про асоціацію передбачає створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, залучення інвестицій з ЄС в українську економіку, співпрацю в галузі енергетики, транспорту та інфраструктури, а також спільне здійснення наукових досліджень та розробок.

Важливим елементом Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВ ЗВТ). Ними передбачено суттєву лібералізацію торгівлі (усунення тарифів чи квот) між сторонами, гармонізацію законодавства і нормативно-регуляторної бази.

Робота над створення ЗВТ, серед іншого, полягатиме у:

- скасуванні Україною та ЄС ввізних мит на більшість товарів, що імпортуються на ринки один одного;

- запровадженні правил визначення походження товарів, які є одним із елементів застосування торговельних преференцій;

- приведенні Україною своїх технічних регламентів, процедур, санітарних та фіто санітарних заходів та заходів щодо безпеки харчових продуктів у відповідність з європейськими, завдяки чому українські промислові товари, сільськогосподарська та харчова продукція не потребуватимуть додаткової сертифікації в ЄС;

- встановленні сторонами найбільш сприятливих умов доступу до своїх ринків послуг;

- запровадженні Україною правил ЄС у сфері публічних закупівель, що дозволить поступово відкрити для України ринок публічних закупівель ЄС;

- спрощенні митних процедур та попередженні шахрайства, контрабанди, інших правопорушень у сфері транскордонного переміщення вантажів;

- посиленні Україною захисту прав інтелектуальної власності.

Створення ПВ ЗВТ між Україною та ЄС відбуватиметься поступово, протягом 10 років. Результатами запровадження ПВ ЗВТ між Україною та ЄС стануть тісна економічна інтеграція, створення практично таких же умов для торгівлі між Україною та ЄС, що мають місце у торгівлі всередині Союзу, покращення інвестиційного клімату та прозорі правила ведення бізнесу в Україні, збільшення вибору, підвищення безпечності та якості товарів, зниження цін для українських споживачів, можливість доступ українських підприємств, крім ринку ЄС, до ринків третіх країн у зв'язку з переходом на прийняті в усьому світі стандарти.

Ще до набрання чинності Угодою про асоціацію Європейський Союз запровадив для України режим автономних торговельних преференцій – одностороннє (з боку ЄС) скасування ввізних мит, яке стосується 94,7% від усього обсягу промислових товарів та 83,4% сільськогосподарських товарів та харчової продукції, що імпортуються Євросоюзом з нашої держави (терміном дії до 1 січня 2016 року).

З 1 січня 2016 року розпочалося тимчасове застосування Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВ ЗВТ). Одночасно завершив свою дію режим автономних торговельних преференцій ЄС для України, започаткований 3 квітня 2014 року, в рамках якого в односторонньому порядку українському експорту надавався доступ до ринку ЄС на умовах ПВ ЗВТ.

1 вересня 2017 року Угода про асоціацію між Україною та ЄС набрала чинності в повному обсязі. Протягом періоду з 1 жовтня 2017 року до 30 вересня 2020 року діяли надані ЄС Україні додаткові торговельні преференції на низку українських аграрних товарів. З 1 січня 2018 року до 31 грудня 2020 року діяли також додаткові торговельні преференції на пшеницю, кукурудзу та ячмінь.

Відповідно до Угоди про асоціацію, для співробітництва з торговельно-економічних питань було утворено спеціалізований двосторонній орган – Комітет асоціації Україна-ЄС у торговельному складі. У його рамках діють 4 підкомітети: Підкомітет з питань торгівлі та сталого розвитку, Підкомітет з управління санітарними та фітосанітарними заходами, Підкомітет з питань митного співробітництва, Підкомітет з питань географічних зазначень.

Європейська Мережа Підприємств (Enterprise Europe Network) – це мережа бізнес-підтримки, яка надає послуги для підтримки розвитку МСП (малого та середнього бізнесу) в Європі.

За допомогою EEN українські МСП мають наступні можливості:

1 Отримати інформацію про можливості розвитку бізнесу на міжнародному ринку.

2 Знайти партнерів для співпраці з іншими компаніями в Європейському Союзі.

3 Отримати консультації та підтримку в питаннях міжнародної торгівлі, правових та фінансових питань.

4 Дізнатися про програми фінансування та підтримки, що надаються Європейським Союзом та національними урядами для розвитку бізнесу.

5 Брати участь у міжнародних виставках та конференціях, організованих за підтримки EEN.

6 Отримати доступ до бази даних з питань інтелектуальної власності та технологічних переваг.

Отже, EEN надає українським МСП широкий спектр послуг та можливостей для розвитку їх бізнесу на міжнародному рівні.

Україна приєдналась до Європейської Мережі Підприємництва (EEN-Enterprise Europe Network - англійською мовою) у червні 2017 року згідно COSME Програми "Підсилення конкурентоспроможності та інновацій для малих та середніх підприємств", шляхом створення консорціуму EEN-. До складу консорціуму увійшли 7 організацій, серед яких представники бізнесу та державних установ, а також наукові організації. Координатором Консорціуму є Фесенко Олена, Керівник відділу трансферу технологій та захисту інтелектуальної власності ІФ НАН України.

Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Європейським Союзом (ЄС) є важливим елементом відносин між цими двома партнерами. Ось деякі показники торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС:

1 Товарообіг: у 2020 році загальний обсяг товарообігу між Україною та ЄС склав 41,7 млрд євро. З цього обсягу український експорт становив 23,4 млрд євро, а імпорт - 18,3 млрд євро.

2 Найбільші товари, які Україна експортує в ЄС, це зерно, залізна та сталева продукція, олії рослинні, металопрокат, деревина та меблі, машини та обладнання, хімічні продукти та ін.

3 Інвестиції: ЄС є найбільшим інвестором в Україні, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з ЄС у 2020 році становив близько 46,7 млрд євро.

4 Умови торгівлі: Україна має безмитний доступ до європейського ринку для більшості своїх товарів після укладення Угоди про асоціацію з ЄС, яка набула чинності в 2017 році.

5 Партнерство: Україна та ЄС регулярно зустрічаються на різних рівнях для обговорення співпраці та розвитку відносин. У 2017 році

було укладено Стратегічне партнерство між Україною та ЄС, яке забезпечує зближення у різних сферах, включаючи політичну, економічну та культурну співпрацю.

До основних товарних категорій українського експорту в ЄС належать: чорні метали – 13,5% (↓20,1%); електричні машини – 11,9% (↓4,1%); жири та олії – 9,9% (↑19,5%); зернові культури – 9,6% (↓32,0%); руди, шлаки – 7,8% (↓18,1%); насіння і плоди олійних рослин – 6,7% (↓18,5%); деревина і вироби з деревини – 5,3% (↓1,3%); меблі – 3,5% (↑15,1%).

У імпорті з ЄС до України домінують такі товарні категорії: реактори ядерні, котли, машини – 13,3% (↓6,4%); засоби наземного транспорту, крім залізничного – 11,6% (↓16,7%); електричні машини і устаткування – 8,4% (↓6,3%); фармацевтична продукція – 7,7% (↑15,2%); енергетичні матеріали – 6,9% (↓40,4%); пластмаси, полімерні матеріали – 5,7% (↑0,1%); різноманітна хімічна продукція – 3,4% (↓7,8%); папір та картон – 2,5% (↓4,1%).

Висновки щодо торговельно-економічного співробітництва між Україною та Європейським Союзом можна сформулювати наступним чином:

1 Угода про асоціацію між Україною та ЄС, що набула чинності в 2017 році, відкрила нові можливості для поглиблення та розширення економічного співробітництва між сторонами.

2 З моменту набуття чинності Угоди про асоціацію з ЄС, Україна збільшила обсяги експорту до країн ЄС та значно збільшила свою експортну спрямованість взагалі.

3 Відкриття європейського ринку для українських товарів та послуг стимулює модернізацію та підвищення конкурентоспроможності української економіки.

4 Україна і ЄС продовжують співпрацювати у розвитку та вдосконаленні правового регулювання, що сприяє залученню іноземних інвестицій та розвитку бізнесу.

5 Однак, на шляху до подальшого поглиблення та розширення економічного співробітництва між Україною та ЄС залишаються деякі

виклики, такі як бюрократичні перешкоди, корупція та нестабільність в Україні.

6 Для досягнення повного потенціалу торговельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС необхідно продовжувати реформи та сприяти підвищенню рівня економічної стабільності та прозорості в Україні.

Зона вільної торгівлі Україна – ЄС є однією зі складових частин угоди про асоціацію і передбачає лібералізацію торгівлі товарами та послугами. ЄС є найбільшим партнером України у сфері торгівлі. Зону вільної торгівлі повністю буде впроваджено після узгодження з 28 країнами, які входять в ЄС. серед країн, з якими в Україні вже налагоджені експортні поставки, можна виділити Німеччину, Угорщину, Польщу, Італію, Іспанію, Нідерланди. Вільна торгівля повинна забезпечити поступову інтеграцію економіки України у внутрішній ринок ЄС, її частиною є комплексна програма адаптації у сферах, пов'язаних із торгівлею. Крім цього, вільна торгівля покращить бізнес-середовище вітчизняного ринку, що є важливим для розвитку економіки у цілому.

Список використаних джерел:

1. <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelnno-ekonomichne-spivrobotnictvo-ukrayina-yes/pokazniki-torgovelnno-ekonomichnogo-spivrobotnictva-ukrayina-yes>
2. Торговельно-економічне співробітництво України з Польщею після приєднання Польщі до ЄС / С. Стоєцький // Політичний менеджмент — 2007. — № 4. — С. 93-102.
3. https://i-lug.gov.ua/external_relations/euro-integration-element/torgovelnno-ekonomichne-spivrobotnictvo

Швайчук Олександр Олександрович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

**Співробітництво України та ЄС в енергетичній сфері:
приєднання України до договору про заснування європейського
енергетичного співтовариства**

Україна та Європейський Союз мають довгу історію співпраці в енергетичній сфері, що включає енергоефективність, розвиток відновлюваної енергетики, безпеку енергопостачання та розвиток мережі передачі електроенергії.

Одним із ключових напрямків співпраці є підтримка України в реформуванні енергетичного сектору, зокрема, забезпеченням його енергоефективності та зменшенням залежності від імпорту газу. ЄС надає фінансову та технічну допомогу Україні для розвитку та реалізації енергоефективних проєктів та підвищення енергетичної безпеки.

Також, Україна має можливість експортувати свою електроенергію до країн ЄС, що дозволяє зменшувати залежність Європи від російського газу та сприяти розвитку енергетичної інтеграції між Україною та ЄС.

Крім того, Україна та ЄС співпрацюють у питаннях розвитку відновлюваної енергетики, зокрема, встановленні вітрових та сонячних електростанцій. За підтримки ЄС, Україна створила сприятливі умови для вкладення інвестицій у сферу відновлюваної енергетики та зменшення викидів парникових газів.

Співпраця ґрунтується на всеохоплюючому партнерстві, виходячи з принципів спільних інтересів, взаємності, прозорості та передбачуваності, що відповідають ринковій економіці, Договору до Енергетичної Хартії 1994 року, Меморандуму про взаєморозуміння щодо співробітництва у галузі енергетики, Угоді про асоціацію України та ЄС, а також інших двосторонніх домовленостей.

Взаємне співробітництво включає, серед іншого, такі сфери:

- імплементацію енергетичних стратегій та політик і розвиток/опрацювання прогнозів та сценаріїв, а також удосконалення статистичної облікової системи енергетичного сектора;
- створення ефективних механізмів вирішення потенційних кризових ситуацій в енергетиці у дусі солідарності;
- модернізацію та посилення наявної енергетичної інфраструктури, яка становить спільний інтерес, зокрема енергогенеруючі потужності, цілісність, надійність та безпеку енергетичних мереж, поступову інтеграцію електроенергетичної системи України до європейської електроенергетичної мережі;
- розвиток конкурентоспроможних, прозорих і недискримінаційних енергетичних ринків на основі правил та стандартів ЄС шляхом проведення регуляторних реформ;
- співробітництво в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства 2005 року;
- активізацію та посилення довготермінової стабільності та безпеки торгівлі енергоресурсами на взаємовигідній і недискримінаційній основі відповідно до міжнародних правил, зокрема Договору до Енергетичної Хартії 1994 року, Угоди СОТ і Угоди про асоціацію.

15 грудня 2010 року Україна офіційно завершила процес приєднання до договору про заснування Енергетичного співтовариства ЄС та країн Південно-Східної Європи після ратифікації Парламентом відповідного закону[2]. З 1 лютого 2011 року Україна офіційно стала повноправним членом Співтовариства. Як з боку представників України, так і з боку офіційних осіб ЄС впродовж останніх місяців лунали оптимістичні заяви щодо перспектив, які відкриваються перед Україною після адаптації вітчизняного законодавства до норм відповідних Директив ЄС.

Взаємне відкриття європейського та вітчизняного енергетичних ринків дійсно створює ряд можливостей для розвитку українського енергетичного сектору, особливо у питанні залучення зовнішніх

інвестицій для модернізації основних засобів. Однак для практичної реалізації цього шансу Україна має виконати ряд вимог *acquis communautaire* ЄС, які передбачають створення спільного правового поля на енергетичних ринках країн-членів Енергетичного співтовариства. Детальний їх аналіз вказує на те, що для отримання статусу повноцінного гравця на європейському енергетичному ринку Україні доведеться у доволі стислі строки імплементувати низку складних законодавчих норм, що часто суперечать усталеній в Україні практиці. Враховуючи цей факт, спробуємо дати коротку оцінку того, як вплине потенційна зміна законодавства на розвиток найбільших сегментів енергетичного ринку України.

2017 році Україна підписала Меморандум про співпрацю з Європейським енергетичним співтовариством.

Цей Меморандум був підписаний на засіданні Ради міністрів ЄЕС та став важливим кроком до приєднання України до співтовариства. У рамках Меморандуму було узгоджено спільні пріоритети та напрями співпраці, зокрема, в галузі розвитку енергоефективності, розвитку альтернативних джерел енергії та розвитку газового ринку.

Україна також підписала Рамкову угоду про партнерство в галузі енергетики з ЄС у 2017 році. Ця угода спрямована на сприяння розвитку енергетики в Україні та на зміцнення співпраці між Україною та ЄС в цій галузі.

Одним з важливих напрямків співпраці між Україною та ЄС є розвиток газового ринку. Україна має потенціал стати транзитною країною для транспортування газу з Росії до ЄС. Проте, через конфлікт з Росією та складні відносини в газовій сфері, Україна шукає способи зменшення своєї залежності від газу з Росії та розвитку власної газової інфраструктури. У цьому контексті, співпраця з ЄС є важливим фактором.

Крім того, Україна активно розвиває відновлювану енергетику, зокрема, сонячну та вітрову енергію. Розвиток цих галузей сприятиме зменшенню залежності від імпорту енергоресурсів та зменшенню викидів в атмосферу.

Співпраця України та ЄС в енергетичній сфері також спрямована на забезпечення енергетичної безпеки України та підвищення енергоефективності. Це важливо, оскільки Україна є однією з найбільш енергозалежних країн у Європі та світі. Зокрема, більше 50% енергетичних ресурсів в Україні імпортуються.

Україна та ЄС співпрацюють у рамках програм підтримки розвитку енергоефективності, зокрема, програми "Сходу-Енерго", яка спрямована на зменшення споживання енергії та підвищення енергоефективності в регіонах України. Також, у рамках співпраці з ЄС, Україна отримала фінансову та технічну підтримку для реалізації проектів з розвитку відновлюваної енергетики та розвитку інфраструктури для газифікації населення.

Україна також активно працює над впровадженням європейських стандартів у галузі енергетики. У 2019 році було прийнято закон про енергетику, який передбачає введення європейських стандартів у галузі енергетики та створення національного регулятора у сфері енергетики.

Україна також активно співпрацює з ЄС у рамках проекту "Південно-Західна залізниця", який передбачає модернізацію залізниці, зокрема, у частині підвищення енергоефективності та зменшення викидів CO₂.

Отже, співпраця України та ЄС в енергетичній сфері є дуже важливою для обох сторін. Приєднання України до Договору про заснування Європейського енергетичного співтовариства є важливим кроком на шляху до забезпечення енергетичної безпеки та збільшення енергоефективності в Україні. Україна та ЄС співпрацюють у багатьох напрямках, зокрема, у впровадженні європейських стандартів у галузі енергетики, підтримці розвитку відновлюваної енергетики, зменшенні споживання енергії та зменшенні викидів CO₂. Ця співпраця важлива не лише для України, але й для ЄС, оскільки Україна є важливим партнером у сфері енергетики та геополітики.

Штогрин Галина Юріївна,
студентка 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Співробітництво України та ЄС у сфері юстиції і внутрішніх справ

Співробітництво України та Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ базується на спільних цінностях і принципах демократії, правової держави, захисту прав людини та свободи слова.

17 грудня 2018 року відбулось ювілейне засідання Ради асоціації Україна-ЄС. Тоді було досягнуто важливі домовленості щодо енергетичного, цифрового ринків та сектору юстиції.

Спільна заява за результатами п'ятого засідання Ради асоціації містить наступний абзац: «Сторони домовилися посилити співробітництво у сфері юстиції та внутрішніх справ, включаючи інтегроване управління кордонами, міграцією та біометричною ідентифікацією, протидію відмиванню доходів, фінансуванню тероризму, організованій та міжнародній злочинності».

Можна сказати, що це удосконалення візової політики Україна—ЄС, започаткування регулярного діалогу між органами юстиції України та ЄС; співробітництво Європолу та українських правоохоронних органів; модернізація пунктів перетину кордону України з її західними сусідами; запровадження неформальної мережі для удосконалення обміну та аналізу інформації в галузі юстиції та внутрішніх справ

Новий порядок денний співробітництва між Україною та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки – це комплексний програмний документ, розроблений Мін'юстом разом з іншими заінтересованими сторонами. Зокрема, до роботи долучилися омбудсмен, Вища рада правосуддя України, Урядовий офіс координації європейської та

євроатлантичної інтеграції, МВС, МЗС, НАЗК, Державна служба спеціального зв'язку та інші.

Одним із головних напрямків співпраці в цій сфері можна визначити: 1) забезпечення захисту та прав громадян; 2) боротьба зі злочинністю, корупцією, тероризмом.

У цьому контексті Україна передбачає наближення до стандартів та практик ЄС у сфері правосуддя та внутрішніх справ, що допоможе забезпечити безпеку національної держави та її громадян.

Також із важливих аспектів співпраці є також підвищення рівня захисту прав людини, включаючи права менших груп, мігрантів, біженців та осіб, які потребують міжнародного захисту. Завдяки реформам у цих галузях, включаючи підтримку розвитку правової бази, зміцнення механізмів моніторингу та захисту прав людини ЄС, крім того, співпраця України та ЄС включає також взаємодію в галузі міграції.

Основними документами, що регламентують співробітництво між Україною та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки є: 1) Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції; 2) План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, План-графік його імплементації, затверджений на засіданні Підкомітету № 6 «Юстиція, свобода та безпека» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС (10 квітня 2008 р., м. Київ).

Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції набрала чинності для України 02.09.2017. Метою цієї Угоди є посилення співробітництва між Україною і Євроюстом у боротьбі з тяжкими злочинами, зокрема організованою злочинністю і тероризмом.

Україна і Євроюст співробітничать у сферах, визначених у статтях 6, 7 і 27b Рішення щодо Євроюсту та із врахуванням повноважень, наданих Національним членам у відповідності зі статтями 9a-9f Рішення щодо Євроюсту в межах компетенції Євроюсту, визначеної у статті 4 Рішення щодо Євроюсту.

У разі зміни мандату Євроюсту з метою його поширення на сфери та/або на повноваження на додаток до тих, що передбачені пунктом 1, Євроюст може з дати, коли набуває чинності зміна до мандату Євроюсту, подати Україні письмово пропозицію щодо розширення сфери застосування цієї Угоди з метою включення нового мандату. Ця Угода застосовується до нового мандату з дати, коли Євроюст отримує письмову згоду України у відповідності з її внутрішніми процедурами.

Компетентним органом в Україні для виконання цієї Угоди є Генеральна прокуратура України. В межах Євроюсту і у відповідності з статтями 6 та 7 Рішення щодо Євроюсту відповідні Національні члени і Колегія є компетентними для виконання цієї Угоди.

План дій у сфері ЮСБ та План-графік його імплементації охоплюють співробітництво по 15 ключових напрямках, зокрема: міграція, притулок, управління кордонами, візи, безпека документів, боротьба з організованою злочинністю та тероризмом, боротьба з відмиванням грошей, включаючи протидію фінансуванню тероризму, боротьба з торгівлею людьми, наркотиками, корупцією, правове співробітництво у цивільних та кримінальних справах тощо.

Аналіз виконання спільних заходів, визначених Планом-графіком, проводиться щорічно у рамках засідання Підкомітету № 6, які проводяться по черзі в Україні та Брюсселі (останнє відбулося 31 травня – 1 червня 2012 р. у м. Київ).

Взаємодія з ЄС на зазначеному напрямі координується Міністерством юстиції Україниу наступних напрямках:

- 1) Співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європол);
- 2) Співробітництво з Європейською організацією з питань юстиції (Євроюст);
- 3) Співробітництво з Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності (EMCDDA);
- 4) Співробітництво з Місією Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова (EUBAM);
- 5) Співробітництво між Україною та ЄС в рамках Угоди про реадмісію осіб;
- 6) Співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європол) 4 грудня 2009 р. у м. Київ під час Саміту Україна – ЄС була

підписана Угода між Україною та Європолем про стратегічне співробітництво.

Цей документ покликаний сприяти координації зусиль держав членів ЄС та України в запобіганні і протидії будь-яким формам міжнародної злочинності, проявам терористичних загроз, торгівлі людьми, наркотиками та іншими психотропними речовинами, нелегальній міграції.

Зазначена робота здійснюється у безпосередній взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України та Секретаріатом Європолу 14 грудня 2016 року підписано Угоду про стратегічне і оперативне співробітництво між Україною та Європолем. (Дата вступу в силу: 18 серпня 2017 р.).

Співробітництво між Україною та ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ вже достатньо розвинуте і сприяє зміцненню їх співпраці в рамках Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) та їх державами-членами (УПС) і загального Плану дій Україна — ЄС, затвердженого на засіданні Ради з питань співробітництва між Україною та ЄС, що відбулося 21 лютого 2005 р. (далі — План дій Україна — ЄС 2005 року).

План дій ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ в Україні від 12 грудня 2001 р. заклав фундамент для такого співробітництва, передбачаючи широкий спектр дій, зокрема за напрямками управління кордонами та віз, міграції і притулку, боротьби із злочинністю і тероризмом, а також зміцнення судової влади, верховенства права та належного управління. Цей документ сформував розділ “Юстиція, свобода і безпека” Плану дій Україна — ЄС 2005 року. До нього також додається План-графік, який дає змогу відслідковувати виконання Плану дій у сфері юстиції, свободи та безпеки.

Результати співпраці між Україною та ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ демонструють глибоку зацікавленість сторін у подальшому розвитку цієї галузі, яка вже набагато перевищує межі, встановлені УПС.

Список використаних джерел:

1. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/dialog-u-sferi-yusticiyi-svobodi-ta-bezpeki/spivrobotnictvo-u-sferi-yusticiyi-svobodi-ta-bezpeki>

2. Простір свободи, безпеки та юстиції в ЄС та його вплив на Україну. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/21755/mod_book/chapter/845/Святун_О_Простір%20свободи%20С%20безпеки%20та%20юстиції%20в%20ЄС.pdf

3. URL: https://i-lug.gov.ua/external_relations/euro-integration-element/spivrobotnictvo-z-es-u-sferi-justicii-svobodi-ta-bezpeki

4. План дій Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_494#Text

Яцук Орест Ігорович,
студент 4 курсу Навчально-наукового Юридичного інституту
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Проблеми реалізації євроінтеграційного курсу України в умовах війни та воєнного стану

Досвід євроінтеграції України в умовах війни має унікальний характер. Захищаючи східний фланг ЄС і НАТО від збройної російської інтервенції, потерпаючи від колосальних людських і фінансово-економічних втрат, країна набула статусу кандидата на вступ до ЄС, продовжує проєвропейські реформи в різних сферах, поглиблює секторальне співробітництво з Брюсселем, виконує на практиці положення Угоди про асоціацію і рекомендації Єврокомісії.

Нинішня фаза євроінтеграції обумовлена комплексом різновекторних факторів, викликів і загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, серед яких можна виокремити турбулентність і непередбачуваність світових політико-економічних процесів, зростаючу конфронтацію між світовими центрами впливу, накопичення кризових явищ на теренах ЄС, внутрішні українські проблеми тощо. Але очевидно, що ці фактори тією чи іншою мірою обумовлені та інспіровані агресією кремля, яка становить найбільшу загрозу для України, її європейського майбутнього.

Війна, розв'язана росією проти України, має ряд складових і різноспрямованих наслідків. З одного боку, російська збройна інтервенція де-факто прискорила євроінтеграційні процеси в Україні, сприяла проєвропейському об'єднанню нації. Війна призвела до масової «вестернізації» українського суспільства і вкоренила ідею безальтернативності та незворотності руху до ЄС.

На жаль, слід констатувати, що російська експансія мала і негативний вплив на європейську інтеграцію України. По-перше, українська сторона має зосереджувати величезний політико-дипломатичний, фінансово-економічний, кадровий потенціал на

протистоянні російській широкомасштабній інтервенції на різних напрямках. Київ змушений утримати та забезпечувати потужний військовий контингент на російсько-українському фронті і постійно збільшувати фінансування воєнних потреб. Нині майже половина бюджетних витрат спрямовані в оборонний сектор. У бюджеті-2023 заплановано 43% воєнних витрат. Ці людські і фінансові ресурси могли б бути ефективно задіяні на євроінтеграційному напрямі.

По-друге, війна уповільнила темпи реформ у рамках реалізації Угоди про асоціацію Україна-ЄС, тією чи іншою мірою ускладнила процес імплементації пакета рекомендацій ЄК. Зокрема, виконання окремих напрямів Угоди про асоціацію нині критично ускладнене і має здійснюватися у мирний період.

По-третє, попри ряд важливих ініціатив Брюсселя щодо відкриття доступу українських виробників до внутрішнього європейського ринку, війна знизила інтерес і активність європейських бізнес-партнерів до розвитку контактів з воюючою країною зі складною внутрішньою ситуацією, яка містить ризики і небезпеки для перспективних інвестицій і ведення бізнесу.

По-четверте, війна перетворила Україну на довгострокового отримувача міжнародної допомоги. За оцінками експертів, іноземні фінансові надходження покривають приблизно третину витрат бюджету України. Така тенденція зберігатиметься і наступного року. Прем'єр-міністр України Д.Шмигаль, презентуючи бюджет на 2023р., зазначив, що «видатки бюджету вдвічі більші за доходи... Дефіцит у \$38 млрд. розраховуємо переважно закрити завдяки підтримці наших міжнародних партнерів. Зокрема Євросоюзу, США та МВФ».

Умовами успішного просування України на євроінтеграційному шляху є імплементація цінностей і норм ЄС, виконання пакета рекомендацій Єврокомісії, успішна реалізація базових реформ, передбачених Угодою про асоціацію. Протягом останніх місяців 2022р. офіційний Київ зосередив зусилля на виконанні семи рекомендацій Єврокомісії, які були передумовою надання Україні статусу кандидата.

Важливим кроком на цьому напрямі стало ухвалення Верховною Радою 13 грудня 2022р. пакета євроінтеграційних законів — «Про медіа», «Про національні меншини (спільноти)», а також «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах».

Реформа Конституційного Суду України (КСУ). Кроком уперед у реалізації реформи КСУ стало те, що у грудні 2022р. набув чинності згаданий вище закон щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду суддів КСУ. Закон містить низку вартих уваги положень.

Продовження судової реформи. Нині триває процес відбору кандидатів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС). 20 грудня Конкурсна комісія з добору кандидатів на посаду члена ВККС провела офіційне засідання, на якому затвердила перелік із 64 кандидатів, допущених до наступного етапу конкурсу — співбесіди, за результатами яких Вища рада правосуддя (ВРП) призначить 16 членів ВККС.

Боротьба з корупцією. Вирішеним питанням стало призначення нового керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП). 28 липня Генеральний прокурор України А.Костін затвердив на посаді керівника САП детектива Національного антикорупційного бюро (НАБУ) О.Клименка.

Боротьба з відмиванням коштів. 6 вересня 2022р. Верховна Рада ухвалила Закон про приведення у відповідність національного законодавства по боротьбі з відмиванням грошей до стандартів Групи з фінансових заходів (FATF). Цей закон має вдосконалити подання юридичними особами інформації про кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності до Єдиного державного реєстру. Документ «дасть змогу підвищити ефективність проведення фінансового моніторингу, сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України у відповідній сфері».

Втілення антиолігархічного закону. У листопаді 2021р. набув чинності Закон «Про запобігання загрозам національній безпеці,

пов'язаним з надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)».

Зміна законодавства про нацменшини. Ухвалення 13 грудня нового Закону «Про національні меншини (спільноти)», з одного боку, є важливим для реалізації євроінтеграційних завдань, а з іншого — актуальним з огляду на те, що до цього часу в Україні діяв Закон «Про національні меншини», ухвалений ще в червні 1992р., який є морально застарілим.

Узгодження аудіовізуального законодавства з європейським. 13 грудня Верховна Рада ухвалила важливий базовий Закон «Про медіа», над якими працювала робоча група, включно з юристами, народними депутатами, співробітниками медіарегулятора із залученням міжнародних партнерів і представників медіабізнесу.

Отже, можна сказати, що Україна в умовах широкомасштабної війни активно продовжує рух до ЄС, впроваджує проєвропейські реформи, поглиблює секторальне співробітництво з Брюсселем, виконує положення Угоди про асоціацію і рекомендації Єврокомісії.

Російська збройна інтервенція прискорила євроінтеграційні процеси в нашій країні, сприяла об'єднанню нації, зміцнила солідарність України та ЄС, а також консолідувала країни Євросоюзу у спільному протистоянні агресії кремля. Виникла нова якість відносин Києва і Брюсселя, складовими якої є отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС, високий рівень довіри та безпрецедентна інтенсивність взаємних контактів, лібералізація торговоекономічного співробітництва.

Водночас російська експансія негативно вплинула та уповільнила європейську інтеграцію України, яка під час війни зазнала величезних людських та економічних втрат і має зосереджувати значні ресурси на протистоянні російській інтервенції. У нинішніх умовах політична підтримка, військова, фінансова, гуманітарна допомога країн ЄС є критично важливими для України. Також дієвим інструментом протистояння країні агресору є санкційна політика ЄС, координована з іншими країнами світу.

Умовами успішного просування України на євроінтеграційному шляху є імплементація цінностей і норм ЄС, ефективна реалізація базових реформ у різних сферах. Протягом останніх місяців 2022р. українська влада зосередила зусилля на виконанні рекомендацій Єврокомісії.

Загалом оцінюючи дії української влади, є підстави констатувати позитивні результати і помітний прогрес на визначених напрямках. Ідеться про ухвалення ряду євроінтеграційних законів (насамперед про медіа та національні меншини), просування реформи судочинства, здійснення прозорих процедур обрання керівників антикорупційних структур тощо. Але очевидною є необхідність запровадження на практиці ухвалених законодавчих актів, концентрації зусиль на ключових сферах євроінтеграції, вирішення комплексу внутрішніх проблем, що уповільнюють наближення до євроспільноти.

Список використаних джерел:

1. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf>
2. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Бибик Ю. Я. Набрання членства у ЄС – пріоритет зовнішньої політики України	5
Борка Д. В. Встановлення дипломатичних відносин України із Європейськими співтовариствами у 1991 р.	9
Бурянна Н. В. Проблеми регулювання візового режиму між Україною та ЄС	18
Возненко Я. С. Встановлення дипломатичних відносин України із Європейськими співтовариствами у 1991 р.	23
Войтків Х. В. Передумови укладення угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною 1994 р.	29
Гаранько В. Ф. Співробітництво України та ЄС у сфері екології	35
Hnatkivska Olesia. Features of the Decree of the President of Ukraine "On approval of the strategy of Ukraine's integration into the European Union" of 1998	40
Дирда А. Р. Специфіка Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р.	43
Ivanchuk Oksana. Specifics of the Law of Ukraine "On the Nationwide Program for the Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union" of 2004	51

Karatnitska Zoriana. The degree of fulfilment by Ukraine of the requirements put forward to the candidate states for joining the EU	58
Каюк К. І. Щорічні саміти «Україна – ЄС», їх юридичні наслідки	65
Корнійчук Д. Д. Проблеми реалізації Закону України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»	76
Кочержук В. С. Передумови укладення Договору про асоціацію між Україною та ЄС: історичні передумови	85
Кочубей В. М. Програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС	92
Кривулич В. В. Етапи адаптації українського законодавства, їх задачі та пріоритетні сфери адаптації	100
Лаврентович Н. В. Поняття «асоціації» та приклади існування угод про асоціацію в ЄС	108
Маршалюк Д. В. Переговори щодо створення зони вільної торгівлі	116
Микитій М. І. Центральні органи державної влади України у сфері адаптації законодавства України до законодавства ЄС	125
Савчук О. М. Повноваження Верховної Ради України у сфері інтеграції України до ЄС	129

Svorak Iryna. Ukraine's participation in EU agencies and programs	136
Семенів М. М. Участь України в ініціативі ЄС «Східне партнерство»: природа, цілі, формати діалогів	141
Симанчук В. В. Співробітництво України та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони	148
Сиром'ятенко С. В. Роль Президента України у реалізації євроінтеграційного курсу держави	155
Турецька Р. В. Угоди «Про визначення загальної схеми участі України в операціях ЄС з регулювання криз» та «Про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом» 2005 р.	164
Урбанський І. В. Співробітництво України та ЄС в рамках Європейської політики безпеки та оборони	169
Храновська М. В. Торгівельно-економічне співробітництво України та ЄС	173
Швайчук О. О. Співробітництво України та ЄС в енергетичній сфері: приєднання України до договору про заснування європейського енергетичного співтовариства	179
Штогрин Г. Ю. Співробітництво України та ЄС у сфері юстиції і внутрішніх справ	183
Яцук О. І. Проблеми реалізації євроінтеграційного курсу України в умовах війни та воєнного стану	188

Наукове електронне видання

Науково-теоретичний семінар

**«СУЧАСНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ
ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС»**

**Збірник матеріалів науково-теоретичного семінару
(м. Івано-Франківськ, 20–21 квітня 2023 року)**

Упорядник: Книш В. В.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

За повного або часткового відображення матеріалів даної публікації, посилання на видання обов'язкове.

Комп'ютерний макет – Книш В. В.

Дизайн обкладинки – Книш В. В.

Коректор – Книш В. В.

Підп. до друку 28. 04.2023 р. Формат 60x84/16.

Гарн. "Times New Roman".

Умовн. друк. арк. 12,25.

Видавець

Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника

76025, м. Івано-Франківськ,

вул. С. Бандери, 1, тел.: 75-13-08

E-mail: vdvcit@pnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7616 від 26.05.2022

ISBN 978-966-640-538-1